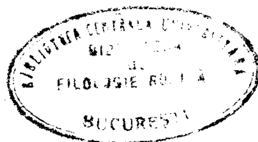
Ilustraţia copertei : *Oana Petriman*

ion pillat

poezii

★★

ANTOLOGIE DE
DINU PILLAT

1967

EDITURĂ PENTRU LITERATURĂ

LIMPEZIMI

1923—1927

HANUL CU RÎNDUNICI

Colo-n umbra nucului
Stă din vremea turcului,
Leagănul urzicilor,
Hanul rîndunicilor.

Han vestit la drum de ţară, han cu streaşina afară,
Vechi de cînd e lumea — spun
Cărăuşii cu chervanul cari pe vremi îşi lăsau banul
Pe-o bărdacă de vin bun.

Stai de-acum cu muşchi pe şiţă, cu pridvorul prins de viţă,
Cu păianjeni în gîrlici.
Intră slobod, ies pe uşă, ca o rază jucăuşă,
Miile de rîndunici.

Te-a uitat de-o viaţă drumul, nu mai suie seara fumul
Hornului pe-ntins hotar,
Carele n-o să le cearnă, cum vin grele din povarnă,
Primitorul tău umbrar.

Surugiii de-a călare n-o să-ţi bea în drumul mare
Ţuica de-aur şi nicicînd
Pe haiducii laţi în spete, lăutari pe îndelete,
N-o să-i mai auzi cîntînd.

Han uitat la drum de ţară, han cu straşina afară,
Han pustiu şi părăsit,
Dacă nimeni nu coboară în cerdacul de-odinioară —
Eu la tine am venit

Ca să-mi fii, han vechi, tovarăş, ca s-adorm la vatră iarăşi,
Să mă scol în zori aici...
Soare, pretutindeni soare : nici un om, dar prind să zboare
Pînă-n suflet rîndunici.

CĂLUŞARII

Potop se revarsă pe luncă seninul.
Să frigem iar mielul hoţeşte, pelinul
Să-l bem sub umbrare de frunze prin care
Lumină de soare se cerne-n pahare.

Iubito, îmi adă urciorul cu vin —
Din vremuri bătrîne ca basmul sabin,
Să-mi chemi în poiană la umbră de-arţari,
Cu regele mut, cei cinci căluşari.

Se-nşiră cu steagul ; cu toţi de o dată
Pornesc, stînd pe loc, o fugă ciudată.
Piciorul lor, iute cum e căprioara,
Nu-l prinde nici naiul, nici dibla, nici vioara.

În alb, cinci mesteacăni se leagănă-n vînt.
Stă mortul lor rege întins pe pămînt,
Şi-n juru-i se strîng şi iar se desfac
Cinci aripe albe de lebezi pe lac.

Acuma, spre seară, e jocul mai lesne.
Cu pene de soare din creştet la glezne,
Cinci flăcări lumina o scad şi o suie,
În umbră stingînd-o pe vreo cărăruie.

E goală poiana, e gol şi paharul.
Azvîrle iar noaptea cu stelele zarul.
M-oi duce, m-oi pierde, ca jocul latin —
Iubito, îmi adă urciorul cu vin.

AMURG ÎN DELTĂ

Cît vezi cu ochiul, verde, păpurişul
Se-ndoaie-n vîntul serii, foşnitor.
Din cînd în cînd şi-arată luminişul
Un ochi de apă moartă. Un cocor

Cu aripa deschisă se ridică
Din stuf, sfîşietor de trist scîncind,
Sau cai tătari, dînd roată fără frică,
Sălbăticiţi, nechează pe un grind.

Amurgu-mbracă Delta toată-n aur
Cu turla unui sat lipovenesc,
Dar umbrele ostroavelor de plaur
Albastrul cenuşiu îl împînzesc.

Vaporul taie noaptea şoptitoare,
Şi valul ce se-ntunecă-ntr-una,
Cînd cele cinci coline cresc în zare,
De aur vînăt cum e pruna.

FÎNTÎNA CU PLATANI

Fîntîna cu platani de lîngă țărmul mării
La care ne-am oprit cu umbra în amurg
În cîntecul domol, ce nu-l pot da uitării,
De valuri ce se sparg, de ape care curg.

Fîntîna unde vin cu vasele de-aramă
Cadînele să-și ia un dar curat, din plin,
Vrăjită e — ți-o spun — și dorul meu — ia seamă —
În juru-i zboară greu : un porumbel străin.

Pe Marmarà se duc cu aripe de lebezi
Corăbii în amurg... Și piere zi și an ;
Dar aplecat ușor pe apele ei repezi
Obrazul tău îl văd în umbră de platan.

Sînt zile sau sînt ani de cînd pe țărmul mării,
În limpezimi adînci fîntîna l-a închis ?
Platanii tot foșnesc, și nu pot da uitării
Murmurul de pîrîu rostogolit prin vis...

LUMINA LUNII

Lumina lunii pline alunecă în casă.
Toţi înecaţii nopţii şi-nalţă în oglinzi
Ca-n ape faţa albă şi iar la fund o lasă
Cînd, luna ca să iasă, obloanele le prinzi.

Şi iat-o şi mai albă, tiptil ca o pisică
Se suie pe burlane, pătrunde prin fereşti,
Sărută lung şi ochii închişi şi gura mică,
Şi cea mai tăinuită iubire n-o fereşti.

Dar, părăsind oraşul, răzbate pe cîmpie,
Se scutură deodată de praf să n-o mai văz,
Măsoară iepureşte păduri, livezi, moşie,
Ciulind urechi de raze prin verdele ovăz.

PRIMĂVARĂ

Din tren, în zori, văd cerul ca o apă
Prea limpede cu scoica lunii-n fund.
Plopi-nalţi la luminişuri dau să-ncapă :
Iscoade sînt şi zările pătrund.

Spre răsărit ard coifuri parcă-n pară,
Cu jar de aur suliţi se aprind ;
De-acuma gloata umbrei o să piară.
Arcaşii tainici arcurile-şi prind.

Dar meri, şi peri, şi pruni de pe coline
Răspund şi ei, trăgînd cu praf de flori,
Şi-n bîzîit de gloanţe de albine,
Desfăşură un lanţ de trăgători.

Podgoria-i toată nouri de şrapnele
Încremenite-n aer de Prier.
De raze fugărite rîndunele
În escadrile răzleţite pier.

E soarele biruitor. Cireşii
Au ridicat, învinşi, steag alb în vînt.

Livezile își numără plăieșii.
Un cuc dictează pacea pe pămînt...

Lumină pretutindeni ! Primăvară
Și verde proaspăt ca un suflet nou,
Și mieii albi ca merii albi din țară,
Și pace-n gînduri vechi și-n grîul nou.

Și sus, pe zarea vremii, ca o dungă
De mări albastre cu sclipiri de nea,
Bucegii neclintiți, pe cînd se-alungă
Și tren, și primăveri, și viața mea.

DRUM DE SEARĂ

Ţi-aduci aminte seara de sub munte
În ţara ce priveşte către Jiu ?
Catapeteasma culmilor cărunte
Purta chenar de aur stacojiu.

Mestecenii cei albi veneau în pîlcuri
De lumînări cu sfeşnice de-argint ;
Soborul stelelor citea cu tîlcuri
Adînci, în stranele de mărgărint.

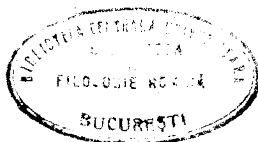
Şi cum treceam pribegi cu toamna-n ţară,
Ardeau mestecenii frunzişul rar
Şi-l dăruiau în lacrime de ceară
Topite-n pacea mare de altar ;

Pleşuvii munţi îngenuncheau în zare
Trudiţi de mers ca peregrini bătrîni.
Mătăniile de oi coborîtoare
Se deşirau în drumul de la stîni.

Bisericile vechi, purtînd potcapul
Monahilor pe turla lor de lemn,

Blagosloveau ; troiţele cu capul
Atîtor sfinţi uitaţi ne făceau semn.

Dar noi, nebuni, nu ne-am oprit trăsura,
Ne-am dus — păgîni grăbiţi — spre
Polovraci :
De pretutindeni ne-arăta pădurea
Copaci schimonosiţi ca nişte draci.

IMAGINI, TOAMNA

Se clatină galbene păsări
uşor pe părul din vie.
Nu, toamna îşi pregăteşte
iar stolul de frunze pribegi.
E aerul limpede astăzi,
ca apa-n pîrîul de munte,
Şi singur un nor mai sclipeşte
pe ceruri — un păstrăv de-argint.

CIŞMIGIU DE TOAMNĂ

Verde nou al primăverii, roş al florilor de vară,
Toamnă, galbenul din frunza ta tîrzie mi-e mai drag,
Fie că-n velinţi tăcute inimi de-aur le presară,
Fie că foşneşte-n taina mătăsosului tău steag.

Zi senină, zi rodită ca o poamă de lumină,
Cîtă floare prea devreme scuturată te-a dorit,
Să te pot culege astăzi — cer, şi suflet, şi grădină —
Cişmigiule de toamnă, de-amintire biruit.

De pe podul ce oglindă arcu-ntins al pietrei sale
Peste apa unde lebezi dorm pe teiul tremurat,
Cine m-a chemat pe nume, cine m-a oprit în cale ?
Umbra ta de altădată şi un ram îngîndurat.

Verde dor al primăverii, foc al dragostei din vară,
Toamnă, părul de-aur moale al iubirii mi-e mai drag
Cînd strivesc şi ani, şi zile ce covorul tău presară
Şi-mi foşneşti a moarte-n suflet, mătăsos şi galben steag.

INTERIOR

Pe scrinul scund, pe masa de mahon,
Cleştarul cupei picură amurg.
Pe liniştea lăutei fără zvon,
Piezis petale de lumină curg.

Atinsă, struna tainic a sunat...
Şi Sîn-Nicoară din icoane vechi
Rămîne mut cu deget ridicat
Şi cîntecul tăcerii în urechi.

Se cern garoafele de Luchian
Şi sîngerate cad din rama lor,
Prin florile unui chilim oltean
Sperioase păsări se înalţă-n zbor.

Pe-o strachină un cerb a tresărit...
Şi, de pe raft, din fiece volum,
Poeţii ies s-asculte liniştit
Un cîntec risipit ca un parfum.

CĂPRIOARA DE PORȚELAN

Pe masa mea un pui de căprioară
Prietenos deschide ochii puri.
Şi dacă în poiană o să moară
De glonț rănit un frate din păduri,

Şi dacă la izvoare o să plîngă
Cu botul ud de sîngele prelins,
Ştiu bine : nici o moarte n-o să frîngă
Căprița liniştită cu trup nins.

Ce clar priveşte ! Parcă înțelege
Că umblu să-i fur taina într-un vers.
Dar care vers veni-va să mi-o lege
Cum stă oprită-n suflet şi în mers ?

Cu capul mic şi fin lăsat de-o parte,
Ciulind uşor urechile-i de ciută,
Pîndeşte cum pîndesc după o carte
Făptura ei necunoscută...

Şi zile fug, şi trece an de an...
Îmbătrînesc... şi-un pui de căprioară
Deschide mari doi ochi de porţelan
Din lumea unde moartea nu omoară.

MINIATURĂ PERSANĂ

Albastrul șters al cerului de seară
Coboară ca să-nalțe chiparizi
Întunecați, din cari pieziș zburară
Columii albi. Lungi gene să deschizi,

Să vezi într-o grădină cercuită
De piatra zidului în trandafiri,
Cu ochi prea mari și degete subțiri,
Fecior de împărat cu-a lui iubită,

În rochi de fir și de mătase verde
Și cu șalvari de borangic prin cari,
Ca luna plină printre nori fugari,
În joc molatic, trupul gol se pierde,

Pe cînd o căprioară fără teamă
De mîngîieri, le-ntinde botul sfînt —
Și se privesc tustrei și nu-și dau seamă
Că veacul lor s-a dus de pe pămînt.

PEŞTII ROŞII

Amurgul suflă aur verde-n geam —
Un pom cu foi de foc e un mărgean,
Sub pavăza tomnaticului ram
Se-aprinde somnul apei din borcan.

În cercul luminosului cleştar,
Trei peşti de aur roşu s-au lăsat
Închipuind pe-al zărilor hotar
Trei păsări într-un zbor îndepărtat.

La nesfîrşit de sticlă se lovesc,
În străveziul aer ca-ntr-un zid,
Şi raza evantaiului ceresc,
Stropind luciri, o-nchid şi o deschid.

Şi-n geamul de penumbră fumuriu,
Cînd apa înnoptează pînă-n fund,
Trei raze, logodind argintul viu,
În colb muiat de lună, se ascund.

LALELE

De pe podele urcă valuri moi
De umbră şi pe masă se întind.
Oglinda-şi limpezeşte iazul mort
Într-un izvor cu seara cristalin.

Lumina zboară vie peste geam.
Amurgul din afară le-a uitat
Lalelele ce galbene mai ard
În sfeşnicul subţirelui pahar.

Potirul nou al florilor e pumn
Închis uşor pe cîte-un licurici.
Potirul lor de porţelan acum
Îşi strînge-n umbre focul licărit.

Lalele stinse din odaie fug,
Oglinda-n apa morţilor le ia,
Năluca lor, în vis, rămîne fum.
Aşa doresc şi sufletu-mi să stea.

CÎNTEC DE LEAGĂN

Dormi, dormi, să te-adorm ţi-am adus
Fluturii, frunzele, florile
Şi norii tiviţi de apus
Ce zboară pe sus,
Serile, stelele, zorile,
Să dormi ţi-am adus,
Ţi-am adus.

Dormi, dormi, să te-adorm ţi-au şoptit
Grîul, pîrîul şi rîul
Şi moara cu glas adumbrit
De vînt potolit,
Grangurii, graurii, greierii,
Să dormi ţi-au şoptit,
Ţi-au şoptit.

Dormi, dormi, să te-adorm ţi-au atins
Umărul umbrele, undele...
Sărutul lor ochii ţi-a stins,
Pe pernă au nins
Visele, vrerile, verile...
Şi somnul te-a prins,
Mi te-a prins.

ALT CÎNTEC DE LEAGĂN

Să-mi adorm copilul — lin şi lin, tiptil,
Leagănă-mi-l cîntec, cîntec leagă-mi-l —
Prind de geamul lunii,
Unde trec colunii,
Sufletul din mine, sufletul ca bruma,
Să nu vadă bine cît de rea e lumea.
Uşure, uşure, uşure de tot,
Să-mi adorm copilul visului, să pot.

Să-mi adorm copilul — greu, şi greu, şi greu,
Inimă nu bate, inimă mereu —
Fă-te să se culce,
Sînge : şoaptă dulce.
Lacrimă amară : murmur de izvoare,
Să n-audă-n seară cît de mult mă doare.
Uşure, uşure, uşure de tot,
Să-mi adorm copilul visului, să pot.

ARTĂ POETICĂ

Mi-am urzit din sunet şi coloare,
Din cuvinte dure, zi de zi,
Turnul versului înalt în care
Îmi adorm durerea de-a trăi.

Zi de zi şi lună după lună,
Izvorăsc din mine ca din mări
Insule de gînduri, ce adună
Cînturi fremătînd peste uitări.

Ani de ani şi clipă după clipă,
Vierme de mătase m-am făcut,
Fluturul simţindu-l, ce-n aripă
O să-mi schimbe braţele de lut...

Dar cum stau cu lampa lîngă mine
Şi cum scriu : un singur ţipăt greu
Din odaia-ţi de bolnavă vine —
Şi ce mic, ce gol e visul meu !

CALENDARUL VIEI

MARŢIŞOR

Priveşti de pe poteca ce urcă-n deal la noi,
Din zbor întîia barză cum cade pe zăvoi.

Vezi trenul care intră încet de tot în gară,
Şi omul care sapă, şi plugul care ară.

A nins cu nea de floare pe prunii din livezi
Şi munţii de la Rucăr cu iarna lor îi vezi.

Auzi pe sub podgorii un cîine care latră.
Te simţi legat de toate — nu poţi urni o
piatră.

Aceste lucruri simple ce veşnice îţi sînt!
Ce sfîntă bucurie descoperi în pămînt.

Ce limpede te cheamă un cuc : o dată, două —
De fiecare dată ţi-e inima mai nouă.

De fiecare dată mai trainic te uneşti
Cu farmecul acestor privelişti cîmpeneşti.

În gară, iată, trenul a început să mişte.
Toţi pomii, ninşi, pe dealuri îi flutură
batiste.

Gîlgîitor, din iarbă un şipot s-a trezit.
În tine şi prin ramuri e cerul limpezit.

Ce rîsete, ce chiot pe drumurile viei —
Pe unde-au mers părinţii îţi duci şi tu
copiii.

O nouă viaţă astăzi de viaţa veche legi,
Dau muguri pretutindeni din veştedele
crengi.

Cu apa ei lumină ţi-a botezat cîmpia.
Ce pace e pe omul în alb ce sapă via,

Pe barza ce se duce pe Argeş tot în sus,
Pe-adîncul rost al vieţii la care te-ai supus.

PRIER

Bubuitor, furtuna lung pe zăvoi răsună,
Ca o caleaşcă-n goană pe o podişcă, tună.

Cad firele de ploaie şi soarele cu acul
Luminii mi le coase ca să cîrpească sacul

Acestor nori zănatici cari lasă tot mai rare
Rubiele transparente, pomană pe cărare.

Miroase gardul viei a iarbă şi a ploaie.
A tras din nou furtuna cu puşca prin
zăvoaie,

Dar n-a putut să-mpuşte, vezi, pasărea
ce are
Polei pe vîrf de aripi şi-albastru pe spinare,

Ea zboară, sparge norii, aşterne pe hotar
Seninul primăverii cu sufletul tău clar.

Departe-s norii negri, îţi fluieri cîinii şui,
Spre fetele ce sapă cîntînd în vie, sui.

Zîmbeşti la toţi copacii — ei astăzi îţi sînt
fraţi —
Şi uiţi de Capitală, de genii, de confraţi.

La Capşa, în bocalul lor de literatură,
Stau — gogoşari — maeştrii acriţi de-atîta ură

Şi castraveţi — discipoli verzui ca murătura:
Doct, picură oţetul în şvarţuri. Cască gura,

Prin abureala sticlei, din stradă, liceene...
— „Păzea !“ printre picioare, zbucnind din buruiene,

Vătuiul o tulește de vale... și-a fost dus.
Toți cîinii după dînsul — iar tu privești de sus,

Rîzînd cu hohot, fuga ce-n rîpă se prăvale...
Zău, nu regreți că astfel n-ajungi în manuale.

FLORAR

E mai, și-n codru cucul îmi cîntă drept în față.
Cu soarele poteca pornește-n dimineață —

Cu drumul și pădurea, hai murgule, la deal!
M-oi legăna în pasul tău legănat de cal,

Prin pînzele luminii zări-voi de departe
Și Argeșul, și lunca deschisă ca o carte,

În care — slove negre — un cîrd răzleț de oi
Înșiră versuri simple la margini de zăvoi.

O, cît aş da ca Domnul să-mi hărăzească
darul
Să pot să le descopăr şi eu abecedarul,

Dar sînt un om şi nu pot citi decît cerneala.
Prin frunzele în tremur, o pasăre sineala

Din pene îşi arată — să fie cerul, ea?
Pe vîrf de deal strîng frîul şi mă ridic
în şea.

S-o luăm spre Valea Popii, s-o luăm spre
Valea Mare,
Spre Izvorani să mergem? Totuna mi-i.
În zare

Negoiul alb m-aşteaptă de cînd copilării.
Hai, murgule! şi du-mă, în voie, unde ştii.

Străbate o pădure, coboară şi iar suie,
Ajunge o poiană în cap de cărăruie.

La poalele poienii, dosită de arinişti,
O apă lin îşi mînă strălimpezile linişti.

O moară stă bătrînă, uitată pe pîrîu
De oamenii din sate cu holdele de grîu.

Dar roata ei mai cîntă, de apă dusă rar,
Şi macină polenul luminii din Florar.

CIREŞAR

Deschide poarta lunii cu coşul de cireşi !
S-au îmbrăcat cireşii în roşile cămeşi

Şi zarea în lumină de aur în spre seară.
Auzi cum cîntă-n luncă, lung, roata de la moară !

Arinii ei din sita uşoară de frunziş
Îi cern pe-oglinda apei luminile furiş

Şi săgetînd penumbra la stăvilarul morii
Se-alungă rîndunele şi fulgeră prigorii.

Călare vii în voie pe bunul buiestraş
Pe care iarba-n margini de şanţ s-o pască-l laşi.

Ţi-au cunoscut prin ramuri mari pălăria moale
Şi-n drum îţi dau bineţe cosaşi ce merg la vale,

Dar te gîndeşti la fata morarului, ce are
Obraz ca pîinea rumen şi-n păr mălai de soare.

Te-aşteaptă colo-n umbra cea verde sub arţari —
A alergat şi-şi ţine cu mîna sînii tari

Şi mici ce bat odată din două aripi sub
Cămaşe, cum ar bate din aripi un hulub.

Nici numele, nici neamul nu-l ştii — ştii că
ţi-e dragă :
Cu drag îi culegi gura gustoasă ca o fragă,

Şi-un trup cu miros proaspăt de proaspăt măciniş
Pe malul gîrlei limpezi se lasă pe prundiş.

Se duce apa — fata s-o duce ca şi ea.
Copita-şi bate murgul ce nu mai vrea să stea,

Încaleci, îi dai drumul, scapi frîu-n pumnii tăi —
Te duci prin grîul serii cu cîntec de cîrstei.

CUPTOR

Şi-a pus, se vede, Domnul pămîntul în cuptor,
De coace ca o pită sub cer dogorîtor.

Prin iarba arsă greieri cu ţîrîit prelung
Tăcerea nesfîrşită a zilei o împung,

Iar apele luminii se joacă pe zăvoi.
La iazul scurs dorm bivoli cu botul în noroi,

Dorm oile în roată, cu umbra, sub stejar,
Ca pietrele de moară dorm boii lîngă car,

Şi pe sub car cosaşii cu capul pe cojoc...
Pe cer, vulturul negru virează stînd pe loc.

Fîşîituri de coasă se-aud în vreo poiană,
Dar tac înfricoşate de-a liniştei dojană.

În vînt — dar unde-i vîntul ? — se-ncearcă
tocălia,
Dar tace şi-ea de teamă să nu trezească via...

În casa răcoroasă şi cu obloane trase,
În vechea mea odaie vrea visul să mă lase —

Încet îmi deschid ochii să nu mă-nşele parcă ;
Trecutul şi-amintirea tot gîndul mi-l încarcă.

Pe valuri de lumină las vara să mă poarte —
Dă-mi tu, bibliotecă din vremuri dragi, o carte

Vrăjită cum e cartea ce o citeşti întîi,
Să-i pun iar talismanul deschis la căpătîi.

Din rafturi iau volumul şi Robinson Crusoe
Cu papagalu-i verde îmi intră iar în voie.

O, Doamne, ca tovarăş de viaţă ţine-mi-l —
Păstrează-mi pîn' la moarte un suflet de copil.

GUSTAR

Nu-i vară şi nu-i toamnă : e vremea cînd în tine,
Pe înserări senine, un dor de ducă-ţi vine.

Cînd nopţile sînt clare şi cerul e paharul
De sticlă care zvîrle cu stelele, ca zarul,

Pe drumuri depărtate să prindă călătorul.
Pe casa părăsită voi trage greu zăvorul

Şi voi porni la ceasul cînd toaca bate rar...
Tăind călare vadul sub lunca din hotar,

Opri-voi murgu-n spume pe malul rupt de ape,
În ochi să-mi iau atîta cît sufletul încape :

Zăvoiul plin de umbre, ca un altar colina
Şi-n soare-apune, munţii încremenind lumina.

Sorbi-voi haiduceşte privirea pînă-n fund
Şi pe cleştarul serii nu voi lăsa, rotund,

Decît un bob de rouă ce licăre plăpînd —
Întîia stea îmi arde în noapte şi în gînd.

Strîng bine calu-n pulpe şi pinteni dau s-ajung
La hanul vechi ce-aţine sub plute drumul lung.

Îmi leg de-o plută murgul şi bat în poartă sîlnic
Ca să-mi răsari, voinică, hangiţă strînsă-n vîlnic,

Cu ochii de vădană, cu braţul alb şi plin —
Să-ţi cer culcuş la noapte şi o oca de vin.

Mi-aduci, cu raţa friptă pe varză, vinu-n oală —
Te-ntreb mirat : — „Să fie chiar hanul lui
Mînjoală ?"

Dar nu răspunzi şi-n juru-mi e cald, icoană nu-i,
Miroase a iubire, a mere, a gutui.

VINICER

Ajuns în miez de toamnă, îţi dai cu spaimă seamă,
Cînd chiotă culesul în drumul lui spre cramă,

Că despre lucrul viei vorbit-ai prea puţin.
Şi totuşi — o, poete uituc — ce subiect plin

De poezie gravă aveai la îndemînă :
Cum viţa peste iarnă adoarme în ţărînă

Ca omul de la ţară culcat în ţintirim
— Dar taina adormirii acesteia n-o ştim —

Apoi Prier cînd vine pe-a Argeşului apă,
Cum săpătorii viţa pe dealuri o dezgroapă ;

Cum tremură golaşă ca pruncul şi-o botează
Şi mierla cu un cîntec, şi soarele cu-o rază ;

Cum coardele le leagă vierul de arac,
Cum taie joarda slabă şi lemnul prea sărac...

Dar plînsul sfînt al viţei nu-l vei cînta tu oare
Cu lacrima lui clară, de ochi vindecătoare ?

Dar despre sulfatare nu pomeneşti nimic,
Nici despre boala viţei ce „filoxeră"-i zic !

Cum vrei atunci, poete, ca un viticultor
Din cartea-ţi să culeagă un sfat folositor :

Pe raftul librăriei, uitată, o să şadă.
Poveţile şi tîlcul le ştiu de mult. O cadă

Cu must de tămîioasă mai bine să-mi aduci,
Şi în ceardacul casei, în tihnă şi-n papuci,

Ca Anton Pann de veseli, cînd da de un nerod,
Cu metodologie să bem al viţei rod.

BRUMĂREL

Cu soarele azi galben ca fagurii de miere,
În jurul meu se-nchide un măr boltit de mere.

Din ram eu rup ca-n basme un rod de aur şi
O, pom vrăjit de toamnă, nu poţi să mă reţii.

Prin ramuri desfăcute uşor de mîna mea,
Zăresc comoara viei şi-odihna ei mă vrea.

Sub un butuc de viţă rămîn culcat pe spate —
Privesc în gol la cerul cu ape neschimbate.

În mînă iau ciorchina cu bob de chilimbar
Şi o ridic spre soare, sus. Raza lui cu jar

Fantastic o pătrunde : un lampion aprins ;
Îi sug lumina dulce şi focu-i m-a cuprins.

Beau soare. Dar un piersic cu braţul gol m-agaţă
Şi îmi lipeşte sînul, pietros şi mic, pe faţă.

Eu îl sărut cu dinţii, şi poama lui cu sînge
Stropeşte pătimaşa iubire ce o frînge.

O, toamnă, vrăjitoare mai tare decît moartea
La tine intru-n slujbă cît mă va ține soarta.

Dă-mi frunza ta ce sună cu galbenii din lună,
Dă-mi pe covorul foilor iar coborîtul oilor ;

Dă-mi în zăvoi sitarii, pe miriște ogarii,
Și peste zarea drumului, albastru, sulul fumului ;

Dă-mi în iatac sulfină, pe ceruri dă-mi lumină,
Și scîncetul cucoarelor pe liniștea ogoarelor ;

Și dă-mi un nuc stufos, la umbră să stau jos,
Să scriu pe fruntea gliei tot calendarul viei.

BRUMAR

Pe umeri ici sumanul și fluieri după cîni.
Poteca suie dealul prin via din bătrîni.

S-au înroșit cireșii, îngălbeniră nucii,
Ce străjuie cu bruma de pe Brumar butucii.

Acolo unde chiot și cîntec fură-n toi,
Răsună-n guri de pivniți ciocanul pe butoi.

Dar soarele, șăgalnic acoperă cu-aramă
Șindrila putrezită și mușchiul de pe cramă,

Şi raza lui de aur prin corzile de vii
La strugurii luminii te-ndeamnă să mai vii...

Poete, te îmbată de-acuma doar cu soare.
Auzi ? scîncesc în ceruri, lung, şiruri de cucoare.

Dar cîinii tăi zburdalnici alungă din tufiş
Tărcate coţofene zbucnind în zbor pieziş.

Zîmbeşti amar la pana de nea şi de cărbune —
Gîndeşti la zile rele, gîndeşti la zile bune,

La traiul vechi ce calcă cu pasul tău tăcut
Pe-acest pămînt pe care de mic l-ai cunoscut,

Şi te întrebi : zăpadă a început să cadă ?
Sînt iarăşi coţofene ca pete de zăpadă.

Te-opreşti să-ţi razimi dorul de ulmii fără foi,
Te-opreşti să-ţi flueri cîinii şi toamna înapoi —

Revin în goană cîinii, dar toamna nu mai vine
Să-ţi culce la picioare credinţa ca un cîine.

Şi singur cu poteca şi cîinii iar cobori
Sub ceru-n care-a iarnă scîncesc prelung cucori.

UNDREA

De ieri albine albe pe via ta roiesc —
Toţi prunii şi toţi merii în iarnă înfloresc.

Petalele cu aripi de gheaţă cad domoale
Pe un covor mai moale ca iarba cea mai moale.

S-au şters din faţa ţării şi drumuri, şi poteci —
Stă Argeşu-n zăvoaie cu tălpile lui reci

Şi nu cutează moşul pe prund măcar un pas.
Izvoarele cu barba în ţurţuri au rămas,

Şi straşină făcîndu-şi la ochi cu palma mîinii,
Tot căutînd cărarea, stă cumpăna fîntînii.

Auzi întîi un zgomot, apoi — deodată — clar
Ca picături de ploaie pe-o apă de cleştar.

Sînt clopoţeii sănii: ascultă-i bine cum
O flamură de sunet îţi flutură pe drum.

Aproape, mai aproape, sub deal, la deal, pe deal,
Îţi sună la ureche o toacă de metal...

Dar în odaia cramei cu focul în cămin,
Aduci pentru prieteni urciorul cel mai plin.

Te-aşezi cu ei la masă, citeşti şi prociteşti
Şi vinul vechi, şi vinul mai nou ce-l pritoceşti.

Butucii ard în sobă cu trosnet şi scîntei.
Din rodul viei tale eşti bucuros să bei —

Cucernic pentru oaspeţi ridici cîte-o bărdacă,
Pe fraţii-n poezie nu-i uiţi cu cana seacă.

Şi, ca poet al viei, serbîndu-i sfîntul hram,
Închini pentru Horaţiu, Virgil şi Francis Jammes.

GHENAR

„*Perdelele-s lăsate şi lămpile aprinse*" —
Frumosul vers anume îl chemi acum în minte,

Vreun critic să te-nveţe, discipol să te facă —
Estetului, din milă, închină-i o bărdacă.

Gîndeşte-te la omul acela din Mirceşti,
Senin la gura sobei ca tine — îl iubeşti.

Dar lasă, desmorţită din somn de focul tău,
Să zbîrnîie o muscă lovindu-se mereu

De limpezimea-nchisă a geamului, pe care
Nu toţi să o priceapă — vezi bine — sînt în stare.

Ghenar veni cu vînăt amurg şi roşii zori...
Şi mă gîndesc că dacă ai fi şi vînător

Te-ai duce după iepuri în lunca ta ce este,
Sub chiciura din sălcii, poiana din poveste.

Şi i-ai găsi sub tufe pitiţi, ca bulgări mari
De-omăt, ciulind urechea deodată la ogari.

În liniştea deplină a iernii se aude
Împuşcătura tare cu lungi ecouri surde.

Măcieşul cel mai negru te miri de-a înflorit ?
Nu — şi-a lăsat doar viaţa un iepuraş rănit.

Priveşte-l : pe cearceaful zăpezii se sfîrşeşte
Ca un copil cuminte ce-n patul lui boleşte.

De-aceea, ştiu, tu puşca în mînă nu vei lua —
Vei reciti poeţii iubiţi la vatra ta,

Şi-n serile de iarnă tihnit vei aştepta,
Din must — vin clar, din suflet — vers limpede
să dea.

FĂURAR

Pe dealurile ninse mergi astăzi la pădure,
Cobori spre Valea Mare sub cerurile sure,

Şi fagi cu coajă albă, la şipotul de leac,
Ca stranii colonade de templu se desfac.

Te-opreşti să bei din apa curată ce dă viaţă.
Îţi spune pădurarul : — „E şipot sfînt,
nu-ngheaţă".

Şi dă să cheme basmul vechi al izvorului...
Dar nu-l asculţi, ţi-e gîndul — vezi tu — la
fata lui.

Îţi aminteşti bordeiul poienii, toiul verii,
Şi cîinii care latră doar-doar o să te sperii,

Şi fata răsărită în drum ca din pămînt,
Şi ploaia de lumină a soarelui în crîng,

Şi gardul viu şi umbra pădurii tremurate,
Potecile, răscrucea — îţi aminteşti de toate :

De muşchiul cald pe rîpa de unde-n codru vezi
Colinele albastre cu vii şi cu livezi,

De guruitul dulce-al porumbului sălbatic,
De fata mai sfioasă ca un porumb sălbatic,

De serile sub fagii prieteni cînd o stea
Se anina de frunze ca fata să mai stea...

Îţi aminteşti de toate, vezi toate : ochiul, geana...
— „Moş Pavel, ce-ţi mai face, de-acum un an,
Ileana ? !"

— „Boierule, am dat-o după un cîrciumar
De prin Lereşti ; e omul chiabur"... Auzi doar rar

Cum sună şi răsună, departe, în pădure,
Auitor, a moarte — departe — o secure.

CLOŞANI

De treci Baia de Aramă, de departe vezi albind
— Stai Căline — nu pădurea, ci toţi munţii de argint.
Iată Piatra ca o cloşcă, iată puii ei : Cloşanii —
Şi deodată uiţi Florica, şi deodată uiţi Miorcanii,
Şi deodată intri-n ţara basmului ce-l credeai mort,
Unde totul îşi păstrează vechiul suflet, vechiul port,
Tînăr ca un rîu de munte, proaspăt ca un cer pe ape...

Vale, inimă închisă pe trecutul ce-o încape,
Vale-a Motrului, ursită ca domniţa din poveşti
Să tot doarmă neschimbată pînă o dezvăluieşti,
Vale-ascunsă aşa bine printre munţi, că niciodată
Zborul vremii de pe culme umbra sură nu-şi arată !
Cum să vină cînd şi astăzi, cînd de veci neveste torc
De-a călare, şi din munte tot în Dacia se-ntorc ?
Cum să vină cînd se-nalţă glasul morii ca o rugă
Către zeul trac ce mişcă apele de la irugă
Şi din scoc le năpusteşte peste roata ei de lemn ?
Cum să vină pe pămîntul unde şi-azi păgînul semn
Bradul morţilor şi-usucă dorul verde pe morminte ?

Azi ca ieri se duc cosaşii cu lăuta înainte
Chiotind pe drum de clacă, prin fîneţe, de te miri
Încotro pornesc pandurii celui de la Vlădimiri.
Azi ca ieri bisericuţa stă în inima poienii —
Pustnic alb proptit în bîrnă îşi aşteaptă poporenii,
Azi, ca ieri, să-i ia la nuntă, azi, ca ieri, la ţintirim...
— „Moşule, castanii ceia cin'i-a pus ?" — „Ia, Nicodim,
Cînd monahii lui veniră să se-aşeze la Tismana"...
Tot trec fete din Tanagra, sus pe cap purtîndu-şi cana
Sau urciorul plin de cerul răsturnat într-un izvor,
Şi sub fagi, la umbră deasă, spune-n fluier un păstor...

Fluier ciobănesc şi Motru, rîu şi suflet, ce descîntec
V-a trezit în pacea serii murmurînd acelaşi cîntec ?
Ce descîntec curge-n mine ? Cum se face ?... Se desfac
Cunoscutele privelişti în bătrînul tău conac.
N-am mai fost aici şi totuşi mi-amintesc de altădată
Şi îmi aflu cu uimire ţara mea adevărată,
Cum descoperă copilul basmul presimţit de mult.

Demult... Cine-a rostit vorba ucigaşă ? De demult...
Ca o pasăre de noapte, umbra sură iat-o, creşte,
De pe culme peste vale se coboară, se lăţeşte —
Oameni albi şi case albe, ca mioare, n-or mai fi ;
Port şi datini o să piară an de an şi zi de zi.
N-or mai prinde în oprege trupul zvelt ca un mesteacăn ;
N-or mai duce după spate pruncul legănat în leagăn ;
N-o mai luneca marama nor subţire pe obraz ;
N-o să-şi mai întinză pînza aripi albe lîngă iaz.
Vezi, bunica, şi cu fiica, şi nepoata n-or mai toarce,
Într-o moară de pe Motru, trei Mărine — ca trei Parce —
Firul lînei, firul soartei nendurate ce ne ia...
Ruga noastră, nici suspinul, să te ţie n-or putea,
Ţară veche, ţară bună, mult te-om plînge, mult te-om cere...

Suflete, de ai credinţă, braţule, de ai putere,
Bate apa înspumată cu nuiaua de alun —
Cer şi rîuri, munţi şi codri, strîns să-i legi, să mi-i aduni.
Să mi-i dai să pot cu poftă de copil, cu dor de lotru
Să te fur, vrăjită vale, şi mai repede ca Motru,
Care scapără prin pietre şi tot scapă, să te duc
Strînsă-n suflet, strînsă-n braţe, ca o pradă de haiduc.

PRIMĂVARĂ

Sub umbrarul foilor
Duce drumul oilor
Şi se duce, şi se pierde
Tot pe plai cu iarbă verde,
Şi se duce, şi se curmă
Tot la stînă lîngă turmă,
Şi îi ştie seama lui,
Seama lui, şi-a dorului.
Grijile mocanului,
Inima ciobanului...

Primăvară ! primăvară ! crapă mugurii la baltă,
Sălciile verzi le-ndoaie vîntul cu suflare caldă,
Pe poteci sfios se-ntinde umbra nouă-a foilor —
Primăvară, mama noastră, dă-ne drumul oilor,
Drumul cel pierdut pe care îl mai ştiu, din sat, bătrînii !...
Doru-n mine înfrunzeşte : dorul turmii, dorul stînii.
În zadar mă-nchid în casă şi m-ascund pe după cărţi,
Dor ce ducă mă ajunge, dor hain din zece părţi :
Buchiile le zăpăceşte, gîndurile le încurcă.
Văd un gol de munte-n soare şi văd turmele cum urcă ;
Tot aud cum latră cîinii, cum tălăngile răspund,
Cînd adînc ca vîntu-n frunză, cînd ca ape vii pe prund,
După cum coteşte drumul mai departe, mai aproape,
Spre lumina de poiană ce prin fagi răzleţi încape...

Turme vechi ca munţii ţării, cu cîrlan şi cu mioară,
Suie plaiul şi-l coboară, pentru-a cîtea miia oară ?
Duc cu ele de departe dorul nostru, tot aleanul
Făr' de zare, ca Buceagul, nesfîrşit, ca Bărăganul.
Duc cu ele dorul brazdei, dorul frunzelor de nuc,
Dorul satului şi-al ţării, dorul dorului îl duc...
Vin cu cîntecele toate de la Nistru pîn' la Jii,
Şi se urcă din poveste sau aievea, nu mai ştii —
Ungureanul şi Vrînceanul din baladă iată-i iarăşi.
Mioriţă bucălaie, unde eşti să-mi fii tovarăş,

Să paşti iarbă neumblată, pe sub brazi, pe la izvoare?
Şi cu sarica pe umeri tot aşteaptă baciul mare
În lumina primăverii singur, ca un zeu păgîn.

Primăvară! primăvară! stau cu dorul de mă-ngîn.
Crape mugurii la baltă, iasă plugurile-n ţară,
Codrii vechi să înfrunzească, iarba nouă să răsară —
Dar dă-mi drumul care-l ştie şi ciobanul, şi cioporul,
Drumul oilor mi-l află, el, ce mînă drept, ca dorul,
Sus la munţi, cu fulgerare de-aur viu în soare-apune...

Mioriţă, mioriţă, dorul turmei mă răpune!

TOAMNĂ LA FLORICA

De aur vechi s-a făcut frunzarul ;
Zările-s stinse cum e cenuşa.
Deschide uşa.
Toamna ne cheamă.

Am împuşcat în zăvoi sitarul
Din urmă : zburase să plece.
Vîntul e rece.
Toamna ne cheamă.

Via pe deal de mult e-ngropată ;
Stolul pe cer s-a dus : o nălucă.
Dor mă apucă
De altădată.

Unde eşti, unde, casă uitată ?
Unde, azi, sînteţi, zilele mele —
Voi, rîndunele
De altădată !

VREMEA

Am oprit în luncă apa curgătoare
La un scoc de moară printre verzi arini ;
Am oprit pe ape lin-tremurătoare
Zilele de vară, razele de soare,
Nopţile senine, stelele şi luna
Pentru totdeauna —
Vremea care curge n-am putut s-o ţin.

Am închis în palmă pui de rîndunele,
Le-am simţit bătaia inimii în chin ;
Am oprit în braţe dragostele mele...
Pasăre de-o toamnă, dragoste cu jele,
Le-am cules ca frunza moartă cînd dă bruma
Pentru totdeauna —
Vremea care zboară n-am putut s-o ţin.

Am păstrat în suflet gînduri, vorbe, glume,
Zîmbetul ce iartă, plînsetul hain ;
Am păstrat în minte feţe fără nume
Întîlnite-n cale şi pierdute-n lume,
Le-am cuprins în mine una cîte una
Pentru totdeauna —
Vremea, vremea însă, n-am putut s-o ţin.

MARINARUL

Pe povîrnișe dealul alunecă abrupt
Ca să-și oprească botul de vie tocma-n vale —
Dar sub boltirea viței oprindu-mă în cale,
Privesc cîmpia care adoarme dedesupt.
În abureala serii schimbîndu-se în mare,
La nesfîrșit își duce un tremurat hotar.

Am ancorat. Acuma sînt bunul marinar
Rentors din pribegie la vatra primitoare.
Se-nalță pașnic fumul pe gînd și pe cămin,
Se coace tămîioasa sfîrșitului de vară —
Dar frunza se apleacă de-o tainică povară
Atinsă, cînd o plouă îmbelșugat senin.
Ci sufletul, ce-n vremuri gemu în larg de mare,
Deodată se trezește, ca vîntul în catarg,
Cînd pînze de corăbii albastrul mort îl sparg
Cu aripile albe de berze călătoare.

TOAMNĂ LA MIORCANI

Peste dealuri, peste ape, pretutindenea se lasă
O lumină învelită în marame de mătasă.
Vin iar carele-ncărcate și cu spice, și cu vis...
Și pe ceruri liniștite și în suflet și-au deschis
Unghiul dorului de ducă stolurile de cucoare.
Mori de vînt nostalgic-naltă aripile călătoare
Și se lasă în durere să zdrobească grîul nou.
Pașii tinereții mele mă urmează în ecou,
Umbra mea de altădată umblă-n miezul umbrei mele.
Prima stea sau amintirea stă pe iaz printre vîntrele ?
Simt în suflet de departe spinul ei tremurător.
O bătrînă-mi toarce firul zilelor de pe fuior ;
Prima lacrimă se-noadă trainic lîngă cea din urmă...
Și păstori, ieșiți din vreme, către staul duc o turmă
De oi albe ca și norii unui cer îngîndurat.
Cine m-a legat de mine, de moșie și de sat ?

Toamnă-amară, toamnă dulce pentru cine te-nțelege,
Pentru cine știe gîndul ce-a sortit să se dezlege
Frunza galbenă și coaptă ca un rod cules de vînt,
Toamnă, care legi prin moarte cerurile de pămînt,
Și sub foaia veștejită pregătești o primăvară,
Toamnă dulce ca iubirea, ca iubirea de amară,
Fie-ți milă de făptura mea de om, și fă să fiu
— Pe sub nuci, lîngă femeie, lîngă fată, lîngă fiu,

În grădina aurită de lumină şi de frunză —
Rodu-n care o dulceaţă înţeleaptă să se-ascunză.

Poate-un om atunci să vină să-mi culeagă cîte-un vers
Cum din prun culegi o prună fără-a te opri din mers,
Însetat mi-o soarbe poate din cuvinte alinarea,
O să-i pară — cine ştie — mai puţin amară sarea
Lacrimelor sale-n drumul de dureri şi dor ascuns...
Binecuvîntarea asta de mi-o dai, va fi de-ajuns.

COPACILOR

Trece norul, zboară dorul peste vîrfuri de pădure ;
Păsările, visurile mi le fură zile sure —
Numai arborii prieteni să mă lase nu mă tem,
Ei, legaţii de ţărînă, nu duc straşnicul blestem
Care mînă tot ce umblă, se tîrăşte, fuge, zboară.
Ei, umbroşii, umbra vie — tot aceeaşi — o măsoară.
Se înalţă pe pămîntul cel iubit dintru întîi,
Niciodată n-o să-şi schimbe nici culcuş, nici căpătîi,
Niciodată pentru dînşii ceasul groaznic n-o să vină,
Cînd, uitînd de legătura dintre foi şi rădăcină,
Vor porni haihui ca mine pe un drum făr' de sfîrşit...
Împăcaţi de cînd e lumea cu văzduhul, liniştit
Legănînd tot alte cuiburi şi-alt popor de rîndunele,
Tot acelaşi cer primeşte falnicele lor umbrele.
Au cu vîntul primăverii şoapte lungi şi întîlniri,
Pînă-n zori de zi le-alintă frunzele cu ciripiri,
Şi cînd joacă, şi cînd scapă vîntul sprinten de pe cracă,
Rînd pe rînd ca să-l mîngîie toţi copacii se apleacă.
Huma neagră îi nutreşte ca şi limpezile ploi ;
Surd le freamătă frunzişul, dar în lemnul lor greoi
Dorm tăcerile vieţii cele-adînci ce sînt cuvîntul
De demult cu care Domnul scoase apa şi pămîntul...

Eu, de coaja lor lipindu-mi lung urechea, o aud
Inima de frate care bate-n trunchiuri de agud ;

Salcia pletoasă plînge pentru mine ca o soră ;
Plopul izvorăşte, proaspăt ca un vis, din auroră ;
Îl purtam de mult în suflet,-nalt şi neted, pe-acest fag ;
Nici un trup plăpînd de fată nu mi-a fost pe lume drag
Ca mesteacănul ce-şi stoarce părul despletit la lună,
Ca răchitele ce luciul zorilor pe crengi adună,
Ca arinii verzi ce-aşteaptă cerul serii în pîrău —
Dar de pluta din zăvoiul de-altădată-mi pare rău,
De castanul ce-mi păzise casa albă pe colină
Şi de nucul de pe vremuri — azi cînd lumea mi-e străină.

VRAJĂ

Sorcova,
Morcova,
Să trăiesc,
Să-ntineresc,
Ca un măr,
Ca un păr,
Ca... un... fir...
De... tran-da-fir...

— „Vraciule, ascultă-mi ruga !
Vraciule, îți poruncesc,
Pîn' să stau să mă căiesc,
Fă-mi din amintire sluga,
De pe față zvîrle-mi gluga,
Şi în suflet nemurirea
    Să dezlege
    Şi să lege
Ce e viu din vremea moartă
    Ce mă-mpinge
    Şi mă frînge,
    Şi mă poartă :
    Frunză moartă.“

Moşul prinde voiniceşte-n mînă
Bîta răbojită de la stînă,
O-nvîrteşte peste cap — şi, năzdrăvan,
Ţine-n degete un lung ochian.
— „Vrei să vezi“ ? grăieşte — şi-n oglindă
Ţări, şi mări, şi nouri se perindă.
Iată Argeşul şi via veche,
Morţii mei iubiţi... şi în ureche
Glasul lor cu rîsu-mi împreună...
Dar pe umbra drumului răsună
Tot mai rar, tot mai departe, tot mai stins —

Ce-am iubit
Şi-am îndrăgit,
Şi s-a sfîrşit,
Ce-am aprins
Şi m-a cuprins,
Şi s-a desprins
Ca un măr,
Ca un păr,
Ca... un... fir...
De... tran-da-fir.

S-AU PIERDUT

Unde-s frunzele pădurii ? S-au pierdut.
Unde-s norii, călătorii ? S-au pierdut.
Unde-i rîul ce ne-a dus copilăria
Pe oglinda lui de gheaţă ? S-a pierdut.
Unde-i rîsul, unde-i plînsul, unde-i dorul,
Şi iubirea, şi durerea ? S-au pierdut.
Unde-s ochii dragi odată ca lumina ?
Umbra genelor plăpînde ? S-au pierdut.
Unde-i omul ce am fost şi eu odată ?
Viers şi suflet, ca un foşnet s-a pierdut.

DE VOI MURI

De voi muri — departe de cetăţi
În brazda neagră-a plugului, la noi,
Să mă lăsaţi culcat pe spate, gol,
În mînă cu o ghindă de stejar.

Şi chipul meu de lut, ce n-a ştiut
Să fie sufletului un locaş,
Îşi va topi netrebnicul său rost
În valul primitorului pămînt.

Dar ghinda va-ncolţi. An după an
Vor creşte rădăcini în adîncime
Şi va ieşi din mine un copac
Cu ramurile tinere, spre soare.

Ce n-am ajuns cu mii de versuri — iată
O împlineşte din belşug o creangă
Întinsă, tremurîndu-şi umbra peste
Odihna turmelor, ce vor să vie.

CAIETUL VERDE

1927—1936

SCRISOARE

Se lasă iar amurgul pe parcul din Miorcani,
Şi zgomotul pe care l-am auzit de ani,
Cu pulberea luminii ajunge pîn' la mine :
E mugetul cirezii ce-ncet, cu seara, vine.
Sînt scîrţîiri de care pe drumul greu de rod.
E tunetul căruţei ce trece peste pod.
Sînt chiote de oameni... Ce stranie prelungire
Le face să se piardă deodată-n amintire.

O toacă bate tainic. Un clopot sună lung.
Sîntă Măria Mică e mîine. Să te-ajung
Nu pot decît cu slova, cu gîndul şi cu dorul.
Pe chipul tău, pe timpul ce fuge, trag zăvorul
Să mi te prind aicea, tu, cea de ieri, de azi,
Tu, pururea aceeaşi la cuget, la obraz.
În parcul vechi şi unde nimica nu se schimbă,
Ci numai anotimpul cu pas pustiu se plimbă,
Cum vrei să măsur ziua cu bietul nostru ceas.
De ce apuc condeiul să-ţi scriu, cînd mi-ai rămas !
Întîia frunză cade, întîia barză pleacă.
Vor da alţi muguri mîine şi păsări noi pe cracă
S-or legăna. Tu însă vei sta cînd s-or fi dus.
În juru-mi înserarea pe ţarini a apus,

Cenuşa înnoptării pe mîna mea se lasă.
O lampă cu-o privire a luminat în casă
Ca sufletul tău darnic, deschis şi liniştit.
În drumul vieţii mele Miorcanii m-au oprit.

A înnoptat : oraşul şi-aprinde cafeneaua.
Aici la cîmp sting lampa să se apropie steaua
Ce-a licărit stingheră la margine de sat.
Pe-aleea nevăzută se-aude apăsat
Unitul pas al tatii şi-al mamii mele, pasul
Ce-l auzeam pe vremuri, copil, cînd suna ceasul
Culcării, aşteptîndu-i să mă sărute-n pat.
O rază albă ramul din geam l-a dezgropat :
Din umbră mii de ramuri misterios se lasă
Cu crengi catifelate pe pajişti de mătasă,
Şi bolţi de întunerec se farmă şi se frîng.
Ce-a fost adînc în noapte se face mai adînc
Sub arcuri nesfîrşite ce tremură-n lumină,
Cînd se revarsă luna ca o fîntînă plină.
Deschid fereastra : pace, părere şi pustiu.
Doar inima mi-o roade ceva ca un burghiu
Şi o fărîmiţează cu fiecare clipă.
Pe iarbă cade-o poamă, prin frunză o aripă.

Şi mă gîndesc departe, la tine, la copii,
La moartea tuturora ce vine cînd nu ştii,
La viaţa care curge cu murmure de apă...

ADORMIND

Ţi-ai dezbrăcat de haine ca de-o coajă
Migdala trupului cu gust amar,
Şi patul jos ca valul de pe plajă
Primeşte alb nepreţuitul dar.

Răcoarea inului îţi dă o tremurare
Uşoară, ca o boare peste iaz.
Pleoapele se lasă. Cu mirare
Îţi recunosc un alt al tău obraz.

O clipă tai cu mîna moartă valul
Imaginar la ţărmul rătăcit,
Înotătoare părăsindu-ţi malul
Cu puf uşor de perini vătuit.

Dar ape moi în juru-ţi parcă sună
În zvonul surd cu legănări de somn.
Alunecă... Ascultă... Te adună
Pe alt tărîm, supusă altui Domn.

Tot trupul mlădios te părăseşte
Şi mîinile legate pînă-n zori.

Ce singură îmi stai, copilărește,
Din vîrf de frunte pînă la picior!

Înlănțuito, ce privești? Și unde
Liane, vise, o păstrați de-acum?
Zadarnic. Mîine n-o să-mi poți răspunde,
Statuie, răsărind din țări de fum.

ODAIA EI

Cînd am intrat tîrziu în casă, totul
Păstrase clipa ultimei vederi.
Pe canapea rochiţa rămăsese
Sculptînd molatec trupul tău de ieri.

Deschisă cartea. Nici o mînă nouă
Nu întorsese pagina de-atunci.
Pe ornicul oprit aceeaşi oră,
Prin storul tras aceleaşi raze lungi.

Pe masă încă stăruiau alături
Tacîm de-argint şi cupă de cleştar.
Doar perele păreau acum de piatră,
Doar strugurii stăteau de chihlimbar.

De porţelan albastru pudriera
Tot mai ningea parfumul tău pe scrin.
Am tresărit că n-a uitat mănuşa
Nici braţul gol, nici degetul tău fin.

Tu singură lipseai. Ascunsă unde ?
Cînd totul după ani e neclintit.
Ori poate colo,-n umbrele oglinzii,
Obrazul tău, plăpîndul, mi-a zîmbit.

RECUERDO

Grădină, unde tînăr am învățat iubirea,
Copaci înalți, pe care și vara, și-amintirea
Îți țes în taină mreaja de gînduri și de foi,
Și tu, fîntînă : undă și nimfă, umeri goi
De nori în dezvelire, oglinzi întunecate...
Ce darabană seara spre porți închise bate ?
Reginele de piatră rămîn, dar noi, dar noi?
Colunul de-altădată oprit din zbor greoi,
Și rîsul tău, copilă iubind întîia oară,
Și apa care plînge și pasărea ce zboară.

Jardin du Luxembourg, Paris

SÎNGE STRĂBUN

Cînd noaptea mi se lasă pe pleoapă,
Ursita zilei de-astăzi de-a apus,
Vuind mă fură vremea ca o apă
Şi-o iau pe firul sîngelui în sus.

Mijesc din umbră stepe nesfîrşite...
Nechează-n vîntul zorilor un mînz.
Scad focuri. Corturi cad. Se zbat copite.
Deodată soarele pe suliţi, dîrz !

Deodată-n mine tot vîrtejul stepii,
Tot dorul meu în vîntul ei răpit !
Vultanul, cînd l-au deşteptat sirepii,
Din ierburi cu-aripi aprigi a zbucnit.

Strunindu-mi murgu-n loc, rămas cu palma
Deasupra ochilor, îi văd urcînd
În soare aripa de foc, de-a valma
Cu sufletu-mi năvalnic şi nenfrînt.

Şi-n urma lor, cînd i-am pierdut în zare,
Un chiot am zvîrlit aşa păgîn,
Că peste ţări şi veacuri tot îmi pare
Că îmi aud năprasnicul stăpîn.

SCITUL

Cînd pînă-n zări e cîmpul numai iarbă
În jocuri de lumină şi de vînt,
Cînd herghelia se repede oarbă
Şi-l vîntură cu coama la pămînt,

De-mi sună-n cer întîiul tunet goarna
Şi bubuie din depărtări în depărtări,
În sînge mi se dezmorţeşte iarna
Şi ce-a fost mort învie din uitări.

Pe roib călare o pornesc cu zorii.
Oprit cu ochii roată pe gorgan,
Adulmec vîntul şi aud cocorii
Vestind din cer sămînţa altui an.

Atunci, înfricoşat, descalec iute
Lipind urechea de pămîntul viu.
Şi din afund de lumi răspund pierdute
Popoare răscolite din pustiu.

Aud prin vreme scîrţîit de care.
Galop adînc vuind spre răsărit.
Şi inima îmi bate tot mai tare
Chemîndu-mă cu sîngele meu scit.

VRĂJITORUL DE ŞERPI

Herencheu,
Berendeu,
Grozăvior, stai pe loc!

Sub soarele-n amiază e lacul de platină
Şi joardele luminii îl bat cu vergi de foc.
Stă lopătarul oacheş tăiat într-o tulpină
Străveche, cum e lotca greu pironită-n loc.

Pe luciul apei, negru, un sfîrc de bici în plăsnet
Străfulgeră topirea... Pescarul l-a simţit.
Se-apleacă, mormăieşte descîntecul : de trăsnet
Atins, un şarpe-şi lasă inelul despletit.

S-a răsturnat, şi ţeapăn pluteşte, buturugă.
Dar omul mişcă buza, şi vorba veche iar
Se duce, ca jivina deplin să-i fie slugă.
Din ape se ridică un cap triunghiular,

Alunecă în luntre năpîrca blestemată,
Pe braţe e brăţară şi măr rotund în sîn,
Şi omul giugiulind-o ca pe-un copil, i-arată
Şerpoaicele bătrîne cu şuierul păgîn,

Ce-şi cheamă seminţia ieşind la gol de baltă.
Din milă iar şopteşte cuvinte de hrisov :
Şi şarpele, deodată desmeticit, tresaltă
Şi scapă ca săgeata pe lacul din Snagov.

MORTUL

Deodată s-au rupt norii, şi deodată
Zbucniră-n ceruri munţii toţi de piatră.
Se depărta furtuna. Rar, un tunet
Venea rostogolit de-a lungul văii,
Lovindu-se din stei în stei, năvalnic.
Se-nsenina. Îşi scutura brădetul
Broboanele de apă sclipitoare,
Şi pe poiană au ieşit oierii
Din poalele pădurilor cu turma
Să-ncremenească iar, proptiţi în bîtă.

Cînd seara umbra lor s-a făcut lungă,
Ciobanul-nalt în cuşmă brumărie
A coborît în vale unde rîul
Umflat de ploi, rotindu-se-n bulboane,
Goneşte orb ducînd vîrtej butucii
Şi plutele sfărmate, sus, la cheie.
Acolo, la poiana de pe ape,
Îl aştepta Maria lui, o fată
Dintr-un sătuc sărăcăcios. Venise
În mîini cu legătura de merinde,
În ochi cu o iubire încă nouă.
Cu păr bălai şi trup subţire-n mladă,

Cum se strîngea sfioasă de grumazu-i
Şi-i se lipea de piept copilăreşte
Şi se-anina cu braţele de gîtu-i,
El, neclintit, ea, numai tremurare,
Păreau aşa un brad şi un mesteacăn
Cu crengile unite de furtună.
Cînd s-au trezit, pe vale înnoptase,
Şi rîul, ce scădea mereu, ca leşuri
Lăsînd pe prund butuci de brad şi trunchiuri,
A părăsit pe-o limbă de nisipuri,
Sub un arin cu ramurile joase,
Un trup de om cu ochii plin de ceaţă.
Nu l-au văzut, nu mai vedeau nimica.
Îmbrăţişaţi trecură lîngă dînsul
De tot aproape. Fata de o dată,
Rîzînd, s-a rupt din braţe dragi. Ciobanul
A stat puţin privind-o cum se pierde
De umbrele pădurii alintată.
Vîrî apoi merindea în desagă,
Îşi trase peste ochi căciula sură
Şi o porni la munte cu nevoia.

Se înnoptase bine. Cîte una,
Ca oile-n poiană, stele, stele
Ieşeau din ce în ce mai mari. Departe,
Prin toancele de piatră, vîjîitul
Nahlapilor în spumă era groaznic.
Dar Bistriţa la marginea fîneţei
Îşi liniştise val cu val mînia
Şi murmura un cîntec vechi de leagăn,
Pe cînd arinul, tînăr ca şi mortul,
Îl mîngîia cu ramuri aplecate
Şi frunze verzi, uşor de tot, pe frunte.

CĂLĂTORIRE

Un călător grăbit cum se deşteaptă
Nedumerit, pe-a visurilor treaptă,
De care ţară astăzi are parte ;
Şi stă buimac, şi nu mai ştie unde
A mai zărit odaie, jîlţ şi masă ;
Şi, dureros, chinuitor l-apasă
Străinul ce-n oglinda lui pătrunde.
Aude-n gară trenurile grele,
Şi tot se-ntreabă cine o să plece.
Se pipăie, şi mîna lui e rece,
Şi calendaru-n zid îşi uită anul...
Şi tot mai dorm în miezul vieţii mele.

COCORII

Pe şesul peste care seara cade
Cenuşa şi pustiul se întind.
Tot mai luceşte-n zare apă albă
De toamnă fumurie, cînd, foşnind
Din aripi ridicate, se coboară
Cocorii cerului. Întregul stol
Se strînge să-şi ia masul pentru noapte
Şi, umbre din trecut, pe cîmpul gol
Nostalgicul lor cînt şi-opreşte goana.
Dar călăuza veche,-ntr-un picior
Veghează, somnul morţii să nu-i prindă.
Spre stele ţipă ea sfîşietor,
Şi cîrdul, speriat de glasul mare,
Cu freamăt lung de zbor se pierde-n neguri.
Tăcerea urcă. Se deschide-n zare,
Mijind a zori de zi, o apă albă.

ȚARA

Cînd una după alta iubirile de tină
Și-or desfoia obrazul în somnul meu de veci,
Cînd trupurile calde de dor și de lumină
Din brațe mi s-or smulge lăsîndu-mi-le reci,

În marea părăsire din mine și din groapă,
Sub lacătele morții eu tot voi auzi
Un freamăt lin de frunză, un murmur lung de apă,
Tălăngi suind la munte ca și în vechea zi.

Răzlețe m-or ajunge ca și odinioară
Un drum în pacea serii cu plopii lui subțiri,
Sub sălciile boltite o strașină de moară
Și munții de zăpadă în toamna cu rodiri.

O troiță uitată, un piersic plin de floare,
Un schit tăcut, poiana cu turmele de miei
Și pe cîmpie taina apusului de soare,
Icoana țării mele din suflet nu mi-o iei.

DE-O FI SĂ FIE RAIUL

De-o fi să fie raiul, să fie un zăvoi
Cu sălciile-n muguri și ierburile moi,
Cu miei priori — tot îngeri albi, plăpînzi și goi —
Și apa pe sub ramuri să cînte ca un roi
De-albine nevăzute ce cată miere-n flori.

De-o fi să fie raiul, să fie-un lan de grîu,
În vîntul dimineții să miște ca un rîu,
În soarele de-amiază să ardă aur greu,
Să intre-n el arhangheli cu secera în brîu
Și umbra lor albastră să dăinuie tîrziu.

De-o fi să fie raiul, să fie-un deal cu vii,
Cu prune cum e bruma și mere arămii.
De-asupra lui să zboare cu frunza cea dintîi
Un stol de păsări albe vîslind prin zări pustii,
Țipînd a toamnă lungă ca dorul meu să-l știi.

De-o fi să fie raiul, să fie-un cîmp de nea,
Să scînteie zăpada aprinsă stea cu stea
Și zurgălăi de sănii să sune cum suna
În țara mea pe vremuri copilăria mea
Cînd toată tinerețea, iubire, te-aștepta.

OCTOMVRIE

Rodit se-ndoaie ramul şi mîna se ridică
Deschisă ca o cupă sfinţită pentru har,
Căci vine iarăşi vremea cînd frunza cea mai mică
Primeşte de la Domnul al aripelor dar.

Se leagănă prin aer ce-a fost sortit ţărînă,
Ce-a fost pe sus lumină se lasă la pămînt.
De-acuma sună ceasul să mergem mînă-n mînă
Şi ce privim să fie blagoslovit şi sfînt.

Şi aerul, şi-amurgul sînt numai amintire.
E vinul de-altădată al anilor din noi.
Mă leagă raza toamnei de tine cu dulci fire
Atît de vechi că-n umbra privirii le cred noi.

Dar pasărea căzută pe iarbă ca o frunză
Sub paşii tăi se-nalţă în tremur lung de zbor.
Şi frunza de pe vînturi coboară să se-ascunză
Cu foşnet surd sub pasu-mi îngreuiat de dor.

ICOANĂ PE STICLĂ

Pe-această sticlă clară ca faţa unui iaz,
Voi aşeza sus cerul cu stele pe grumaz.
Voi strînge jos : zăpadă, pîrîuri de cleştar,
Copaci de promoroacă şi pîrtii de hotar.
Voi zugrăvi în zare, albi, munţii. Pe un dîmb
Păstorii plini de spaimă şi steaua cu zbor strîmb.
În colţul dimpotrivă voi însemna — să-i ştii —
Trei crai pe trei cămile, ca umbre albăstrii.
În inima icoanei un staul voi picta
Şi-ntr-însul preacurata pe prunc s-o apleca :
O salcie prin ape cu frunzele pe-o stea.
De-o parte şi de alta un bou şi un asin
Vor aştepta la iesle minunile ce vin,
Şi voi lăsa să pice pe-acoperiş de stuh
Porumbul alb ce-aduce în aripi sfîntul duh.

NORUL

Tot cerul în amurg își limpezise
Albastrul ud, acuma mai adînc.
Se liniștise vîntul. Era pace
Pe țărmul dintre ape și cîmpii
Iar ploaia cu o mie de fuioare
Foșnindu-și fuga peste lanuri verzi
Lăsase doar să tremure departe,
Țesut dintr-o urzeală de lumină,
Un curcubeu tîrziu care sfîrșea.
Pe drumul strîmt ce duce pe nisipuri
Tăceam mergînd spre casă cu copiii,
Și ne-am oprit mirați cum nu se poate,
Căci zborul lui puternic îl purta
Pe mare, și cu aripe tivite
De soare roș venea vîslind văzduhul.
„Un nor, am spus, e doar un nor." Dar sigur
Nu sînt nici azi, căci vîntul era mort.
Zbura greoi și parcă da din aripi
Rotindu-se domol în cercuri rare,
Și i-am văzut atunci sub piept o rană
Prin care raze roșii se scurgeau
Prelinse-ncet ca picături de sînge.
Deodată se opri stingher și mare,
Atît de singur că părea un zeu.
Apoi, lăsîndu-și gîtul alb pe spate,
Cu capul moale aplecat în moarte,

Alunecă învolburat pe mare.
Şi spuma mării se făcu de purpur
Cînd aripa lui frîntă o atinse,
Şi valul se făcu de aur vînăt
Strălucitorul trup cînd se topi.
Iar noi încremeniţi priveam apusul,
Albastrul sfînt al cerului adînc.
Se liniştise totul. Era pace.
Din pleoapa zării luneca pe ape
O lacrimă de-argint, întîia stea.

DANSATOAREA

Pe plaja unde valurile joacă,
Într-un vîrtej de soare cum a stat,
Ca o coloană vie își îmbracă
În raze trupul încordat.

Apoi c-un singur gest lăsînd să cadă
Lumina ca un văl uluitor
Din împietrirea coapsei de zăpadă
La degetul de la picior,

Desfășurîndu-și șarpele, mișcarea
Deodată o cuprinse pîn' la gît.
Dar ochii ei, păstrîndu-și nepăsarea,
Străini de joc, n-au coborît.

ELEGIE ÎN PĂDURE

În vale iar tălăngile răsună
Şi pier sunînd a vremuri vechi pe drumul
De toamnă ce coboară către ţară...
Rămîne muntele pustiu şi singur.
Făgetul e de aur, numai brazii
Stau pururi verzi pe cerul mai albastru.
În codru ghionoaia bate toaca
Grăbit, şi toaca schitului răspunde.
Şi nu mai ştii de-o vreme : e monahul
Sau pasărea ce-şi spune rugăciunea.
Dar au tăcut ca să înceapă vîntul.
Ca un izvor cu ape şopotite
El curge tot mai lin, tot mai departe
În liniştea înaltă care-l soarbe.
Amurgul a intrat în codru, calcă
Pe foi uscate paşii de lumină,
Şi un ecou deodată se trezeşte
Din somn adînc ca să adoarmă-n vale.

De-acuma lasă-mă să sui la munte.
Păstor de zile grele şi de gînduri,
Să mă opresc la stîna părăsită,
Să-mi număr turma grijilor în tihnă,

Să sun domol din fluier, să-mi adoarmă
Durerea, o mioară, la picioare.
Să-mi pun urechea la pămînt, s-audă
Surd inima pămîntului cum bate,
Şi ochii să-i ridic pe culmi să vadă
Întîia stea crescînd mereu lumina
Ce tremură aprinsă la icoana
De sticlă şi de taină a tăriei.
Şi mai tîrziu, rotindu-se, să prindă
Sus zodiile cerului în care
Stă scris de cînd e lumea soarta lumii,
Şi soarta pasării, şi soarta frunzei,
Şi soarta muntelui, şi soarta mea.

ELEGIE ÎN TOAMNĂ

Stă vîntul deodată pe iazuri, şi stelele toamnei.
Vîslind din aripe bătrîne, ca ziua şi noaptea,
Un stol se înşiră de ducă sub zodii, dar nimeni
Nu ştie să răstălmăcească azi semnele firii.
Şi fumul rămîne albastru pe sate, şi frunza
Rămîne pe umăr uşor ca o mînă uitată,
Şi timpul se-adună, cenuşă, în ornicul serii.
Aleea cotită te-aduce de unde plecase.
Bătrînul găseşte într-însul flăcăul din vremuri.
Păstori au venit de la munte, proptiţi în toiege
Întreabă luceafărul care luceşte pe staul.
Dulăii cu botul pe labe le stau la picioare,
Şi turmele lor, împietrite, s-au strîns pentru
noapte.
O lampă se-aprinde în casă, şi omul deschide
Iar cartea cea sfîntă, citeşte iar slovele sfinte.
Femeia întinde pe masă o pînză curată
Şi frînge iar pîinea, şi varsă iar vinul. Copilul
Priveşte icoana, icoana priveşte copilul.
În poartă aşteaptă ologul, şi orbul şopteşte:
— „La cină am stat în Emaus şi astăzi cu
Domnul".
Dar nimeni nu vede minunea, n-aude cuvîntul,
Şi totul rămîne în lume, doar aripa zboară.

ELEGIE ÎN FAŢA MĂRII

În faţa mării iată-mă, în faţa
Desăvîrşirii cerului pe ape
Fără sfîrşit... Dezgrănitarea iat-o,
Şi sufletul cu aripă de spumă
Pe valuri vii, vestind vuirea verde-a
Furtunilor, sub norul de cerneală,
Venind din zări. În faţa mării stau ca
Un stîlp de lut. Pe tălpi purtînd ţărîna
Ogorului, pe frunte praful holdei,
În sînge neamul morţilor ducîndu-l,
Aici, pe ţărmul vechi de unde-ncepe
Sămînţa vîntului pe brazda apei,
Şi jocul norilor, şi zbor de stoluri
În unghi deschis cu vremea şi cu visul.
Ce-mi poate-aicea secera, şi sapa,
Şi plugul tras de opintirea vitei ?
Aici ce-mi folosesc grîu şi secară ?
Stau şi privesc, ajuns la căpătîiul
Pămîntului din mine. Singur, fără
Moştenitor ca să-mi adune sarea
Durerii de pe apele amare.
Stau şi socot, înfipt cu rădăcina
Piciorului în humă grea, cu frunza
Mea slobodă pe vînturi. Pescăruşii

Furtunilor se duc ţipînd. Stau stîncă
În murmur lung de valuri prăbuşite
Şi tot ascult, pe ţărmul cel din urmă,
La glasul morţii şi la glasul mării.

A DOUA ELEGIE

În fața mea, la masă, băiatul meu citește
Cu fruntea încrețită puțin de încordarea
Ce-l face să urmeze povestea. Raza lămpii
Ușure îl atinge pe păr bălai și geana
Lui lungă dă o umbră. E fiul meu. Deasupra-i
Mă văd copil, de-o vîrstă, în cadrul de-altădată.
Citesc și eu la lampă. Mi-e fruntea încrețită
Puțin de încordarea povestei începute.
Am păr bălai. Am gene prea lungi, umbrind privirea.
În ape limpezi ramul mai bine nu-și răspunde
De cum viața nouă oglindă poza veche.
Sînt eu acel din față ? E el cel din perete ?
Cum ? Glasul meu de-atuncea îmi spune astăzi : tată.
Dar vremea ? Unde-i vremea ? O caut, și e lipsă.
Sînt ca un om ce urcă pe munte și se-oprește
Sub zid de stînci să strige ecoului un nume,
Și-nfricoșat aude ecoul că-i aruncă
Alt nume.
                Unde-i vremea ? Unde s-a dus ? Să vie.
Cenușa să i-o scurgă clepsidra. Calendarul
Să-și lase-n vîntul toamnei iar foile foșnite
În drumul ei. Tictacul ceasornicului bată
Cu inima-i de-a valma în pieptul meu. În sînge
Vuiască valu-i vajnic. Dar unde e ? Să vie.

Cu păr bălai în fața-mi, copil, citesc sub lampă.
În poza din perete, cu păr bălai, citește
De-atîția ani băiatul meu mic. Să vie vremea !
Să izvorască tainic și turbure să curgă
Între copilul de-astăzi și cel de ieri. Ce singur,
Ce nesfîrșit de singur, aștept aici. Știu : totul
M-a părăsit. Sînt singur în trupul meu, cum singur
Sta Robinson Crusoe într-un ostrov pe mare.
Chiar fiul meu cu ochii-mi nu poate să-mi zărească
În vîrful de prăjină semnalul-nalt, de pînză,
Cum flutură, cum cheamă. În zare, nimeni. Vremea
Cu fumul ei de-o clipă pe cerul veșnic. Marea
Și marea, iarăși marea, și marea pretutindeni.
Zadarnic. Nici o punte. Dă-mi mîna. Ce departe
Mai tremuri. Ține-mi mîna.
E mîna mea. Sînt singur.

A TREIA ELEGIE

Deodată, seara. Poarta, deschisă : cîmpul, cerul
Şi-n umbră, colo, steaua de-amurg. Deodată, seara
Albastră, cum e apa albastră din acvarium,
Umplînd odaia. Curge pe mobile, pe umăr,
Pe mînă. Valu-i mişcă în unduiri prin gînduri,
Se sparge-n zid, revine, se sparge iar, nălucă,
Departe, pretutindeni. Rămîne în oglindă
Prin apă fruntea albă alunecînd. Se-nchide
Pleoapa, se deschide, recade iar. Pesemne
S-a înecat acolo un om tăcut. Departe
Cu inima în mine mai bate surd. Să intre.
Eşti tu ? Sînt eu. Ia-mi trupul. E mut. E o păpuşă
De pîslă părăsită pe un divan. Sînt rupte
Doar sforile. Primeşte-l de-acuma pentru noapte.
Ţi-l dau să faci cu dînsul ce vrei. Eşti regizorul.

Pe vremea de-altădată, copil, am zărit visul.
Era la panorama dintîi, mi-aduc aminte,
Un măscărici uşure ca un balon ce suie
Şi cade iar să sară mai sus şi-n ceruri scapă.
Purta pe faţa-i albă de clovn o mască toată
De aur. Era luna ? Nu ştiu. Era de sticlă
Şi strălucea ca luna de sfînt şi era vară
Cu greieri mulţi. Comete încălecau pe noapte.

Şi el juca pe-o rază. De sîrmă ? Nu. Pe-o rază
De aur în lumină încolăcit. Ştiu bine :
Întîiul vis.
        Stai. Nu vreau astfel. Vreau altfel, altfel.
Aceasta nu-i măsura de-atunci, nici jocul nu e,
Nici cîntecul. E tactul cel trist de cînd e lumea
Al inimii, al morţii. Ascultă-mă; nu-i visul.

În haina ta de piele, ce vrei, burghez cuminte,
Cu gestul frînt din leagăn şi calcule tocite
De veacuri ca prundişul de ape repezi ? Spune.
Nu mai zîmbi în valsul grotesc ; cu mulţumire
Nu mă privi ca dintr-o fotografie ştearsă.
În lături ! Dar rînjeşte. În lături ! Dar rămîne.
Se-nchină şi se-nclină, se strînge şi se plînge,
Salută şi sărută, iubeşte şi boleşte,
Şi dă din cap ca mine, şi dă din mîni ca mine,
În pantomima oarbă.

                                        Destul, Destul ! Opreşte !
Cîndva la panoramă, copil, am zărit visul.
Purta pe faţa-i albă... lumina lunii... albe...

Deodată, ziua. Poarta, deschisă : cîmpul, cerul,
Şi-n umbră, colo, gîndul dintîi atins de-o rază
Fulgerător deodată. Un zbor de ciocîrlie
Din praştia luminei în suflet săgetînd.

A PATRA ELEGIE

Pe drumul vechi pe care se lasă toamna : fumul
Sătucului din vale urcînd la dreapta, fumul
La stînga mea pe ceruri al unui stol, departe.
Şi eu aici, în golul vieţii. Singur între
Pămîntul ce rămîne şi zilele ce zboară
În anotimpul tainic. Cu greul meu, cu pasul
Ce sună surd de parcă mă urmăreşte pulsul
Străvechiului meu sînge foşnind a veşnicie,
Gonindu-mă din astăzi spre nicăieri. Cu gîndul
Cules de mult, cum este cules tot cîmpu-n toamna
Tîrzie unde stărui. Aud prin ceaţa serii,
Din sat, lătratul jalnic al cîinelui în lanţuri,
Din cer, tot mai în zare, sfîşietorul ţipăt
Al păsării pornite spre pribegie. Unde
Să merg de-acum ? Pe cine să mai aştept ? În iarnă
La staul se întoarce asin şi bou s-aştepte
Pre Domnu-n scutec. Singur pe pragul îndoielii,
Pe pragul veşniciei şi-al vremilor mai singur,
M-opresc să-mi aflu calea adevărată : fumul
Sătucului din vale pierind la dreapta, fumul
Topindu-se la stînga cu stolul meu în zare.
Şi eu aici. Dar umbra se-ntinde, ziua scade.

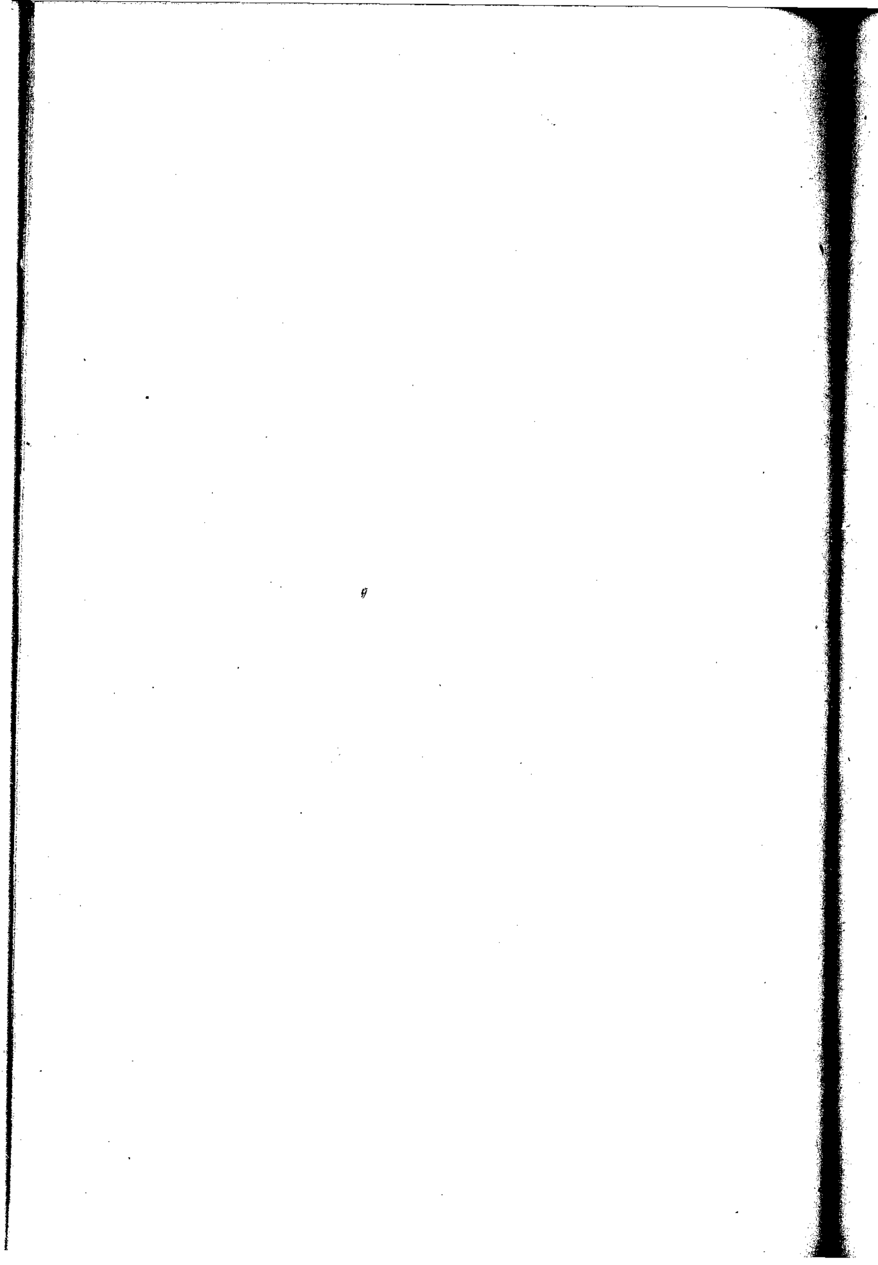
ȚĂRM SUDIC

Nisipul cald oprise luntrea. Valul
Se trase înapoi și legănatul
Adormitor pieri treptat pe plajă.
Din țărm la piscu-n nouri, sub frunzișul
Pădurilor de palme, nesfîrșite
Tăceri pîndeau. Și, coborînd cu frică,
Străinii au îmbrățișat pămîntul.
Și, răsturnînd din luntre împletitul
Șirag de flori trandafirii și fructe
De purpură cu miezul de migdală,
Au ridicat un rug pe țărmul mării
Cu lemnul bun mirositor din insuli.
Și, rînduind ce au adus, pe frunze,
S-au așezat cu fața către apă,
Privind cum fumul jertfei își înalță
Palmierul încărcat de mirodenii,
Să-i știe zeul. Seara se pogoară :
Și, rînduind ce au adus, pe frunze,
Un văl de foc așterne peste mare.
Tot aurul topit pe ape arde,
Se stinge în cenușa înnoptării.
Dar ei ca umbre stau să vie zeul.
Au tresărit. O nucă grea de cocos,
Căzînd din foi, s-a descojit cu zgomot.
Tăcerea crește iar. Stau iar ca idoli
Străvechi, adînc înfășurați în taină,

Cu golul larg al liniştei în suflet.
Plutirea unei aripi se aude
Abia. Luna se revarsă albă,
Şi fără vînt o adiere trece.
Se mişcă straniu umbra unei palme.

ŢĂRM PIERDUT

1927—1941

HELLADĂ

Stă marea ca o treaptă de senin
Pe care urcă insula-n lumină,
Şi templul din pădurea de măslin
Se-nalţă gol şi viu ca o tulpină.

Coloane, trupuri netede de zei
În care sîngele s-a făcut soare,
Colunii lîngă ele îmi sînt grei :
Nu pasărea, ci piatra o să zboare.

Lăsaţi-mă să vin iar la părinţi.
Doar clipa mea se cerne cenuşie,
Doar lutul meu se surpă-n suferinţi.
Aici lumina dăruie vecie

Pe friza vieţii unde în alai
Fecioare vin cu vas rotund pe umăr,
Şi călăreţi semeţi strunează cai,
Şi dansatoare saltă-n tact şi număr,

Pe stela morţii unde un bătrîn
Senin întinde dreapta împăcată
Flăcăului răpus rîzînd păgîn —
Pe marea ca o liră încordată.

DAFNI

Mînăstire ancorată pe pămîntul lui Apollo,
Dafni, sfinte cărămizi,
Cine va reda vreodată sufletului meu de-acolo
Umbrele de chiparizi,

Cerul dimineții clasic conturat cum e o cupă
De lumină cu argint,
Şi în inimi călătoare dorul primăverii după
Eleusis şi Corint !

Cine va suna talanga turmelor de pe coline
Ca-ntr-un viers de Theocrit,
Şi în curte printre dafini va lega — o, Dafni ! — cine
Maci de sînge pe granit ?

Mai trăiesc ca altădată zeii veşnici, mînăstire,
Şi zadarnic ai cuprins,
Ca s-o răstigneşti sub cruce, o coloană. Stă subţire,
Pururi vie, cu trup nins,

Cu trup neted, cu trup tînăr în divină nepăsare
Ca pe vremea cînd purta
Peste frunte o metopă şi o friză pe spinare —
Dă-mi, coloană, pacea ta !

Şi-nflorită printre pietre, floarea morţii, asfodelă,
Mă învaţă cum să fiu
Ca să seamăn după moarte cu sculptaţii pe o stelă
Din Cheramicul pustiu.

Iar tu zeu al poeziei, o, Apollo, mă îndrumă
Ca să scap biruitor,
Căci în naos, ce patetic, cu durerea-i mă sugrumă
Tragicul Pantocrator.

ACROCORINT

Clopoţeii caprelor sunau răcoare
De ape vii printre măslini şi eucalipţi,
Pe cînd pe golf ardeau ca portocale
În legănare pînzele fierbinţi...

Patriarhal platanul pentru oaspe
Chema în frunze umbra la ospăţ.
Pe foi de brustur : brînză, în blid : lapte,
Ne-au dat păstori străvechi cu port semeţ.

Băiatul oacheş lua de coarne ţapul negru —
Se arcuiau pe zarea altui veac.
Trosnea uscat din ace pin şi cedru
Sau zvon de greier sub frunziş sărac.

Din coaja inimii rănite da răşină,
Prelinsă vreme, lacrimă de chihlimbar...
O singură coloană în lumină
Purta pe cap amiaza ca un dar.

EPIDAUR

— Teatrul antic —.

Pe cer se perindă lin nourii şi
Azurul adînc, spălat de lumină.
Pe trepte se-aşează tăcute, pe rînd,
Cînd umbra, cînd raza senină.

Pădurea în juru-mi şi-adună şi ea
Un fraged obraz de ramură verde.
Şi trunchiul, şi muşchiul, şi frunza privesc,
Doar veacul privirea îşi pierde.

Eschile, Sofocle, aici nu s-au stins
Şi glasul le tremură-n aer —
Şi mierlele fluieră coruri de mult
Şi vîntul, străvechiul lor vaier.

Teatrul pustiu e umplut azi de zei
Cu trup străveziu de vecie.
În piatră, în plantă şi-n pieptu-mi la fel
Fierbintele suflu adie.

OLIMPIA

Albe coloane, zei reci,
Trupuri fără de pată,
Frunză cu freamăt de veci,
Vreme nedezlegată.

Ram de măslin milenar,
Umbre plăpînde şi azi,
Ape şoptind în cleştar,
Nu v-aţi schimbat la obraz.

Stai ca o stană şi tu —
Lepezi om şi viaţă,
Totul cînd straniu stătu
Tînăr, plin de verdeaţă.

Mieii priori i-au păscut
Fluiere fără de moarte.
Albe coloane sînt scut
Celor ce vin de departe.

DELFI

În spate zid de stîncă arde-n cer
Pe care torc cununi vulturii.
În faţă, prăvălită-n golful clar,
Umbrirea verde stinsă a pădurii.

Sfinţită de oracol şi altar,
Piezîş o rază taie înserarea.
Şi cum coboară caprele şi pier,
Cresc clopoţei din vreme, ca izvoare.

Lumina peste marmure dă maci,
Dar grabnic înnoptarea le culege
Şi trupuri de coloane stau ca magi
Să-nfrunte visul, veacul să-l dezlege.

E umbra timpului, pe care şed
Sub Fedriadele nemuritoare.
Teatru, stadiu, temple — nu-i mai văd :
Apollo sună-n mine viers de soare.

ASFODELA

Pe culme trei coloane de porfir,
Şi printre ele cerul pînă-n zarea
Întinsă de lumină ca un fir,
Şi — ca o lespede — departe, marea.

Încremeniţi, toţi munţii violeţi.
Nici un copac şi văi pustii de apă.
Iubită şi de morţi, şi de poeţi,
O asfodelă printre stînci ce crapă.

O asfodelă singură stă scut
Şi tainei, şi credinţelor surpate.
Cu rădăcina prinsă în trecut,
Ea înfloreşte în eternitate.

Barbar, venit aicea să mă-nchin,
Din tot ce-a fost am mai găsit o floare.
O las să înflorească. Şi senin
Reiau toiagul vremii călătoare.

INSULA

Amurgul lăsase pe ape lungi plete de aur şi umbră
Cînd îi zărirăm măslinii şi munţii albaştri pe cer,
Cînd adieri cu mireasma răşinei şi algei uscate,
Vestind egeica stîncă, vrăjiră născare de zei.
În zborul ei luntrea cu pînză legase ca pescăruşul
O aripă albă de pacea cleştarului neţărmurit —
Şi iată şi plaja, pîrîul sărind de pe prunduri la vale
Cu murmur umbrit de milenii pierind în imense tăceri.
Şi fete în alb spălau lîna în apă curată de munte,
Şi una, bălaie ca luna, mai mîndră ca toate, zîmbi,
Şi glasul melodic îmi spuse : — „De eşti preavicleanul Ulise
Sosit din Troada, la mine, străine, fii bine venit".
Şi glasul tăcu ca prin farmec, de parcă nicicînd nu sunase.
Dar unde e nimfa Calipso ? dar unde, fecioarele ei ?...
Pasc linişti nemaivisate pe ţărmul zărilor clare
Din care vinete piscuri brumate de visuri răsar.
Un nor cu pene de flăcări mai fîlfîie foc pînă cade
Departe, ca pasărea stinsă de dor, istovită de drum.
Pe cînd izvorînd din legende mai vechi decît vremea,
Tăcutele stele se duc cu paşi de lumină pe mări.

PĂSTOR IONIAN

Pe plaja-n arc de soare, unde marea
Cu val rotund de mii de ani a stat,
Îi văd, lungit pe-o rînă, doar spinarea
Şi trupul gol în bronz turnat.

Din naiul dus la gură, apriline
Chemări se pierd cu sunet de izvor.
Pasc capre pe uscatele coline
De piatră sub azur dogoritor.

Şi vremea a încremenit sculptată,
Dar trunchiul unui pin a tresărit,
Sub coajă dezvelind un piept de fată
Şi un suspin cu plîns înăbuşit.

Pe cînd în marea limpede, în care
Prin scoici şi alge peştii fug şi vin,
Misterios din umbre vii răsare
Un zeu tăcut, ca un delfin.

ȚĂRM PIERDUT

Mai suflă-n scoici prelung tritonii mării,
Sirena își mai stoarce păr de alge,
Zei goi și mai frumoși ca muritorii
Adastă încă pe un țărm cu soare.
Dionisos tot mai culege vița, tainic
Mai duce Pan o trestie la gură
Și tot mai cade binecuvîntarea
Lor grea de rod pe floare și pe turmă.
Ce a legat o dată pururi leagă —
Și cîntecul ce l-au pornit pe aripi
De vînturi nu-l oprește nici o vrajă...

Stau munți cu chiparoși pe cer, pe mare.
Păstorii de milenii zic din fluier.
Fecioare la fîntînă tot așteaptă,
De mii de ani, urciorul să se umple.
De mii de ani pescarii mai ridică
Pe luntre pînza lor triunghiulară...
Și valul vechi nu cade niciodată,
Dar alb de spume murmură într-una.
Nechează caii soarelui pe mare :
Întinerește lumea și lumina —
Și limpezită liniște se lasă,
Cînd ei tăcuți se pierd sub cerul zării
În umbre potcovite cu lumină.
Și pretutindeni fumul se ridică

Crescînd în tremur paşnic de tulpine
Din ruguri pentru jertfa hotărîtă.
Dar trei flăcăi ţinîndu-se de mînă,
Pe cînd deoparte unul cîntă-n frunză,
În armonia zilei şi a umbrei,
Pios ritmează pasul fericirii,
Şi altul dintr-un laur rupînd ramuri,
Stă singur şi senin se încunună,
Privind cu ochi eterni la cer, la mare,
La jocul fără seamăn al luminii
Pe dimineaţa nencepută-a lumii.

Şi zei cuminţi păzesc la stăvilare
Ca vremea potolită să rămînă,
Cu val curat purtînd pămînt şi ceruri ;
Veghează zei puternici să nu scape
Fugara şi nebună să nu-nfrîngă
Eterne legi, surpînd în haos totul.

CICLADELE

Cu limpedea-ncreţire a mărilor revine
Lin primăvara lumii pe vînturi înapoi,
Şi prin oglinzi cu sare, purtînd panere pline
De foc de oleandri, de rodii şi de foi,
Surorile ridică iar frunţile, senine
Păşind cu tălpi de stîncă pe valurile moi.

Corabia străveche cu pînza ei pătrată,
O căutaţi zadarnic, zeiţelor, prin zări.
Dau ramuri şi dau muguri din puntea
îngropată
Pe plaja unde valul vrăjeşte a uitări.
Dar unde e Ulise ce v-a fost drag odată,
Şi Troia unde este, stăpîna peste mări ?

S-a prăpădit Helena, frumoasa pentru care
Atîţia regi căzură în floarea vîrstei lor.
Prin vînturi pescăruşii tot ţipă a pierzare
Surd valul se răstoarnă prin vremuri vuitor,
Şi una cîte una solemn reintră-n zare
Cicladele cu trup nemuritor...

MIT

Insulă, pierdută colo-n mări
De micşunele, aur şi amurg,
Însulă, vrăjită din visări,
Deasupra-ţi vînturile curg
În melodii murmurătoare de pîrîu.
Insulă, în loc de grîu
Măslinu-şi tremură sub munţi argintul
Aerian şi oleandrul floarea, unde
Mireasma pipărată terebintul
Şi albe aripi pescăruşi pe unde
În lunecări fugare ţi le lasă.
Insulă, te-ascunzi ca într-o leasă
De viţe atîrnate şi glicine
Cu flori plăpînde peste ţărmul frînt.
Din piscuri vezi oglinzile senine,
Auzi al mării veşnic cînt.
Insulă, aicea nici un pas
De om sau fiară urma nu şi-a tras.
Pe plaja scînteind prundiş de stele,
Doar trupul Vènerii crescu din mări —
Şi desfăcînd desişurile grele
Diana doar, în albe desfătări
De raze, a pătruns pe muşchiul unde
Endimion în codrul ei se-ascunde.
Primăvăratic, pretutindeni suie
Din foi şi valuri tăinuită pace.

Tot ce priveşti e vis şi totuşi nu e :
Un zvon de-albine zumzăie şi tace.
Din nai plîngînd cu picături de lună,
Suspină-n umbră faunul şi sună
Departe surd, din funduri de ponoare,
Cu inima pămîntului,
Copite de centauri călătoare...
Rămîi pe veci ! Pe pana vîntului
Nu piere ! Tu, clădită în terase ca
Altarul anului rotund, nu îmi seca
Înaltul corn de-mbleşugare ; ia-l,
Răstoarnă-l tot în noaptea care cade,
S-ajungă darul tău din val în val
La omul cela trist ce şade
Pe ţărm pustiu de zei, cu faţa
Şi jalea mea...

OVIDIU

Întîia stea clipi în zare. Vîntul
Porni prin stuf cu aripă de păsări,
Apoi stătu. Se auzi deodată
Rostogolirea valului, departe,
Urcînd mereu din partea dinspre mare —
Cînd l-am zărit venind încet şi singur,
Cu capul aplecat puţin ca unul
Ce stă de mult de vorbă cu pustiul.
Prin bălţi, în care triste păpurişuri
Oftează lung cu şoaptă omenească,
Vînasem toată ziua şi cu puşca
Pe umăr mă-ntorceam în spre cetatea
Ce-a fost odată Tomis şi-azi e alta.
Pe cîmpul ars de toamnă al Dobrogei,
Ştiam că va veni multaşteptatul
Poet, ce-şi plînge peste morţi durerea.
Dar ochii lui, bătrîni de zeci de veacuri,
Nu m-au văzut. Sub albele lor gene
Priveau adînc spre ţărmul unde-n noapte
Se desluşea neptunic glasul mării.
Atunci, din stuful ghiolului o albă
Aripă şi-a-nălţat, străină, zborul,
Şi lebăda sălbatică, în taina
Acestui cer, prin stelele de toamnă,
S-a legănat o clipă, ca ţinută
De tremurate fire de-ntuneric ;
Apoi s-a dus ţipînd atît de jalnic

Că vîntul speriat s-a strîns în baltă,
Şi sufletul în mine, cînd pe zare
A lunecat cu aripe întinse
În noapte, spre o ţară de lumină
Cu soare cald sub care cresc coloane
Ce-şi înfloresc zăpada cu acantă.

Pierise zborul alb în umbră. Pasul
Meu singur stînjenea singurătatea.
Un far clipi departe. Dinspre mare
Sirena unui vas mugi să plece.
În gara din Palas locomotive
Rar pufăiau. Un tren trecu în goană.
Pe stepa înnoptată uruirea
Vagoanelor se stinse. Numai marea
Rămase să-şi ridice glasul antic,
Sub zodiile toamnei, numai marea.

PĂSTORUL ŞI FAUNUL

Păstorul tînăr sta pe piatra albă
Pe care dăltuit se mai vedea
Un chip de faun tînăr ; capre albe
Păşteau printre coloane iarba rea.

Pe nai, stîngaci se tot trudea să spună
Şi dorul lui, şi marea dimprejur,
Dar trestiile sub buze nu mai sună,
Zadarnic cearcă vechile măsuri.

Tăcut acuma stă atît de singur !
Lin soarele alungă umbre lungi
Pe templul risipit prin stînci şi crînguri,
Pe vremi la cari cu mintea nu ajungi.

Amurg sau somn îi picură prin gene ?
Pe-aproape o făptură s-a mişcat.
Un faun calcă tînăr pe poiene,
La fel cu cel în marmură săpat.

Alături de băiat mi se aşează ;
De faun teamă n-a simţit —
Privea uimit doar cum o rază
S-a prins în cornul ascuţit.

Erau de-o seamă — îşi aflară graiul...
S-au înţeles deodată amîndoi !
Şi faunul i-a luat în mînă naiul,
Şi cum la gură i l-a dus : un roi

De-albine zumzăiră surd, şi marea
Vuind pe-un ţărm pustiu se auzi.
În freamăt de păduri pierea chemarea
Şi renvia în viers de ciocîrlii...

Cît timp au stat să cînte, cin' să ştie ?
Sub luna plină parcă i-a văzut —
Cînd s-a trezit flăcăul — faţa vie,
Dar în penumbra lunii s-a pierdut...

Din nai spunea păstorul pe o piatră
Pe care dăltuit se mai vedea
Un chip de faun trist cu cap de capră —
Amurgul vînăt peste ei cădea.

MOARTEA PĂSTORULUI

Prin ramuri vîntul şi în zare marea
Rotundă şi albastră şi brăzdată
De prora insulelor violete
Bătute-n cearcăne de-argint, cu golfuri
Ferite de furtună unde singuri
Delfinii vin jucîndu-se. Deasupra,
Cer limpede ca apele de munte
Ce prin poiană trec săltînd la vale
Cu pas uşor de calcă parcă zeii
Pe lume iar. De sus cad linişti. Vulturi,
Rotind cununi, se-nalţă şi coboară.
Mioarele s-au grămădit la umbra
Tulpinilor. Sub bolţi de aur veşted,
Cu botul pe spinarea celeilalte,
Se-ndeasă toate la movila unde
Sub frunza toamnei stă întins păstorul
Lor tînăr doborît de mîini viclene.
Înfipt alături îi veghează pacea
Doar fluierul de soc. Şi ziua fuge.
Şi vîntul bate. Lung din fluier plînge
Făptură nevăzută. Rar răspunde
Din fund pierdut de sihlă jalea frunzei.
Şi vîntul bate... Behăie mioara...
Răsună fluierul din alte timpuri.
Deodată ramuri se desfac, şi faţa,
Străină nouă, faunul şi-arată :

O faţă mai bătrînă decît coaja
Pămîntului, mai tristă decît toamna
Pămîntului... Surd bate vîntul. Spune
Tot mai departe gura de lumină
A înserării ; piere şi se lasă
Pe marea violetă şi rotundă
Cu insule de umbră unde zeii
Au dus cu ei păstorul să le cînte.

SIRENA

Pescare, stai, nu-ţi arunca năvodul,
Mai lasă-mă talazului de-azur!
Nu-mi strînge în reţele braţul pur
Şi sînului meu nou nu-i strivi rodul.

De-mi scînteiază-n ape solzi solari,
Nu-s peşte, şi în razele difuze
Nu-i legănare moale de meduze,
Ci adumbrit se-ncheagă în cleştar

Profilul frumuseţii fără moarte.
Ascultă-mi tinereţea din străvechi —
Deschide-ţi asurzitele urechi
Şi ochii plini de amăgeli deşarte.

Pescare fără suflet, ce făcuşi!
M-ai prins. Răstorni în barcă prada rară.
Scoici sidefii, subţire algi, amară
Şi irizată spumă sînt acuşi...

INSULA

Insula mică era
Albă de anemone.
Amurgul cu aur podea
Plaja pustie.

Pas omenesc pînă-atunci
Pacea n-o turburase —
Ecoul vrăjise din stînci
Murmurul vremii.

Tumbă delfinul venea
Cu amurgul pe ape,
Marea tăcută purta
Aripe albe.

Zeii goniţi ca pe-un roi
Strălucitor îi primise
Seara cu umerii goi
Ai Afroditei.

Zeii uitaţi ca un fum
Prins de marmura clară...

Umbre prin umbra de-acum
Stăpînitoare.

Prora noastră lovi
Lung țărmul minunii.
Pasăre albă pieri
În nemurire.

ALESUL

Mi-am dezlegat sandala ca o frunză
Ce cade moartă la piciorul meu,
Mi-am limpezit făptura să n-ascunză
Nimic din ce nu duce pîn' la zeu.

Pe ţărmul mării mă înalţ : o urnă
În care doar lumină am turnat.
Nu plîng, nu chem tot ce-am lăsat în urmă.
Stau singur, pentru jertfă împăcat.

Din pietre albe i-am durat altarul,
Din lemne scumpe flăcări i-am ivit —
Şi cerul-nalt cum îmi primeşte darul,
Urc rugul împlinirii, fericit.

SCUTUL MINERVEI

1933

I

Ajuns acum pe culmea vieţii, înainte
De a descreşte-n umbra ţinutului tăcut,
Zeiţă înarmată cu lancie şi scut,
Stăpîn deplin pe cuget, înalţ o rugăminte.

De ani destui Diana cu raza ei mă minte
Şi, falsă ca şi valul din care s-a născut,
Cithereenei pradă destui ani am zăcut
Plătindu-i vamă chinul şi lacrima fierbinte.

Cu mai păzită grijă îmi voi păstra odorul.
Spun crinului şi rozei un veşnic bun-rămas:
Măslinul şi un dafin să-mi străjuie ogorul.

Nu-ţi dau, de patimi arsă, o inimă pustie,
Dar gînditorul suflet ce singur mi-a rămas,
Tu încunună-l, dreapto, cu verde poezie.

II

Deoarece, senino, mireasă mi-ești și soră
Și călăuză-naltă pe valul ce-am urcat,
Cuminte și-ndrăzneață, cu capul ridicat
Să-mi stai, spintecătoare de veșnicii, la proră.

Iar eu din întuneric intrînd în auroră,
Și limpezit cu totul de patimi și păcat,
Voi cerceta cu ochii părerea de uscat
Pe umăr de talazuri, albind ca o amforă.

Strălucitoare-n suflet e țara ta, zeiță!
Bachantele în fața-i prin noapte se ascund,
Fug speriați Silenii încununați cu viță.

Apollo însă tainic pe fruntea-ți cum răsare,
În razele răsfrînte de scutul tău rotund,
Îmi naște nouă muze mărețe la picioare.

III

Acelaşi zeu profetic cutremură stejarii
Dodonii, şi la Delos înaltul palmier
Rămîne mărturie legînd pămînt şi cer,
Dar au tăcut de-atuncea Homerii şi Pindarii,

În temple profanate au năvălit barbarii,
Şi viersul lor răsună strident şi adulter,
Dar n-au să se ridice pe piscul auster,
Nicicînd, al poeziei cu strictele fruntarii.

De lauda, de ura lor oarbă azi nu-mi pasă.
M-am depărtat de-un laur ce-n fiecare zi
Pe altă frunte-ngustă mai veştejit se lasă.

Căci tu îmi creşti în suflet — la fel cum altădată
Din creştetul lui Joe destinul te trezi —
Senina fericire puţin îngîndurată.

IV

Adăpostit sub scutul Minervei stau deoparte
La umbra unui dafin ce n-are veştejiri,
De gloria lumească, de secile vrăjiri
A' vremii-nşelătoare totuna de departe.

Adun pămînt, şi plante, şi oameni într-o carte
Înaltă în simţire, bogată-n zugrăviri.
Din vechile otrăvuri făcut-am izbăviri,
Din turbure viaţă, armonioase arte.

Dar sarcofagul poartă îngemănate roade:
În juru-i saltă-n soare al zeilor alai,
Năuntru zace mortul cu viermele ce-l roade.

Nu-i nimeni deznădejdea din gînd să mi-o ghicească.
Doar tu, zeiţă clară ca flacăra, îmi dai
Puterea să-mi torn chinul în marmura cerească.

V

Precum prin crîng, în umbră, o pasăre aţipă
Din zborul ei rănită de vechiul vînător
Şi te ajunge glasu-i sunînd sfîşietor
Cînd vrea şi nu mai poate să-nalţe o aripă,

În sîngele-mi departe se tînguie şi ţipă
Iubirea încolţită de rănile-i ce-o doi ;
Sleită se mai zbate cînd nu e ajutor
Să-i dea o vlagă nouă în neguroasa clipă.

De prin afund de mine aud cum se prelinge
În liniştea de astăzi neliniştea de ier'.
Zeiţă prinsă-n zaua luminii ce învinge,

În sufletu-mi noptatic în arme te coboară.
Străpunge-o fără milă cu suliţă de fier,
Dă-i moarte bietei inimi ce n-a putut să moară.

VI

Neptun pe mări în spume şi-a aşezat domnia ;
Zefir, pe-o adiere ; Boreu, pe-un aprig vînt.
Cibela-mpărăţeşte pe rodnicul pămînt,
Şi Ceres leagă spicul, şi Bacchus creşte via.

Şi-mpart nemuritorii : văzduhul, apa, glia,
Şi tot ce-a fost pe lume, şi toate cîte sînt.
Un zeu ne duce-n leagăn, şi altul în mormînt ;
Ei ne trimet păcatul şi nevinovăţia.

Veghează zei, zeiţe pe orişice făptură —
În arbore : Driada ; la vatră : zeul Lar,
Sîntem ca fire prinse în vasta ţesătură.

Nu pot să lupt cu zeul : el dă şi el culege ;
De el nebunu-ncearcă să fugă în zadar.
Eu mă supun, cuminte, la nendurata lege.

VII

Cu armonie simplă de linii şi lumină
Trezindu-ne comoara gîndirilor adînci,
În tragică splendoare prin dezolate stînci,
Se profilează templul tău vechi pe o colină.

Dar veac de veac frontonul îl crapă ; se înclină
Coloana albă-n vremea ce-o surpă stînd pe brînci ;
Şi-n ţara pustiită de barbari : turci şi frînci,
Prin pietrele de-acantă dau tufe de sulfină.

Cînd vremile şi omul, Minerva mea, te lasă,
Cînd slava ta n-o ţine granitul cel mai dur,
Din paisprezece versuri ţi-oi făuri o casă.

Dar dă-mi, zeiţă, harul şi legile-nţelepte,
Sonetul meu să suie în veşnicul azur
O vrajă de pilaştri şi de proporţii drepte.

VIII

Sub rod se-ndoaie pomul cînd seva îl pătrunde,
El ce sfida Prierul cu verzile lui frunţi,
Şi rîul fără-astîmpăr ce spumega prin munţi,
La vale poartă paşnic corăbiile pe unde.

Departe jocul fraged al anilor se-ascunde
Şi, iată-i, rari pe tîmplă, întîii peri cărunţi,
Cînd patimi împlinite s-au arcuit în punţi
Şi fecundate doruri s-au liniştit profunde.

Ca şarpele de-acuma îmi schimb noroc şi piele,
Căci soarta nu-mi apleacă viaţa în zadar
Cu versuri care-atîrnă din ce în ce mai grele.

În toamna unde darul se pîrguie-n tăcere
Aştept să vii şi, rece, cu dreptul tău cîntar,
Să-mi hotăreşti măsura de-amaruri şi de miere.

IX

La Roma, cînd Horaţiu prindea nemuritoare
Cadenţa ta în odă, cînd verbul suveran
Îl mlădia-n eglogă poetul mantuan,
La noi ziceau din frunză păstori pe la izvoare.

Dar să-ţi înalţ primeşte sonetul la picioare,
Ca să înfrunte ritmic al vremilor noian —
Cînd simt sub mînă lira, pe fiecare an
Mai pură, mai pioasă şi mai învingătoare.

Din lutul ţării mele mi-am ridicat spre tine
Un suflet ca un codru adînc şi nepătruns ;
I-ai dat desăvîrşirea coloanelor eline.

Nici azi nu-l va pricepe ilotul, şi nici mîne,
Dar versul meu în slujba-ţi purificat, şi uns,
Şi logodit în taină cu muzele, rămîne.

X

Pe mări nu poate vasul să zboare, dacă vîntul
În pînze chibzuite nu-şi frînge vlaga lui,
Şi drumului s-aşterne în goana gîndului
Fugarul, doar cînd frîul i-a stăpînit avîntul.

Din liră ca să-nvie, deplin şi proaspăt, cîntul
Pe coarde numărate eşti nevoit să-l sui,
Şi nu se schimbă piatra informă în statui
De n-o loveşti cu dalta. La fel e şi cuvîntul.

Năuci, să creadă sciţii că bîlciul e-un spectacol,
Că-n lire nestrunite dorm melodii adînci,
Că vorbe nenţelese adună un oracol.

Adevărata artă de alte minţi se-alege:
Nu pîlpîie în noaptea desişului, pe stînci
În soarele Minervei, scînteie alba-i lege.

XI

Abia sosi Prierul cu-ntîia rîndunică
Şi-l strînse galben vara la pieptu-i însorit,
Şi iată peste dealuri lumina şi-a oprit
Din toamnă raza lungă prin fulgii care pică.

Tot ce-am legat de suflet cu aripi se ridică ;
Ce mi-a fost drag pe lume, în ochi mi s-a umbrit
Şi-n amintire suie cu fumu-i albăstrit
Iubirea cea mai mare, dorinţa cea mai mică.

Cu trecerea rotundă a lunilor roteşte,
Schimbat pe bolta nopţii, străvechiul zodier
Şi steaua ca şi visul în zori se veştejeşte.

Nimic nu se rentoarce la fel a doua oară :
Nici anotimp, nici suflet, nici pasăre, nici cer...
Eternă doar Minerva cu lira le măsoară.

XII

Icar cum îl sfidase cu aripe de ceară,
L-a prăbuşit Apollo pe-al mărilor podmol.
Şi pe Acteon care-i pîndise trupul gol,
Prin cîinii lui Diana l-a osîndit să piară.

Chiar Prometeu, cînd slăvii a smuls un foc în pară,
El ce s-a vrut năprasnic al omenirii sol,
Pe stînci legat de Joe, cu vulturii ocol,
Hrăni flămînde ciocuri din fierea lui amară.

Şi totuşi nu mi-e teamă, în-nalta mea trufie,
Comoara ta în versul sonetelor s-o fur,
În suflet cînd eroii Helladei îmi învie.

De-a pururi în lumina senină urcă zborul,
Pe veci văd ochii minţii tiparele de-azur,
Cînd focul fără moarte îl ţine răpitorul.

XIII

Din toate, numai roza ce-n moarte mai încheagă
O inimă de flăcări pe palidul stufiş,
Prin seara prelungită de soarele pieziş
Cum tremură în purpur, îmi este cea mai dragă.

Şi numai tămîioasa ce s-a păstrat întreagă
În via pustiită de-al toamnei luminiş,
Acuma cînd scînteie de brumă prin frunziş,
Mai tare mă încîntă şi locului mă leagă.

Mi-e dor de ce-nfloreşte sub semnul despărţirii
Şi braţele ce albe de gîtul meu s-au prins
Mă ţin cînd ştiu că mîne s-or şterge iar privirii.

Minerva-mi spune : — „Uită ce-n pulbere se cerne,
Ciorchini de stele setea ţi-o sting şi am întins
Iubirii tale cupa petalelor eterne."

XIV

Nespovedită mie ce grijă îţi apleacă
Profilul pur pe braţul în lance răzimat ?
Ce chin tăcut, zeiţă, în marmură săpat,
Îţi adumbri pleoapa de lacrimi pururi seacă ?

Credeam că numai omul cu mintea lui săracă,
Divino, se frămîntă de patimi turburat.
Ce săgetare-ascunsă un zeu duşman ţi-a dat ?
Chiar rănile lui Eros cu vremea au să treacă.

Mi-a spus nemuritoarea : — „Grăieşti ca muritorii.
Sub alte legi stă neamul din care m-am ivit,
El n-are-amurg, nici noapte şi nu cunoaşte zorii.

Ce m-a durut odată, mă doare pe vecie...
Dar din senina pace şi chinul otrăvit,
Mi-a învăţat cuvîntul înalta-i simetrie."

XV

Din Helicon coboară iar cele nouă muze
Înconjurînd altarul cu pasul lor pios.
În număr şi-n cadenţă suind armonios
Eterna poezie li s-a desprins din buze.

Vin cîte trele Graţii în cîntec de cobuze :
Un singur vînt le umflă vestmîntul unduios
Din care, pentru tine crescînd misterios,
Curat răsare ritmul din formele confuze.

Orfeu te părăseşte pe veci, Euridice !
El lira şi-o consacră Minervei ca un dar,
Şi imnul proslăvirii dă cerul să-l despice.

Chiar Egipanul tainic, ducînd la colţul gurii,
Un nai de trestii, lasă cînd repede, cînd rar,
Lung lauda să sune în liniştea pădurii.

XVI

În căutarea prăzii de aur a cîntării,
Spre tainele Colhidei, nou Iason, am pornit.
De hiperboreene furtuni nebiruit,
Scăpai din valuri teafăr şi de urgia mării.

Iar astăzi cînd din neguri răsar pe clina zării
Şi dafinul, şi templul tău alb, ce liniştit
Îmi trag la ţărm trirema cu rostrul ei proptit
De plaja aurie în raza înserării.

Acum veniţi, tovarăşi! Juncanul nou la coarne,
Juncana fără pată să-i ducem la altar —
Ca jertfa lor norocul spre noi să ni-l întoarne.

Şi tu, zeiţă, lasă din falnicul tezaur
Ce l-a purtat berbecul divin, să smulg măcar
Pe liră o fărîmă din lîna lui de aur.

XVII

Nu-s vindecat cu totul, senino, de Himeră.
Pe buze tot îmi arde sărutul blestemat
Şi-n ochiul rău şi verde, pe care l-am urmat
Atît de mult pe vremuri, iubirea mea tot speră.

De nimeni dezlegată şi astăzi îmi oferă
Enigma-i dureroasă un sfinx neîndurat
Şi sufletul ce-n gheare atît i-a tremurat,
Mai tremură privindu-l şi-acum din altă sferă.

Nu-s vindecat cu totul, Minerva mea. Simt încă
Harpiile pe frunte cu zborul lor nefast.
Mai simt străvechea spaimă şi vraja ei adîncă.

Iar glasul de sirenă tot mai suav îmi sună
În cîntecele morţii, amăgitor şi vast,
Ca marea care-şi mişcă argintul viu sub lună.

XVIII

Te-am regăsit de mintea-mi cu-atîta mai aproape
Cu cît credeam, ascunso, mai mult că te-am pierdut.
Erai aici, în suflet. Profilul cunoscut
Mă lumina cu umbra lăsatelor pleoape.

Cum am putut să-ţi caut pe cer, pe cîmp, pe ape,
Nepieritoarea urmă, cînd trebuia tăcut
Doar să m-aplec în mine puţin, să fi văzut
Înalta strălucire ce-n lume nu încape.

Te-am regăsit aceeaşi de ieri, de totdeauna,
Cu chip de muritoare şi gînd nemuritor.
Ce laudă mai sfîntă să născocească struna ?

Şi-acum, cînd ştiu că viersul din suflet nu-mi mai pleacă
Şi-n albia lui cîntă curatul său izvor,
Pe veci de-acuma poate şi lira mea să tacă.

BALCIC

1929—1939

ÎMPLINIRE

Copilăria mea privea pe rîul
Rodit cu cerul toamnei argeşene,
Copilăria mea privea pe grîul
De aur greu din lanuri moldovene.

Acum privesc la marea ce rodeşte,
În umbră şi lumină, doar cu spume,
La pescăruşi, la pînza ce albeşte
Pe ţărmul vrăjii regăsit în lume.

Copilăria mea era lăstunul
Din cuibul prins sub streşini de colină,
Copilăria mea era cătunul
De pe cîmpii cu unduire lină.

Acum sînt valul nesfîrşit ce tună,
Purtînd pe spate ceruri schimbătoare,
Sînt pasărea ce ţipă prin furtună
Cu aripi arcuite peste mare.

BALCIC

Balcic, nostalgic cum e luna,
Albind pereții rîpelor pustii,
Podind pe valuri licărite bruma,
Veghind cu basme moarte vremuri vii.

Balcic, încins cu ziduri de cenușă,
Balcic, cuprins cu murmur de fîntîni,
Încununat cu ceruri de brîndușă,
Împodobit cu semne din păgîni.

Cu dealurile surelor cămile,
Cu case vechi : încremenite oi,
Balcic, păstorule din alte zile,
Cobori pe țărmul biblic pîn' la noi.

Cetate mai bătrînă decît morții,
Loc sfînt, ca tinerețea de senin :
Migdalii să-nflorească pragul porții
Cînd în lumina ta mă-nchin.

BALCIC LUNAR

Am regăsit fîntîna,
Turcoaicele cu vase de aramă,
Asinii biblici,
Lumina serii
Şi umbra care-aşteaptă luna.
Fîntîna şopotea încet...

Am regăsit cetatea
Smochinilor şi-a pietrii,
Cu ziduri peste ziduri dărîmate,
Cu rîpe albe şi mai vechi,
Cu marea mai bătrînă decît toate.
Fîntîna şopotea încet...

Cu suflet greu, pe-o piatră grea,
Am stat în drum.
Am stat s-aud o apă din pămînt,
Ce cîntă lin şi piere liniştit
Cu umbra trecătorului pe drum.
Fîntîna şopotea încet...

O pasăre veni să bea
Cu zborul alb din apa lunii.
Argint neroditor pe dealul sterp,
Argint pustiu pe mări pustii,
Şi eu pe piatra vremii.
Fîntîna şopotea încet...

CINĂ CU PEȘTI

În sfeșnice lumini de ceară
Cum tremurau cu roșii dungi,
Pe mare luna-ntinse iară
Năvod de-argint cu fire lungi.

Ne-aduse-n talgere pe masă,
Cu ochi brumînd talaz străbun,
Veniți din verdea lui mătasă :
Lufar, guvidii și barbun.

Priveam uimiți cum odihnește
Lumina sfîntă peste ei,
Cum lumii noastre îi răpește,
De taina mării tot mai grei.

STELLA MARIS

La plaja liniştită cînd stelele înnumeri
Coboară pe poteca pustie sub smochin
Colina, cumpănindu-şi izvoarele pe umeri,
Ca o fecioară greacă purtînd urciorul plin.

Pîraie în şoptire ascund prin seara sură
Străvechile tulpine cu tinere mişcări ;
Treptat mai şters amurgul în ritmică măsură
Sandala de lumină o joacă peste mări.

Oglinzi se sparg cu zgomot şi se refac puzderii,
Colina se ridică pe cerul tot mai clar,
Cînd le aştern pe piatră poverile durerii,
Privind cum creşte steaua pe valul solitar.

LUNĂ PE MARE

Taci — totul nu e decît
O slabă cutremurare.
Taci — suie numaidecît
Păunii lunii din mare.

Îşi lasă cozile lungi
Pe înflorirea de valuri
Şi tot mai adînci, mai prelungi
Se-ncheagă albe portaluri.

Şi stelele, boabe de-argint,
Cad lin din fluier de lună,
Şi sufletul tău în argint
Departe pe ape mai sună.

Dar tot mai adînc lunecînd,
Se surpă albe portaluri,
Şi floarea penelor blînd
Se ofileşte pe valuri.

Taci — duşi sînt numaidecît
Păunii lunii în mare.
Taci — totul nu e decît
O slabă cutremurare...

FLOAREA DIN FEREASTRĂ

Pe geamul înserării văd o floare,
Tulpina ei e prinsă în pahar.
Stă legănată între cer şi mare,
Păstrînd minunii tainicul lor har.

Amurgul o atinge de departe:
Plăpîndul chip adînc a tremurat...
De ce să-l plîng? S-a mîntuit de moarte,
Cu două veşnicii îngemănat.

SEARĂ LA ȚĂRM

Cişmele cîntă, marea le răspunde.
Amurgu-şi strînge pînzele în port.
De ce ecoul umbrelor pe unde,
În mine cînd lumina o mai port?

Un singur paltin stă de strajă mării,
Un singur dor şi singură o stea.
Mă-mbată vinul negru al uitării
Cînd toate pier în umbra tot mai grea.

De-acuma ochii stelelor păgîne
Răsar cu înecate licăriri,
De-acuma trec în văluri de cadîne,
Prin pacea înnoptării, amintiri.

PLAJĂ PUSTIE

Şi val, şi barcă au atins nisipul
Deodată şi deodată mi l-au dat
Umbritul ţărm şi-n depărtare chipul
Balcicului de-amurguri înălţat.

Izvorul, alergînd cu unde repezi,
Pe sub finapi m-a prins ; pe povîrniş
A smuls din soare horbote pe lespezi
Sărind, păgîn şi gol, în vînturiş.

Pe mări ţesute-n firele luminii,
Nori vişinii mi-au înflorit şi, duşi
De aur viu, s-au arcuit delfinii,
Şi-n peruzeaua zării, pescăruşi.

Iar eu, tăcut, am aşteptat pe plajă
Hotărîtoare zodii pe tării,
Căci scrie-n cartea lor să stau de strajă :
Corăbii cu minune vor veni !

PE ȚĂRM

Pe țărmul Mării Negre, cînd în toamnă
Și în amurg se pîrguiește rodul
Luminii pentru tine, suflet, aprig
Spălat de vreme și rotund ca piatra
Rostogolită lung. Pe plajă singur,
Privind în larg, ce cauți ? Pentru care
Serbări sosit în ceasul cel din urmă ?
Tu, păstrător de strămoșești priveliști,
Tu, paznic credincios al altor datini,
Tu, preot la altarele uitate.
Oprit aici, pe un nisip cu spuma
Amarelor milenii și cu vîntul
Din veacuri nencepute peste dînsul.
Oprit aici : în spate purtînd țara
Cu văi pustii, și stepe, și gorgane,
Cu pietre-n slove și mai vechi săpate,
Cu vulturi mari, gheboși de-atîta strajă,
Pleșuvi de-atît surghiun pe țărmul lumii.
Oprit aici : în față cu lumina
Amurgului și-a toamnei peste ape
Întărîtate, îmbulzind sălbatic
Năvalnica lor haită. Singur numai
Cu tine, suflet, urnă de argilă.
În golul tău mai tremură cenușa
De zei păgîni cînd valul ce se sparge
Pe țărm pierdut îmi strigă lung : Thalassa !

ȚĂRM PONTIC

Cu oase uriașe, povîrnișuri
Căscate-n gura iadului, legendă
De țări pietrificate de-un descîntec
Necruțător. Rîpi albe și surpate
În bolovani, văi strînse-n văgăună,
Scoțîndu-și la iveală stînca sură
Prin prăvăliri. Rostogolită, marea
Urcînd albastră-neagră, cu lucire
Pe-alocurea de-argint străvechi, cînd soare
Pieziș o prinde, străbătînd prin norii
Îngrămădiți în chip de munți, fantastic
Răstălmăcind pe cer ce jos pe coastă
A înghețat teluric. Singuratic
Mergeam, trezind cu pasul numai țipăt
De pescăruși pe valuri, numai zboruri
De vulturi grei păzind bătrîni gorgane
În care dorm cu cai și arme regii
Veniți prin stepe din străfundul lumii,
De cînd nu știe nimeni. Cîteodată
Îmi năzărea că văd pe ape pînză
De luntre ; cîteodată, că prin tufe
De mărăcini zăresc cum se resfiră
O turmă de oi negre sau de capre
Sus cățărate-n stîncă. Dar pustiul
Fără sfîrșit al malului și-al apei
Mă pridídea și tînguirea mării

Tomnatice, şi nesfîrşirea stepei
Deasupra, presimţită pe podişul
Golit de rod ce-aşteaptă vîntul iernii
Cu vuiet surd în sufletul Dobrogii.
Umblam pe ţărm. Departe, în şir tainic,
Porneau tăcut movile migratoare
În nemişcare stranie către Asia.

ÎNSERARE

Stau privind şi azi cum ţărmul
Braţ rotund încet aduce
Ca pe el amurg şi mare
Frunte-n frunte să se culce.

Tot mă uit de pe terasă
Cum răsar în soare-apune
Pe rîpi sterpe maci de flăcări,
Pe talazuri micşunele.

Urmăresc, pe cînd Balcicul
De pe cap dezleagă-alene
Vînătul turban al serii,
Păsări negre peste mare.

Cu aripile întinse
Cad pe ape înnoptate —
Greu coboară gînduri negre,
Gînduri negre, umbra vieţii.

PRINOS

Ţi-aduc migdale verzi ca ochii tăi,
Ca inima smochine pîrguite
De patimile verii : să le iei
Plocon în palma mînilor lipite.

Ia strugurele galben de gînd greu
Din fagurii amurgului de miere
Şi rodii sîngerînd ca dorul meu :
Le soarbe răcoroasa lor durere.

Le bea lumina vie ca un vin,
Le stoarce sucul anilor pe plajă.
Şi-au îndulcit amarul lor deplin
Să guşti, învolburato, zi de vrajă.

Nu vreau în schimb şoptiri, nici legămînt.
Puţină spumă doar să-mi dai simbrie :
Din cer o duse valul pe pămînt,
Îmi lasă-n mîni comoara ei pustie.

PIATRĂ

Mai albă ca braţul ales,
Brăzdată de-o vînă viorie,
Pe plajă în zori am cules
O piatră rotundă şi vie.

De unde adusă nu ştiu
De val, din ce peşteri străine,
De poartă un smalţ străveziu
De vis dezgolit pentru tine.

De unde venită, de simt
În juru-i ostroave cu palme
Şi zări cu amurguri de-argint
Pe apele calde şi calme.

Din ea voi ciopli idol sfînt,
Zeu tînăr ce creşte din mare,
Lovind-o cu daltă de vînt,
Spălînd-o cu spume amare.

Privește-mi copilul din flori,
Născut din credință și sînge :
Ard ochii ca marea în zori
Și părul în valuri se frînge.

Ți-l dau ! Nu te-atinge de el
Cu mînă semeață, că scapă
Topit într-o piatră la fel
Cu cele uitate de apă.

CIMITIR TĂTĂRESC

Printre rîpi trandafirii în zori de zi,
De mărgean şi de-argint vînăt în apus,
De jar alb la focul zilei, pe deal sus,
Pietre sure pe mormintele pustii.

Printre ele, cenuşii ca iarba rea,
Cu urechile pleoştite, măgăruşi.
Peste ele, sinilie marea ca
O velinţă cu chenar de pescăruşi.

Din colibe de lut ars şi dat cu var,
Ţigăncuşe cu basma şi în şalvari
Vişinii, portocalii, de-un roşu mat,
Joacă-n pîntec pe un viers tărăgănat

Şi aleargă şi se bat pentr-o para.
Trec prin praf în harabale turci bătrîni,
Pe cînd seara s-a făcut de peruzea
Pentru somnul cimitirului păgîn.

Măgăruşi şi ţigăncuşe nu mai sînt.
Cortul nopţii urcă-n stepe pînă-n cer.
Un mînz negru rătăceşte şi stingher
Lung nechează la tătarii din pămînt.

SEARĂ PE APE

Murmurul apei tot mai
Moale s-a stins împrejur.

Seara şi-a tras aur pur
Sub bărci de pescar.

Păsări se duc în lumină.

Turma de fluier legată
Leneş cu-amurg se adapă.

Insulă, pace deplină.

Cîntecul suie stingher
Pe braţe fluide la cer.

Linia ţărmului ca un tăiş :
Sus, ostrov de humă,
Jos, ostrov de vis.

Între mine şi sufletul meu
Cumpăna stelei pe ape mereu.

M-aplec pe oglinda fără hotar,
Cu paşii luminii m-afund şi dispar.

INSULĂ, TOAMNA

Insulă, toamnă şi iar
Apa cuprinsă de şoapte.
Marea, molatic cleştar,
Mierla şi viile coapte.

Seara cu stelele mari,
Cerul plin de primejdii,
Alge cu miros amar,
Vinul străvechi al nădejdii.

Insulă, toamnă şi iar
Marea îşi joacă delfinii.
Suflete, veşnic hotar —
Fluierul mierlei cîntă luminii.

Valul cu umerii goi,
Pasăre, poamă şi frunză,
Totul se trage-napoi,
Pe alt tărîm să se-ascunză.

SCOICA

Trandafirii petale,
Cristal plăpînd şi dur,
Zori încă siderale
Prin zarea de azur.

Perfectă simetrie,
Desăvîrşit contur,
Păzind, fără să ştie,
Poemul cel mai pur.

S-o smulgă mării mînă
De om n-a cutezat.
Din raza spumei, zînă,
Ea singură s-a dat.

Nisipul ce o poartă
Privirii mi-a propus,
În vasul fără toartă,
Un vis fără apus.

Misterioasă doică
A veşnicului cînt,

Urechea mea pe scoică
Îi cere val şi vînt.

Şi marea părăsit-a
Seninul, straniul sol,
Să-mi cheme iar ursita
Adîncului ei gol.

PESCĂRUŞUL

Zbucnită spumă de val
Cu pene pîlpîitoare :
Zbor alb pe verde cristal,
Zbor negru în soare.

Pe mări de cazi îndrăzneţ,
Eşti zarul nemărginirii.
În seara curată dai preţ
Şi taină gîndirii.

Plăpînd ca floarea de prun
Pe zări şi totuşi în stare
Să-nfrunţi talazul nebun
Cu aripă tare.

Poet al cerului pur,
Lumina ta suie şi sună
Cu ţipăt profetic, prea dur
Ca omul să-l spună.

Hulubul iubirii nu eşti,
Nici buba înţelepciunii,

Ci solul cumplitelor veşti
Prin ţările spumii.

Cum treci pe furtuni voievod,
Dezlegi a destinului carte,
Şi sufletul, peşte nărod,
Îl furi sus în moarte.

POEME ÎNTR-UN VERS

1935—1936

POEMUL ÎNTR-UN VERS

Un singur nai, dar cîte ecouri în păduri.

PĂSTORUL MĂRII

Copilul gol mai cîntă din fluier la delfini.

ÎMBRĂŢIŞARE

Suia o viţă de-aur pe negrul chiparos.

PAN

Prin frunza rară ţapul priveşte, faun trist.

ZVON

E roiul de albine sau numai amintiri?

STELĂ FUNERARĂ

O umbră joacă ramul pe piatra unei umbre.

STELĂ DE MIM

Cu plîns şi rîs de mască în mîini, nepăsător.

GROAPĂ NOUĂ

Păşeşte lin, drumeţe, pe moartă să n-o scoli.

STELĂ DE DANSATOARE

Cu vălul tras pe faţă se depărtează stînd.

TRUP DE FATĂ

O salcie mlădie cum e tulpina ei.

DORINŢĂ

Iubire nu fii veşnic al inimii tăun.

COLORI

Zambilele, nori vineţi, şi cerul flori purta.

ÎNTÎLNIRI

O piersică pufoasă şi fraged un obraz.

VEGHE

La gura sobei gîndul, tovarăş călător.

PASĂREA DIN BASM

Zburau fazani de aur în focul din cămin.

IARNĂ

În zare zurgălăii de sănii... Suflet nins.

ARTĂ POETICĂ

Nu vorbele, tăcerea dă cîntecului glas.

AMURG

Iubirea ta m-ajunge cu umbre tot mai lungi.

MELANCOLIE

Foşniră împuşcate lungi aripi. Dor tîrziu.

LOGODNA

Pe mal un singur paltin, pe ape doar o stea.

PASAREA MARII

Un nor de taină zboară pe-o insulă-n amurg.

CALEA NOPȚII

Prelungul drum al lunii pe mare pînă-n zori.

MARE SUDICĂ

Pe mări de micșunele ning pescărușii fulgi.

INSULA DE MIRODENII

Mireasma ei pe valuri venea, ca niciodată.

NAVIGATORII

Pe zări amurgul singur cu dorul lor pustiu.

MARINARUL

Din larg zăream pămîntul, pe țărm privesc în larg.

TRECUTUL

În ochii verzi porţi marea spălată de furtuni.

PLAJA

Nisip, talazuri, spume şi scoici — tu, nicăieri...

TINEREŢE

Pe frunza toamnei pasul sfios al căprioarei.

APĂ NEÎNCEPUTĂ

Mi-ai dat să beau din cană iubire de izvor.

DEZAMĂGIRE

Ai spart oglinda : chipul din ţăndări nu-l culegi.

SEARA LA VORONEŢ

La sfinţii-n zugrăveală, amurgu-ngenunchea.

VECERNIE

Ca stropi de ploaie toaca, şi clopotul furtună.

HERACLIT

Priveam cum fuge ziua pe apele ce curg.

TIPAR

Nisipul poartă încă plăpîndă urma ta.

ARTĂ POETICĂ

Iubiri, dureri, amurguri, un vers în scrum de ani.

PORTRET

Durere cu ochi negri sub părul azi mai alb.

FLOAREA VREMII

Pe pajişti stînjeneii, în suflet toamna iar.

STOL COBORÎT

Cad frunzele, pămîntul e plin de rîndunele.

MURMUR ETERN

În golul scoicii marea ; în suflet nemuriri.

DARUL

Dă-mi pacea înserării pe care-o ții în mîni.

POETUL TRĂDAT

Un vers cu plîns de ape, cînd îl credeai cleștar.

VASUL LOVIT

Urciorul crapă, suflet rănit, de plînset gol

BELȘUG

Am întîlnit azi toamna venind în car cu boi.

CASTANA

Din ghimpii amintirii Trecutul l-am cules.

DRUM DE NOAPTE

Ne învelise luna în colb de amintiri.

NOCTURNĂ

Mai știi în noapte plopul cu luna, galben cuib ?

CASA COPILĂRIEI

Sub lună casa albă: o piatră de mormînt.

MENIRE

Un clopot peste lanuri şi vremuri te chema.

REÎNTOARCERE

Am pribegit cu zeii, la oameni să mă-ntorc.

ASEMĂNĂRI

Viaţa-i fum — şi fumul căminului ţi-e drag.

PĂRERI

Brotacul: frunză verde; sitarul: frunziş mort.

AMURG ÎN CRÎNG

Albinele luminii prin frunze se jucau.

CASĂ LA BALCIC

Şi sufletul şi casa mi le-am deschis pe mări.

FATĂ LA FÎNTÎNĂ

Coboară legănată din frizele greceşti.

TURC BĂTRÎN

Îşi numără mătănii de-o mie şi-una nopţi.

MĂGĂRUŞUL

Stă cu urechi pleoştite, jupitul înţelept.

CIMITIR TĂTĂRESC

Prin pietre ceruri albe şi marea-n zări, argint.

GOLFUL

A strîns albastru-n braţe şi-l leagănă mereu.

CAMEE

Prin piatra străvezie ca un talaz : sirena.

DRIADA

De trunchi lipeşti urechea s-auzi cum plîng şi azi.

MARE PĂMÎNTEANĂ

Desfăşurarea verde a grîului în zări.

CIOCÎRLIA

Din praştia cîmpiei lumina cîntă sus.

NORII

Albastru clătinate, aeriane culmi.

POPOR NOMAD

Cu norii şi cu vîntul porneam, pămîntul sta.

POPOR NOMAD

Foc stins, cort strîns, pustiul şi pulberea plecării.

SCLAVE

Femei cu trup de noapte şi miez de soare-aprins.

POPAS

Proptiţi în lănci, cu hăţul pe braţ, la focuri mari.

DESCĂLECĂTORII

Întîiul fum de sate şi-n vale glas de cîini.

CRĂCIUN

Se-oprise steaua, fînul în staul strălucea.

ARTĂ POETICĂ

Din teascurile vremii plîng lacrimă de vers.

ZILE ŞI NOPŢI

Trecură ciute albe şi-ntunecaţi ogari.

HANUL VECHI

Cu zeghea amintirii la foc de cărăuşi.

PREVESTIRE

În codrul numai muguri, un sunet de topor.

COPILĂRIE

O jucărie spartă găsită într-un pod.

TOAMNA COPILĂRIEI

Mireasmă de gutuie într-un iatac bătrîn.

PĂRĂSIRE

Pe orice cărăruie dau iarbă amintiri.

CONAC DE ALTĂDATĂ

La scări părăginite de suflet, surugii.

SINGUR

Prin pulberea de aur cu toamna în zăvoaie.

VEVERIȚA, TOAMNA

O frunză roșie suie pe ramuri, alte cad.

POETUL

Stă încărcat de versuri ca toamnele de rod.

VÎNĂTOARE

În zori prin ceața roză un sunet surd de moarte.

INIMA

O viață-ntreagă bate la poarta liniștirii.

TEMPLUL ANTIC

Încremeniră patru coloane, cerul, marea.

MARMURĂ GREACĂ

Sub cuta caldă-a pietrii simți trupul unui zeu.

FRIZĂ

Strunindu-și calul, sare prin veacuri nemișcat.

FRIZĂ

De cînd îți legi sandala, s-au dezlegat milenii.

FRIZĂ

Pe piatră stau eroii, în ea dorm zei ascunși.

PĂSTORUL

Cu fluierul la gură cum tace, codrul cîntă.

SAN FRANCESCO DEL DESERTO

Din cerul apei moarte cresc seara chiparoşi.

AMINTIREA

La cuib, o rîndunică prin suflet zboară lung.

GORGANE PE BĂRĂGAN

Cămile-ngenuncheate venite din Altai.

SFÎRŞIT DE IARNĂ

Cocorii ţipă. Gheaţa din suflet mi se sparge.

PRIMĂVARĂ PASTORALĂ

Din zare munţi albaştri trezesc pe văi tălăngi.

PRIMĂVARĂ

Livezi în floare, cucul, munţi ninşi, alt cuc,
departe.

CETATEA DIN MARE

Prin valuri limpezi, toamna, vezi temple
licărind.

STĂPÎNUL MĂRII

În plasa lor pescarii au prins un zeu străin.

CĂŢELUL PĂMÎNTULUI

Auzi-l cum te latră de pe un alt tărîm.

ŢARA

Balauri, munţii vineţi, păzeau cetăţi de-argint.

LACRIMI

De plîngi, o primăvară s-o scutura de flori.

LUNTRAŞUL

Spre moarte mă tot duce, lin, inima vîslind.

FLOARE TÎRZIE

A nins pe munţi. O roză a tremurat în parc.

CER RĂSTURNAT

În apele strălimpezi zvîrl undiţa, prind umbre.

NEMURIRI PLAPÎNDE

Migdalul meu în floare şi tu zîmbind sub el.

CLOPOT DE TAINĂ

La pasul tău îmi sună vecernii inima.

ÎNTOARCERE

În toamna desfrunzită m-am întîlnit, copil.

CIMITIR TĂTĂRESC

Pasc moartea capre straniu încremenind pe rîpă.

CIMITIR TURCESC

Prin pietre părăsite, cireşul : înger alb.

ÎNTÎILE MICŞUNELE

Copilul primăverii deschide ochi albaştri.

BUJORI SĂLBATICI

Pe ruguri verzi ard flăcări în inima pădurii.

LALELE

Oştirea cu turbane stă şiruri în grădină.

PRIER

Oprit în drum, migdalul ne-ntinde flori sfios.

PESCĂRUŞI

Din valuri spume albe au început să zboare.

ÎNSERARE

Pe-oglinda legănată a sufletului : norii.

ZARZĂR LA MARE

Prin ramuri înflorite bărci tremură petale.

DESPĂDURIRI

Se duc pe rîul vremii toţi anii mei, buşteni.

SÎNGELE VIEŢII

Ca vremea nu se-opreşte, ca moartea nu-l aud.

VERSURI REGĂSITE

1927—1941

VÎNATORUL DE HIMERE

Sub lampa de faianţă cu verde abat-jour
Visez tihnit în iarna ce viscoleşte-n jur.

E-n zori : trag cu băgare de seamă de cucoşi —
În brazi, de ziuă cîntă sălbaticii cucoşi.

Aştept cu puşca-n mînă să iasă găinuşa
Pe cerul care-n zare îşi schimbă-n jar cenuşa.

Larg îmi deschide poarta din cap de sat, jitarul :
Acum ochesc în zboru-i înşelător sitarul.

Pe bărăgan, cu Geantă şi Vlad cu păr cărunt,
M-opreşte Odobescu de-amiazi la Dor-Mărunt —

În car cu rogojină, cînd cîmpu-şi strînge snopii,
Să dau, în dulce leagăn, cu carabina-n dropii.

Şi vînători nostalgici, cu Iermalai prin lunci,
Turgheniev ne tot mînă să doborîm ierunci.

Pe creasta Ciornahorei, pe Stogul şi pe Sturul,
Cu Dragoş-voievodul am urmărit bourul,

Şi-n plaiul Bucovinei, îmbălsămat cu cimbru,
Cu suliţă de moarte răpunem mîndrul zimbru.

Cu Freiherr von Münchhausen, sosit din Ţara Baltă,
Trag broasca-n vîrf de codru şi iepurele-n baltă.

Cu Tartarin la-ntreceri în ţara lui Ovid,
Vînez pantera neagră şi crudul leu numid.

Gonind prin stînei,nălucă, din Cerna-n Vatra Dornii,
Mi-am repezit ogarii pe urmele Licornii.

Lăsînd să-mpuşte alţii prin munţii noştri linxul,
Ucis-am, pe nisipul Egipetului, Sfinxul —

Şi printr-un fără seamăn şi minunat noroc,
Cu Simbad marinarul am prins vulturul Roc...

— Trezeşte-te ! Hai, scoală ! Vînatul e pe masă :
Pilaful tău de vrăbii şi-un iepure de casă.

POTECA ÎN PĂDURE

Sub bolți de ramuri goale, singur, peste
Cărarea desfundată unde care
Cu boi în toamnă coborîră lemne,
Urc greu priporul printre trunchiuri negre
Ce-așteaptă încă mugurii zadarnic.
Sub pașii mei uscat foșnește frunza
Din alte veri și tot aud departe
Cum bate în trunchi mort cioc surd de păsări.
Sus printre crengi cer înnorat boltește
Tot plumb, și-n mine plumb pustiu adună.
Merg singur, apăsat, pe drumul umed
În care urma pasului rămîne.
Și trist mi se întipărește-n minte
Obrazul tău mereu, așa cum dorul
Nealinat mi l-a păstrat în suflet.
O clipă-l văd și iarăși mi se șterge
Cu forma pasului lăsată-n urmă.
De-acuma piere și cărarea, numai
Poteca din pădure mă îmbie
Spre genele poienii. Fără vrere
M-opresc uimit. Ești tu în alb, aievea?
Ba nu, un prun sălbatic stă în floare
Și peste groapa iernilor mai cheamă
Plăpîndul chip al tinereții tale.

UMBRA TIMPULUI

1934—1939

ZODIER

Trec vulpile toamnei furiş prin păduri,
Roşcate, gălbuie şi sure.
Înalţă poclitul grăbit pe trăsuri
Şi pocnet de bici să ne fure.

Aleargă la dreapta şi stînga cîmpii,
Lungi lanuri arate şi mirişti.
Mai iute aleargă Brumarul, nu-l ţii,
Nici iarna cu albele linişti.

Copitele scapără-n noapte scîntei,
Gonesc telegarii nălucă —
Şi soarele verii se-arată prin tei
Şi viţa în floare pe-ulucă.

Şi iar vulpea toamnei prin codri şi iar
De roţi repezite vuire,
Din an vechi în an nou, din hotar în hotar,
Prin zodii în lină rotire.

ÎN TOAMNĂ

Lumina caldă de pe frunze
De aur şi de purpură,
Lumina vie de pe mirişti
E amăgeală, soarele
Nu se întoarce de pe drumul
Pe care pier cucoarele.

În parc pustiu de visul verii
Zadarnic bate inima,
Zadarnic te apleci pe urma
De pe nisip a paşilor,
Ascultă bine : pe alee
Cu zgomot surd cad nucile.

Te du în casa bătrînească
Ce-şi-naltă-n timp coloanele
Şi ia bastonul vechi cu capul
De fildeş al bunicului.
E vremea să pornim, îţi cheamă
Şi anii morţi şi sufletul.

De treci prin porumbişti la iazul
Pe care-l taie lişiţa,
Un plop mai tremură o frunză
Drumeaţă ca şi dragostea.
Opreşte-te să te mîngîie
Cu razele amurgului.

Zîmbirea caldă de pe buze,
Şi braţul gol, şi degetul
Ce-ţi netezea pe vremuri fruntea
Sînt nălucire... Zilele
Nu se întorc din drum, nici fumul
Ce-l lasă-n zare toamnele.

UMBRE PE IAZ

Toamna urcase pe cer
Fum lung de zboruri deşarte.
Iazul sub sălcii stingher,
Seara mai ştearsă pe zări şi tot mai departe.

Ce căutam noi aici ?
Anii pierduţi sau obrazul
Nostru de-atunci ? Licurici,
Stele sclipind pe oglinzi uitate cu iazul.

Fugi, nu privi în adînc
Vrajă de vremuri cernute.
Timpul de-l prinzi de oblînc,
Faţa lui albă te vrea din apele mute.

Stai, nu căta ochii morţi :
Ard amintiri pe sub geană.
Trec prin tremur de porţi
Zilele tale mai stins ca umbre de mreană.

CÎNTEC DE VREMELNICIE

Suflet : cer întins pe-o seară
Tristă ca un zvon de-argint,
Prin ce magic labirint
Păsările-n tine zboară ?

Zile cu obraz de moarte
Şi cu zîmbetul fugar,
Vreme, fumuriu ogar !
Ce aproape, ce departe...

Dau să scap — de tine nu pot.
De-nflorire şi de spini
Stau legat cu rădăcini
Trainic ca de cer, un clopot.

Scriu — şi litera îngheaţă.
Cînt — şi sunetele pier.
În cenuşă doruri cer
Veşnicie şi viaţă.

Cresc prin foile uscate
Viorele, flori adînci.
Primăvara să n-o plîngi,
Nici iubirile brumate.

Suflete, prin tine zboară
Toamne, frunze, amintiri...
Au fost vis şi ispitiri :
Fă-le aripa uşoară.

CÎNTEC

Timpul care piere n-o să-l prind.
Dragostea ta mare cum s-o țiu?
Vremea ce ne poartă n-are grind,
Drumul ce ne duce nu-l mai știu.

Mîna ta întinsă ca un dar,
Glasul tău în seară ca un cînt.
Fața ta întoarsă e de var,
Ochii tăi, închișii, nu mai sînt.

Raza se întunecă în crîng,
Viața-și lasă umbrele în noi.
Dragostea ta mare cum s-o frîng?
Moartea ne pîndește pe-amîndoi.

CRA-RO-RA-RA

Păşteau ciulinii turmele la şes,
Fierbea-n podgorii mustu-n zăcători,
Îşi întinsese codrul covor des
Şi munţii albi se arătau prin nori.
De nu ştiu unde straniu o pasăre ţipa
Sub frunza moartă-a inimii : cra-ro-ra-ra.

Era de cînd e lumea, de mult, de nu ştiu cînd :
Se lumina de ziuă... cu ţara cot la cot,
Se depărta chervanul din clopote sunînd,
Ne tot purta pe drumuri ce le-am uitat de tot,
Pierdute pe vecie... Dar pasărea ţipa
Cu glasul ei de toamnă tîrzie : cra-ro-ra-ra.

Cădeau fulgi mari şi albi din cerul sur,
Priveam tăcut la jarul din cămin
Şi însera albastru în parcul dimprejur
Ţesînd pe geamuri ceaţă, pe gînd zăbranic fin,
Uitare peste toate... Şi tot mai trist ţipa
Lung pasărea din suflet : cra-ro-ra-ra.

DIN RAMELE IATACULUI VECHI

Ornicul alb de pe comoda bătrînă
Sună subţire şi straniu ceasul străin...
Picură timpul adînc din plină fîntînă
Peste iatacul străbun cu divan şi cu scrin.

Şi cine uşa deschide cu teamă, nu ştie
Că fata în crinolină din ramele vechi
Şi-aşteaptă sfioasă şi astăzi iubitul să vie :
Romantic, cu barbă şi plete, joben pe urechi.

Şi cine uşa o crapă, cum o să creadă
Că jupîniţa din ramă cu ochiul viclean
Tot mai pîndeşte la scară să vadă
Calpacul blănit cu samur al marelui-ban.

AN MORT

Casa veche cu coloane albe,
Parcul şi mai vechi ca ea ;
Cerul vînăt peste care salbe
Pier cocorii-n seara grea.

Nucii negri, pajiştea deşartă
Şi pustie, ca şi parc şi nuci,
Amintirea care-mi bate-n poartă
Lung, în sufletul de tuci.

Miros jilav de trecut şi ploaie —
Şi mai putred şi mai stîns
Calendarul veşted ce-n odaie
Scîrvul timpului l-a strîns.

ELEGIE

Pe aleea-naltă de castani
Taina, toamna, timpul mi se joacă.
Simt : m-ajung din urmă vechii ani,
Zurgălăii lor o să mă-ntreacă,
Sună pe aleea de castani.

Vii de unde ? din ce veac ? din ce mormînt ?
În berlina foşnind surd pe frunza moartă.
Nimănuia ori a mea ? pe vecie ori nicicînd ?
Timpul, toamna, taina mi te poartă
Blînd în zori, greu în amiaz, lin în mormînt.

Pe aleea veche nici un om,
Nici o frunză pe castanii de cărbune,
Doar trecutul : cucuvaie într-un pom.
Und' ţi-e rîsul ? unde plînsul ? să mai sune
Pe alee în surdină ca prin somn.

Albă casă, neagră frunză, putred parc :
Roata timpului îşi pierde uruirea.
Taina vremii mînă umbrele în ţarc.
Numai toamna mi-a rămas şi amintirea
Albă-n zare, sură-n casă, neagră-n parc.

PÎNDĂ

Cade umbra timpului pe lan.
Unde-s arăturile de an?

Grîul crește des cu spic crestat
Unde floarea soarelui ne-a mîngîiat.

Stolul de hulubi cu zborul lin,
El să fie cel de an, de la vecin?

Brațul morilor de vînt ori mîna ta
Azi sau ieri semn de adio flutura?

În amurgul adumbrit de liniști mari
Caut pasărea căzută în zadar.

Pe colina iazului ceresc
Fața mea de an n-o mai găsesc.

PANTA RHEI

Spumă, fulg, vînt, val, nisip şi ploaie,
Clipe uitate, ceasuri pierdute, zile şi ani —
Totul se scurge, totul mă lasă, fuge şi moare
În necuprinsul, în nesfîrşitul tău ocean.

Cum s-opresc faţa mea în oglindă ?
Seara brumată, apa viorie, mi-o fură din ochi.
Vremea nălucă mă prinde în tindă,
Doruri uscate foşnesc prin vechile rochi.

Braţul iubitei, zîmbetu-i, păru-i,
Mîna le-atinge şi trece prin fum.
Visul subţire în care mai stărui,
Vraja de astăzi, zorii, amurgul : flăcări şi scrum.

Versul acesta îl vrei pe piatra veciei —
Ştearsă, tocită, nu ţine nici vorbă, nici pas ;
Ard numai ochii sfinţi ai Mariei
Tainic pe-al lumilor iconostas.

SOARTĂ

Decît să fiu cu gîndul piatră grea,
Mai bine aripa ființei pure.
Şi-n loc de jocul sterp cu vorbe sure,
Logodna faptei vii aş vrea.

Din uscăciunea pielei moarte lin
Un şarpe nou alunecă spre soare
Şi peste-a gheţii aspră renunţare
Foşneşte-al mărilor destin.

ZORI

Cine-mi loveşte-n inimă mereu ?
La poarta ei închisă cine bate
Atît de surd, atît de greu —
Cînd noaptea s-a oprit la jumătate.
Cine-mi loveşte-n inimă mereu ?

O, Doamne, porţile sînt ferecate
Cu lanţ şi lacăt de păcatul meu.
Zadarnic baţi în noapte, nu mai bate
Atît de surd, atît de greu —
La porţile din suflet ferecate.

Pe umbra toamnei zorile-s aproape ;
Lumini de-argint se joacă-n eleşteu.
Bătaia ta tot sufletul să-mi sape
Atît de surd, atît de greu —
Prin nopţi de toamnă zorile-s aproape.

O, Doamne, Dumnezeul meu !
Se-aprind în aur tînăr cer şi ape,
Atît de clar sporesc mereu ;
Lumina lor în suflet îmi încape
Cu tine, Dumnezeul meu !

AMURG PE PRUT

Cum coboram spre apa limpezită
De soarele tot mai pieziş pe Prut,
Am regăsit frunzarele mai rare
Şi liniştea poienii de demult.

Lumina verii se lăsa spre toamnă,
Lumina după-amiezii da-n amurg.
Sta crîngul verde şi pătat de aur,
Poiana se-ncheia cu umbre lungi.

Pe ţărmul dimpotrivă unde satul
Alb prin livezi se odihnea şi el,
Sta pînza la ghilit pe prund întinsă.
Cînd nori subţiri se-nvăpăiau pe cer.

Nu se clintea o frunză în pădure,
În sat nu se mişca un om.
Cu roata molcum strălucind la soare,
Bătea o moară apele domol.

Pe firul apei se ducea o plută,
Pe apa cerului aluneca un nor :

Era de-argint ca sunetul tăcerii
Şi-i tremura lumina peste tot.

Stam jos la rădăcina unei sălcii,
În jurul meu priveliştile vechi.
Priveam înmărmurit, cum într-o carte
Copil privisem ţara din poveşti.

Amurgul îmi intrase în poiană.
Priveliştea, tot stînd, mi s-a părut
Că-o fură-n zări un stol de rîndunele
Ce, tot mai mic, în ceruri se pierdu.

ÎNSERARE

În vîrful carului cu snopi
Amurgul cum se-ntoarce,
Își vîră cerul noru-n plopi
Şi fir de stele toarce.

Văzduhul se-adînceşte clar
De parcă-i lună plină ;
Priveşti zburînd spre porumbar
Hulubii de lumină.

Şi-n tine, suflet, schit de-argint,
Pe aripi de tăcere
Se-ntorc arhangheli, prelungind
Un ceas de mir şi miere.

Şi cum uşoare umbre-n dungi
De sunet surd le măsuri,
Lin evantaiul aripi lungi
Şi-l strîng, foşnind mătăsuri.

SCAMATORUL

Doamnelor, domnilor, de-mi daţi voie,
Cu un femur v-arăt pe Tata Noe.

C-un ochi de sticlă prinsă de ochean,
V-aduc din ceruri pe Aldebaran.

Pe fir şi fără fir, din sud şi nord,
Ce glas voiţi să sune, vi-l acord.

Caruso mort va mai cînta pe disc,
Vorbeşte faraonul pe-obelisc.

C-un hîrb de vas rotund, c-un ciob cu toartă,
Vă-nalţ din altădată Theba moartă.

— Cu ele ce să-ncep, bătrîne vrac ?
Cu oase şi-oale sparte ce să fac !

Ia-mi trandafirul ăsta veştejit
Şi dacă poţi redă-mi-l înflorit.

Ia-mi inima brumată fără timp,
Redă-mi-o proaspătă, de poţi s-o schimbi.

Şi dă-mi din apa vremii doar un strop,
Să-mi vină tinereţea în galop.

STANȚE

*

Precum de orice lucru în zilele cu soare
O umbră își anină făptura de-amăgeli —
De tine mi-am prins dorul, rețea tremurătoare
De patimi, de suspine, de spaime că mă-nșeli.

Supus el te urmează oriunde-ți duce pasul,
Nu poți scăpa de dînsul oricît de mult ai vrea.
Chiar și în somn alături de tine își ia masul —
Așa va fi să fie cît ține viața mea.

Dar cînd, eu mort, doar viersul acesta va rămîne,
Lumina lui chema-va de-acuma umbra ta.
Oriunde și-n tot locul cuvintele-mi stăpîne
Vor ști să mi te lege și tu le vei urma.

*

Izvorul unde tînăr băusem altădată
Mi-întinde iarăși ceruri din alte primăveri —
Mi-e vara împlinită și toamna numărată ;
Ce vrea cu mine soarta ? Și tu ce mai îmi ceri ?

Iubire aprilină cu zîmbete şi cîntec —
La jocurile tale nu pot să mai mă prind.
Ce mi-a fost viers pe buze, în suflet mi-e
descîntec,
Cînd pătimaşe vînturi vin totul pustiind.

Mai bine lasă spinul cu floarea lui de sînge
Stingher să înflorească şi-n toamna lui să stea,
Tu, care crezi că vremea şi moartea se înfrînge,
Şi treci înfăşurată în tinereţea ta.

*

Pe rugul ce mă arde te vei urca odată.
În flacăra iubirii şi tu te-i mistui.
Privirea ta de piatră, azi dură şi curată,
Îşi va topi seninul şi se va adumbri.

Mîndria frunţii-nalte se va lăsa umilă
Pe pieptul unde jarul dorinţei va fi strîns,
Şi limpedele zîmbet, ce n-a ştiut de milă,
L-o turbura gheena fierbintelui tău plîns.

În vîlvătăi de patimi cădea-vor în cenuşă
Trufaşe braţe albe şi visuri, la un loc.
Căci n-o să poţi — ca mine — prin tainica ei uşă,
S-ajungi la nemurire, cu aripe de foc !

CÎNTEC PENTRU LUMINĂ

Lumină, lumină, de ce
În toamnă tîrzie te duci ?
Amară e coaja de nuci
Şi floarea soarelui e
Tăciune cînd tu ne-o usuci.

Lumină, lumină, mai stai,
Spre iarnă nu te grăbi !
Ce-or face în vînturi pustii
Foşnitele frunze şi mai
Mîhnite de nu le mîngîi ?...

Lumină, lumină, n-ai nici
O milă de flori şi furnici.
Dar greierii, bieţii, ce strîng
Doar bobul de soare din crîng,
Ce-or face la iarnă şi cui
Să ceară de nu-i îndestui ?

Lumină, lumină, mai stai
La mine măcar pînă-n mai !

FRAŢII

De fraţii mei creştini m-am săturat,
De răutatea lor cea bună,
De tîrg, de casă şi de sat,
De adevărul lor minciună.

De sora mea păgînă m-am scîrbit,
De sărutarea ei ce muşcă,
De patul ca mormîntul adîncit,
De dragostea-i îngustă cuşcă.

Vreau să mă duc la fraţi adevăraţi,
M-aşteaptă-n munţi părinţi de totdeauna.
Din leagăn de copil îmi stau visaţi
Ca soarele de dragi, frumoşi ca luna.

În funduri de păduri şi de coclauri
Şi peste vremi, ca om să nu străbată,
Păzită de poveste şi balauri
Stă seminţia lor curată.

TĂCERE

Cîntecul păsării sus,
Cîntecul apelor jos
Şi eu ca un trunchi de stejar
Prins între ele :

— „Pasăre dă-mi
Triful tău, clar.
Murmurul tău,
Apă, mi-l dă !"

— „Aripă n-ai
Să desfăşori
Aerian
Rîsul solar."

— „Nu eşti cristal
Pribegitor,
Neturburat
Plînsul să-mi furi."

— „Aripi şi val
Dacă-mi lipsesc,
Tainic îmi duc
Zeii senini.“

Cîntecul păsării sus,
Cîntecul apelor jos
Şi eu ca o grea
Stană-ntre ele.

ÎMPLINIRE

1939—1940

NOMADUL

Gorgane, taine unde îşi dorm regii
Un dor neogoit de pribegiri —
Sub iarba stepei vălurînd umbriri,
Călare stau cu arcu-n mîini vitejii.

Adînci seminţe în bătaia vrăjii
Recheamă roiul slobod de simţiri ;
Vin călăreţii vremii-n năpădiri —
Pe tot pămîntul tremură betegii.

Puhoiul ploilor cum umflă iazuri,
Pornesc şivoaie şi se sparg zăgazuri —
În mine bate valul lor săpînd.

Opreşte-te ! movila n-o deschide !
Să nu trezeşti iar sufletul flămînd
De ceruri vii, sub glie şi obide.

CINA

Deschide poarta. Intră. Şezi la masă —
Acoperită e cu in curat.
Ia caşul alb şi proaspăt strecurat,
Şi frînge pita cea dospită-n casă.

Livezile de pruni sub frunza deasă
Goldane rourate ţi-au păstrat.
Din via mea bea vin întunecat,
Din faguri gustă miere luminoasă.

Cînd seara dă de ramuri să se prindă
Şi luna-şi lasă razele pieziş,
Ţi-oi dărui priveliştea din tindă.

Sînt dealuri argintate ca icoane
Şi văi de ulmi sfinţiţi în luminiş,
De care ştiu, străine, că ţi-e foame.

PASTORALĂ

Pe sunet de fluier în sus
Prin veac izvorît din vecie
Se intră în ţara pustie
A mitului ce ni l-a dus.

Cu luna, cu stelele sus
Înalta lui cununie
Păstorul se leagă să fie
De-o turmă de zodii sedus.

Şi jos pe o gură de rai
Trei baci în Prier reiau drumul
Povestei spre verdele plai.

Mioara mai plînge şi azi
Cînd toamna fîşii lasă fumul
Să cadă pe fagi şi pe brazi.

HOKUSAI

Lăptos şi roz un cer de dimineaţă,
Sub care — inundate — abia vezi
Pătratele plantaţii de orez
Cu sate mici în pîlcuri de verdeaţă,

Şi-aprinde luminoasele dovezi
Şi, săgetat pieziş de-un zbor de raţă,
Rupînd închipuirile de ceaţă,
Îţi suie-n minte piscul ce-l visezi.

Furnici, pe cap cu mari ciuperci de paie.
Îţi pare-n zări un şir de peregrini —
Dar tu, chemînd priveliştea-n odaie,

Şi la măsura ta lărgindu-i rama,
Cu-o trăsătură de penel senin
Culegi din nori eternul Fuji-Yama.

NATURĂ MOARTĂ

Lin trandafirul din pahar
Lăsînd petala lui să cadă
Sărută roza de zăpadă
Din apa cu albastru har.

La doi păstori de porţelan
De Saxa : mică şi pudrată,
Marchiza-n Sèvres îşi arată
În alb dispreţul suveran.

Şi pe un scrin din vremea-n care
Trăia şi Goethe şi Voltaire :
În lungi bătăi crepusculare

Străvechiul ornic sună rar
Prin timpul cu brumat cleştar
Vecia ceasului ce moare.

ZORI DE PRIMĂVARĂ

Cu vălu-i roz pe ceruri azurii
A-ncremenit aerian migdalul —
Sineala golfului își frînge valul
Molatic peste scoici trandafirii.

E-atît de clar văzduhul că nu știi
Ce proaspăt vis și-a limpezit cristalul :
Balcicul își descoperă tot malul
Și-n soare norii se topesc fîșii.

Pe plaja potopită de lumină
Un turc bătrîn vopsește un caic,
Pescari cîrpesc năvod cu plasă fină.

Și piersicul, ieri gol, e azi în floare !
Pe cînd — petală albă — tot mai mic
În zări catarg cu pînze stă pe mare.

HELLAS

Măslini străvechi, munţi numai stînci, şi
colo
Culcată : marea ca un cer mai clar.
Orice atingi e rugă ori e dar,
Şi pini în vînt sînt lira lui Apollo.

Sau, de preferi, coloanele acele
Dormind la umbra crîngului sfinţit,
Bucolica talangă-n asfinţit
Şi mieii păşunînd prin asfodele.

Vrei sarcofagul alb în foc de maci
Sau stela-n drum a dansatoarei moarte
Şi vîntul viu în marmură încins ?

Dar mie dă-mi, deplin să mă împaci,
În rama ei de-argint fluid, departe,
O insulă de-azur pe valul stins.

ENDIMION

Plîngi, nimfă, ziua stinsă în izvoare...
Pier oile luminii pe prundiş.
Păstorul gol ţi-ascunde sub frunziş,
În somn destins, un trup rodit de soare.

Dar peste linişti pururi călătoare
Chemînd talazuri noi la luminiş,
Imensul dor al lunii, drum pieziş
Întinde scînteind ca o ninsoare.

Pătrunde-n guri de peşteri gol de munte,
Aprinde ape-n tăinuite chei
Şi prin păduri adînci durează punte.

Cu ochi de rază crengile desface
Şi lacrimi prind în arzător polei
Tot visul celui adormit în pace.

FAUNUL

Ivit cu luna intră în livezi,
Cînd răsunînd în magica tăcere,
Din crengi pe selenarele zăpezi
În troieniri de vis cad grele mere.

Stă împietrit de taină, ca-n obezi,
Pîndit de nemuriri și de mistere.
În pîrguirea sevei parcă vezi
Cum crește-n el pămîntul în putere.

Un nor. Iar luna. Și din umbră sare
Răpind la piept plăpînda înnodare
De nimfe — lebezi albe sau păreri.

Se sparg pe căi lactee rodii coapte
Și, îmbătat de trupul lor de lapte,
Un faun soarbe luminosul cer.

CENTAURUL

Vuiră stînci căzînd în rostogol
Şi pietre scăpărară sub copită,
Cînd răsări cu umbra lui, lungită
De-amurg, centaurul pe vîrful gol.

Cu bust de zeu şi trup vînjos de vită,
Se înălţa trufaş şi trist : simbol
Credinţelor uitate, aspru sol
Gonind sălbatic inima-i rănită.

I se-arcuise fruntea, grea de gînd,
Ca bolta cerului purtînd tăria
Şi cu tăceri solemne munţi umplînd.

Privirea lui de stea păstra vecia —
Doar nechezat de iepe-n văi vibrînd
Cu surd ecou îi turbura stihia.

NARCIS

Îţi pleci pe linişti de iaz
Prin umbre profunde
Nostalgica sete şi azi,
Amurg de-o pătrunde.

Te chemi. Luminos ca-n pervaz
În taină răspunde
Misteriosul obraz
Ascuns pe sub unde.

Cu mîna încerci să-l atingi
Din vis cum răsare,
Dar chipul pe ape îl stingi.

Grumazul şi faţa îţi pier
Şi raze, şi stele, şi cer,
Cu o tremurare...

PREVESTIRE

M-aplec pe tine ca pe arătură
Plugarul însetat de verde grîu —
Va creşte spicul galben pîn' la brîu,
Cînd totul m-amăgeşte şi mă fură ?

Ce n-am putut eu spune, prins în frîu
De zile grele, oare altă gură,
Destăinuind un suflet de răsură,
Va limpezi-o-n glas curat de rîu ?

Mi-eşti, fiule, un clopot sfînt în care
Aştept să sune ceasul meu deplin
Cînd voi porni spre umbră şi uitare.

Cum stă legat de cer un peregrin,
M-aşez şi eu cu sufletul în zare,
Chemîndu-ţi limba grea ca un destin.

TOAMNĂ

Tîrziul luminiş de foi gălbuie
Îmbracă ulmii în odăjdii vechi.
Tăcerile din codru ies perechi,
Trezind prin silişti paşii mei ce suie

În anotimp... Şi-nalta mînăstire
Cu tîmplă aurită de lumini,
Adună la icoane fagi senini
Sub ceruri ruginii de patrafire.

În strana mea de umbră m-am oprit
Şi linişti cu evlavii mă-mpresoară,
Singurătăţi din veacul împietrit —

Şi am zărit, sfioasă şi uşoară
Venind în sihlă la izvor ferit
Să se cuminece, o căprioară.

ÎNGER RĂMAS

Dăduse iarna-n primăvară iar
Şi sub un piersic scuturat de floare
Lăsase nea de scoici ca un brumar
Şi mic un înger îngheţat la soare.

Părea o rîndunică de cleştar
Uitată jos de toamna migratoare —
Cu aripile-n cruce, tainic dar
Căzut din cer şi care-n suflet doare.

Avea doi ochi ca boabe de mărgean,
Pe cap purta un cerc de albă lună
Ca o icoană dintr-un schit muntean.

Fetiţa cea mai mică l-a văzut ,
Plîngînd fugi în casă să le spună —
Şi toţi au rîs şi nimeni n-a crezut.

SPECTRUL ROZEI

Roza pe masă sta
Ruptă tulpinii —
Albă ca mîna ta
Piere grădinii.

Moartea o prinde ca
Zborul albinii.
Vîntul floarea îi ia —
Umbrele, spinii.

Fețele ei de acum
Numai cenușe,
Albă părere de fum —

Tremur prin tremur de zori,
Fără cătușe
Aripi, arhanghel de flori.

VÎNĂTOARE

Ogarii tăi, o, Doamne,-mi dau de urmă,
I-aud chefnind nenduplecat prin zări.
Zadarnic fug în mine şi-n uitări
Adînc m-ascund de apriga lor turmă.

Bătaia lor cumplită nu se curmă.
Îngenunchează — ciută-n tremurări —
Tu, inimă,-ncolţită de-ntrebări
La ape vii cînd colţii buni te scurmă.

Pe apele curate îţi apleacă
Şi setea pătimaşă, şi fiorul
Iubirii care-n veci de veci nu seacă.

Ogarii tăi, o, Doamne, mi-au rupt lutul —
Acuma poţi, părinte, să-mi fii scutul
Şi, pradă, îmi prind singur vînătorul.

PRIVEGHI

La căpătîi i-au pus o lumînare.
O viaţă împietreşte, şi o ceară
Cînd umbra cade paşnică în seară,
Învie steaua ei pîlpîitoare.

Din mugur flacăra s-a făcut floare ;
Obrazul e de zgură. De afară
Prin geam deschis albine glonţ zburară
Şi rîset de copii jucînd la soare.

Gîndesc la tine, ceară de altar,
La florile de unde te-au ales
Albine-n stupi de lut şi de şovar,

Să te prefaci lumină de eres —
Şi mă gîndesc la moartea ce-ai cules,
Tu, omule, cu masca ta de var.

CALENDAR

O foaie cade, zboară-o zi
Pe albe aripi de hîrtie —
Nu încerca s-o mai reţii
Viaţa ta ce se subţie.

Copil rîdeai cînd fîlfîi
Întîiul vînt ce-n gol adie,
Acum începi a te sfii
De-a calendarului stafie.

Pe apa timpului nu poţi
Urca-napoi cu nici o luntre.
Şi inima — un ceas cu roţi —

Cum dă vecia s-o înfrunte,
Lăsîndu-ţi tîmplele cărunte,
Ne culcă în sicriu pe toţi.

TIMPUL

În sticlă nu-i, în ceasul cu nisip
Ce curge lin şi sec aceeaşi oră.
Nu-i în apus şi nici în auroră
Şi urma-i pe pămînt nu are chip.

Dar îl aud tîrziu, la foc de sobă,
Cum pasu-i apăsat îşi face drum
Venind din ţara umbrelor şi cum
În inimă îmi bate ca-ntr-o tobă.

Recheamă tot ce-a fost şi o să fie ;
Toţi anii mei cu clipa lor învie
Din totdeauna, fără ieri şi azi.

Simt mîna-i cum m-atinge ca o moarte —
Şi în oglindă stă un alt obraz
Îngălbenind ca fila dintr-o carte.

ETERNITĂŢI, VREMELNICII

Eternităţi, vremelnicii —
Le ţine moartea în balanţă.
Zadarnic te trudeşti să ştii
De eşti de bronz sau de faianţă.

Suflaţi cu fulgi de păpădii,
Părtaşi cu munţii în constanţă,
Din fruntea noastră la tării
Sau la schelet nu-i vreo distanţă.

Tot ce sculptăm, tot ce clădim,
Le-nghit veciile ce curg
Pe-al veacurilor ţintirim.

Şi pe un cer proteic norii,
Topindu-şi zborul în amurg,
Rămîn — doar ei — nemuritorii.

STELE

Lumini pe limpezimi de veşnicie
Stînd pironite-n loc ori călătoare,
Închipuiţi deplina geometrie
Sau zar scăpat din mîni nemuritoare?

De mii de veacuri pentru cine oare
Deschideţi cale vremii ce-o să vie?
Cristal plăpînd pe ceruri de ninsoare,
Fiinţe de foc alb şi armonie.

Perfecte ca un cerc închis şi totuşi
Nostalgice ca florile de lotuşi
Pe-oglinzi în tremur, aţi rămas fecioare —

Legînd de valuri văluri argintate,
Pe mări urcaţi şi, reci scînteietoare,
V-aprindeţi taina în singurătate.

HAR

Ce-ţi veni de sus, nu-l lăsa să cadă,
Ţine-ţi-l adînc în pămîntul bun.
Ţi-a blagoslovit grîul un străbun,
Crezul îngropat tainic sub zăpadă.

Lasă-te ca-n somn zodiilor pradă,
Va veni Prier înverzind păşuni,
Sufletul va fi zboruri de lăstuni,
Vei uita umbriri, nori cumpliţi şi sfadă.

Ce-i născut întreg, moartea nu-l sfărîmă,
Veşnicia-i stă sîmbure în dar
Şi din nalte vrăji duce o fărîmă.

Lasă-l aruncat pămîntescul zar —
Cerul, el ne dă stele bune, rele,
Cîntecul deplin, gîndurile grele.

SAADI

Cădea-n Şiraz o seară de safir,
Urcau cipreşi, havuzuri, minarete...
Columbe albe se lăsau încete.
Saadi ţinea în mîni un trandafir.

Plutea rotind, poemul : un erete —
Petală de petală, fir cu fir,
Al rozei har şi al luminii mir
Înaripau un vers pe îndelete.

Sus, pe Şiraz, ardea un cer de aur...
Dar la hotar, pe stepe da pîrjol :
Tătari veneau cu mugete de taur.

Pe cînd într-o grădină, tainic sol,
Păzind pe lume singurul tezaur,
Saadi privea o floare şi un stol.

NAVIGATORUL

În geam își desfășoară pînza clar
Pe ape înnoptate bricul lunii,
Lăsînd să-i joace stelele prin funii —
Pe punte sufletul veghează iar.

Deschide stranii hărți cu vechi chenar,
Pe care zugrăviră șters străbunii:
Sirenele, Tritonii și Neptunii
Pe continentul încă legendar.

Să-și suie alții turma-n transatlantic,
Debarce liniștit sub zgîrie-nor
Pe țărmuri fără zei și vis baccantic.

Prin globuri străvezii ca porțelanuri,
La antipod te văd, nou Christofor
Columb, ivindu-te din oceanuri.

DON QUICHOTTE

Fantastic deşirîndu-şi lung umbra din perete,
Se înălţa din perne şi boală Don Quichotte.
Ardeau ca jarul ochii bătrînului netot,
Dur se-arcuia profilul său aprig de erete.

În cuşca îmbîcsită în care, cot la cot
Cu Sancho, cu mojicii, sfîrşea pe îndelete,
El — ce slăvita luptă cu morile o dete —
Spre-amurgul din fereastră se întinsese tot.

Căci dorul său din urmă îi arăta prin zare,
Strălucitor de tînăr în zale sunătoare
Alt Don Quichotte, mai mîndru, de-acelaşi vis atras,

Ce, părăsind pămîntul, şi răii toţi, şi bunii,
Schimbîndu-şi Rosinanta pe-naripat Pegas,
Cu lancea poeziei lovea în scutul lunii.

LEGENDE

Aud prin veacuri zborul lor înalt
Şi de pe ţărmul rotunjit al mării
Mă fură-n depărtarea fremătării
Adînci vîrtejuri, suitor asalt.

Şi-a stins cenuşa-n vis văpaia zării.
Acum le văd pe ceruri de cobalt
Tremurător, alunecînd pe alt
Tărîm al lumii şi al descîntării.

Dar arcul meu a săgetat vecia :
Îmi cad rostogolite la picioare,
Cu stropi de stele împroşcînd tăria.

Şi, aplecat pe fabulosul chip
Al marilor legende migratoare,
Culeg cu spaimă spumă pe nisip.

REGĂSIRE

Ating cu anii toamna şi, precum
Pădurea mea din suflet îşi aşterne
Frunziş brumat pe veştedele perne,
Tot ce mi-a fost străin s-a stins în drum.

Pieri coloarea verii : foc şi fum —
Răsar arhitecturile eterne.
Din rămurişul alungat de ierne
Rămîn coloane trainice de-acum.

M-am despoiat de lume şi de mine,
Ca să-mi găsesc prin jertfă bogăţia
În marmora cu-nfiorări senine.

Deasupra turmei ce grăbeşte-n moarte
Primind cununi de-o zi, eu am tăria
Să-mi hotărăsc nemuritoarea parte.

PATINOR

Din suflet îngheţat în nemurire
Ca lacul sub sclipirile de ger,
Un patinor, despoleind tăceri,
Înscrie-n zodii semnul său subţire.

În sticla siderală taie spire
Şi linii albe ninse de mister,
Şi sub călcîi înaripat îi pier
Năluci — duşmane vremuri în neştire.

Nu-l văd din ţara lor încununaţii
Acestui timp haotic şi barbar,
Cum suie-n simetrii de constelaţii —

Cum creşte jar lucid pe alba cale,
Dezvăluind tăinuitor de clar
Deschisul cerc al patinării sale.

CUMPĂNA DREAPTĂ

1941—1944

MENIRE

Au spus că-i rece, şi n-au bănuit
Ce patimă îi clocotea în vine,
Au spus că nu-i adînc, şi n-au simţit
Genunile ce dorm sub limpezime.

Un răsfăţat al soartei l-au ţinut
Cînd încordat şi dur şi-a dus destinul,
Stăpîn pe fericire l-au crezut
Cînd pe furtuni şi-a aşezat seninul.

E doar un om, şi-a suferit şi el,
Dar n-a vrut plîns şi bocet de muiere,
Să fii sortit desăvîrşirii-i greu :
O cumpănă în zile de durere.

LEGĂNAT CU TINE...

Albă dimineață —
Apele îngheață.
Chiciure pe ramuri
Prin lumina-n lamuri
Şi pe rămurele
Dau polei de stele.
Legi de talpă bine
Arcuri de patine,
Şi în zbor de lebezi
Pieri pe pîrtii repezi,
Tai şi eu olmazul
Gerului pe iazul
Apei cristaline.
Legănat cu tine
Pe stihii străine,
Cu aripi alunec —
Sunet lung de tulnic
Surpă în cleştare
Bolţi cu-o tremurare:
Crengi neprihănite,
Sălcii pudruite,
Reci mărgăritare.
Glasul tău adună
Clopoţei de lună —
De argint sînt teii,
Sună clopoţeii.

Limpezile liniști
Zboară din ariniști.
Prea e clar văzduhul:
În argint văd duhul
Rîsetelor tale
Strălucind pe vale.
A căzut cernută
Nea neîncepută
Dintr-un corn de lună,
Ce prin zări pășună
Stelele din strungă,
Și ieșind din luncă,
Pe omăt oprită,
Căprioară mică
— Sora ta sfiită —
Capul și-l ridică.

TRANSHUMANȚĂ

Suie cu iarba pe plaiuri străvechi
Turmele. Plouă lumină pe ele.
Ape de munte le cîntă-n urechi,
Sună amurgul fluier de stele.

De ziua de azi, de jalea de azi,
De zbuciumul lumii lor ce le pasă !
Suie în pacea poienii sub brazi,
Stau cu potopul ce crîncen m-apasă.

Păsul meu, păsul vremii de lut,
Pasul lor, pasul zodiilor clare.
Ceasul meu, ceas în nisip desfăcut,
Veacul lor, veac cu vecii în izvoare.

Turme coboară din plaiuri străvechi.
Galbenii toamnei plouă pe ele.
Foșnet de frunză le-adoarme-n urechi,
Sună sub fluier brumă de stele.

CEAS TAINIC

Ceas tainic, bătăile tale egale
Ca vîsle lovite pe mări
Mă duc din uitări în uitări
Spre mine, agale.

Copilul revine în casele sale,
Şi vremea cu vechi îmbătări
Îmi cheamă trecutul în ţări
De-acuma natale.

Ceas tainic, mi-aşez sub umbrarele tale
Şi zile trăite, şi zări —
Redă-mi din schimbări în schimbări
Un suflet de zale.

TOAMNĂ

Sclipea pe zid șopîrla de smarald,
Se aplecau deasupra tămîioșii,
Aramă tremura în aer cald
Pe nucii galbeni și pe vițe roșii.
Ca într-un port sub viile-n terase,
Cu soare-n pînze anul ne uitase.

Reînflorea pe dealuri liliacul,
Și piersica prin foi se rumenea
Și vara iar își deschisese sacul
Belșugului, și rodul nu pălea,
Și-n suflet zilele de jar ca-n sită
Suflau o fericire aurită.

Mai stăruiau pe ceruri rîndunele,
Mai guruiau hulubii prin păduri,
Privighetori spărgeau cleștar de stele,
Dar cu zăbranic de tăceri în jur,
Cu melodii sunînd a altădată,
Și vorba ta și-a mea sta descîntată.

Ce-a dat de-a dezlegat ce se legase ?
Cum s-a făcut că vremea ne-a venit ?

Că păsări, pomi ca pînze de mătase
Umflate-n vîntul iernii au pornit,
Că a brumat, şi nu cum ninge luna,
Că toamna ni s-a dus pe totdeauna.

OGLINDIRI

Amiaza verii doarme în odaie
Şi ceasul a tăcut.
Cu umbra lui fereastra iar o taie
Un ram, de ani nemaivăzut.

M-am deşteptat, sau somnul tot mă ţine?
Odaia n-o mai ştiu.
Din apele oglinzii îmi revine,
Uitat, acest iatac puştiu.

Invers şi clar trecutul în oglindă
Sfidează omul de-azi,
Şi în cleştar vrînd viaţa lui s-o prindă
Răspunde mut cu alt obraz.

Tu, ce-n oglindă ai rămas aieve
Cînd dibuiesc prin vis,
Nu mă privi sub ramul fără seve,
În limpezi nemuriri închis.

Nu mă privi nostalgic — fără veste
M-oi şterge ca-n oglinzi
De ape, norul dacă trece peste
Străinul chip ce nu-l cuprinzi.

SOLIE

Pe ceardacul meu foşni sfios
Lung o aripă în tremur —
Rîndunea din stol picată jos,
Ori un înger cu îndemnuri ?

Bate-n lemnul porţilor uşor,
Sau în inima din mine ?
Stau cu mîna pe zăvor —
Azi din ceruri cine-mi vine ?

E doar zborul unei frunze seci...
A suit cu seara-n tindă,
Şi-n tăceri de umbre tot mai reci
Se afundă în oglindă,

Turburîndu-mi sufletul pe veci.

ZEU MARIN

La lumina lunii vreau la noapte
Să-ţi arunci năvodul de pe ţărmul
Insulei, de unde marea poartă
Argint-viu pe tava peste care
Licăresc în jocuri de sidefuri
Solzii apelor ca o mătase
Unduindu-şi moale foşnitura.
Şi de tragi de plasa grea, s-aducă
Pe nisipul ud de spuma lunii,
Străveziu de vis, un straniu peşte,
Zeu marin născut din îndrăgirea
Valului cu raza într-o scoică
Ce-şi deschide miezul roz pe prundul
De mărgean al peşterilor mării.
Cu ochi turburi încă de vedenii
Şi smuls lor, la tine să se uite
Ca prin ceaţa altor lumi — cu ochii
Încleiţi de sarea nemuririi.
Tu să-l ierţi de moarte, dîndu-i drumul...
Şi de-atunci în fiecare noapte,
De e lună, să cobori pe plajă,
Şi scoţînd din sîn nostalgic fluier,
Să-l rechemi la ţărm — şi El să vină.
Desfăcîndu-se de ape, să răsară

Chipu-i proaspăt rupt din veşnicie,
Ochii turburi încă de vedenii,
Şi să stea sub scînteierea lunii
Împietrit de viersu-ţi pînă-n zori.

NECUNOSCUTEI (III)

Cînd zorii tăi se-aprind în dimineață,
Îmbrac, tăcut, o noapte tot mai grea.
Și văl de stele dacă tragi pe față,
Un soare sec și sterp e soarta mea.

La antipod ne-a rînduit destinul :
De-mbătrînesc, întinerești în schimb ;
Plăcerea ți-e părtașă, mie — chinul,
Adormi zîmbind cînd otrăvit mă plimb.

Ce-mi pasă ! Către tine, ca Apollo
Pe Dafne fugărind-o pas cu pas,
M-azvîrl, îmi scapi, te prind, cînd, iată, colo,
În verde dafin, veșnic mi-ai rămas.

Dar dacă pieri, iubire neatinsă,
La ce bun fruntea mea de lauri prinsă !

PREZENȚĂ

Între oglinzi și umăr lîngă umăr
Cu mine, mă privesc la infinit :
Multiplicat ecou ce m-a orbit,
Sau adevăr, pe-același cînd îl număr.

În transparențe reci de teoreme
Oglinzile opuse îmi deschid
Pe oceane legănate-n vid
O geometrie vie de poeme.

O, timp invers ! O, clar afund de ape
Lovite-n digul sufletului dur !
O, val lăuntric, sare și azur,
În care numai lacrima încape !

Cu gemenii din mine pribegiți,
Oglinzi pustii, de ce să mai mințiți ?

SINGUR

Limpede suflet, turbure sînge al meu
Cum puteţi oare trăi împreună ?
Gemeni din naştere, duşmani mereu,
Duhul şi lutul pieziş vi se-adună

Cum puteţi vajnic pe moarte-ncleştaţi
Ţine această strîngere stranie ?
Taci şi te miră — poate sînt fraţi !
Înfricoşată taină şi danie.

Turbure sînge, unde mă duci ?
Valuri de neguri, blestem, otravă !
Limpede suflet : cîntec de cuci,
Rîs de copil, lumină suavă !

Veşnică navă, vamă de-o zi,
La ţărm peste vreme cine v-aşteaptă ?
Sînge şi suflet, cine-o primi
Strîmba osîndă, cumpăna dreaptă ?

DESTIN

Timp înghețat și lacăt fără cheie
La poarta universului,
Ovalul tău, oglindă, vreau să-mi steie
Simbolul pur al versului.

Cu stranii limpezimi de-nfiorare,
Ca apele văzduhului
Adîncul ți-l sporești din zare-n zare
În necuprinsul duhului.

Răsfrîngi din foc de patimi numai rază
Senină cum e soarele.
Se frîng de farul tău, de mai cutează,
Și vîntul, și vîltoarele.

Orb veacul stă sub negura ce-l leagă,
Să-și suie-n slăvi clipitele,
Dar tu pe veci te șlefuiești întreagă,
Cum te-au menit ursitele.

VECHIME

Au pălit tălăncile oilor la perdele...
Mi-au liniştit vîltoare şi tumult.
Rămîn la foc de tîrlă, pe sub stele,
Şoptirea stufărişului s-ascult.
Aştept la focul inimii prea grele
Întoarceri de cucoare, vremi de mult,
În desluşiri de zile tot mai rele.

Aicea de cînd ţara şi gorganul
Tînjesc de greaţa veacului meu slut,
Mi-nşel sub semnul cerului aleanul.
Străin în propriu-mi sînge, am şezut
Cum odihneşte oaia şi ciobanul.
Am suflet din vechime — l-a-ncăput
Cu zeghe fără margini Bărăganul.

Pierdut, arar, tălăncile se-ngînă...
Mai pîlpîie din jar un foc scrumit.
Cad zodii în adîncuri de fîntînă
Pe-o cumpănă de suflet părăsit —
Mi-am strîns nevoi şi griji în ţarc de stînă.
A fulgerat tot ceru-n răsărit,
Şi trîmba vremii vînt de spaimă mînă.

Răzbat potop furtunile-n puhoaie,
Sub bici de foc fug norii herghelii,
În bezna vijeliilor şiroaie
Ogor şi sat se sting de pe cîmpii.
Stă sufletul sub vremi şi se îndoaie,
Şi-n scîrba lui se-ntreabă de-o să vii
Iar, soare sfînt, pe turma cu cioaie.

. . . .

S-au mistuit, s-au dus în lumea largă !
O geană de lumină crapă-n zări.
S-a şters din leat ce scris e să se şteargă —
Dă iarba-n cîmp, sub cer se-ntind uitări.
La stuful din perdele miei aleargă,
Şi aripi prind seninu-n fremătări...
Tălănci de oi dau inima să-mi spargă —

Vecia mea mă strigă peste zări.

TERŢINE

Cu păru-n ochi şi soarele în păr,
Era ca un pîrîu într-o pădure
De mladă nouă : taină şi-adevăr.

Şi aplecat pe trupu-i, să mă fure
Şuvoiul timpului, lăsam setos
Tot sîngele ei tînăr să murmure.

În jocul nebunatic şi sfios
Cu doi fălcoi vînai sărind călare,
Pe strîmte căi, prin crîng de abanos,

O roză porumbiţă în pierzare,
Şi sîngele-i cu focuri de rubin
Pătă un pat de nori deschis în zare

Cînd steaua Venerii se-aprinse lin.

POST-MORTEM

M-a părăsit azi lumea, ca şi haina
Uitată colo,-n cui,
Şi singur stau împărtăşit cu taina
Ce n-o pot spune nimănui.

Îmi las toiagul, praful şi sandala :
Nici umbră nu mai sînt.
Din alt tărîm privesc în zări petala
Luminii ce mi-a fost pămînt.

MĂRTURISIRI

(Fragment)

...Întîile poezii le-am scris la Paris, în liceu. Mă văd încă în ora de chimie dosind pe sub bancă strofele din *S-au dus* sau cutare altă poezie din *Cîntece din trecut*, publicate mai tîrziu, în 1914, în fruntea celui de-al doilea volum al meu : *Eternităţi de-o clipă*, dar anterior cu mult *Visărilor păgîne*. Poate e interesant de relevat că primele mele poezii, cele din *Casa amintirii*, dintre 1908—1910, ca şi cele din *Cîntece din trecut*, dintre 1906—1908, deşi inferioare cu mult ca realizare — ca inspiraţie însă au acelaşi izvor ca şi *Pe Argeş în sus* sau cărţile de mai tîrziu. Între dibuirile acelea de tinereţe şi ce am realizat eu după război nu e o diferenţă de atmosferă, ci de intensitate şi mai ales de tehnică. Sînt în aceeaşi linie sufletească, deviată la un moment dat de poezia de altă inspiraţie din primele volume şi chiar din *Grădina între ziduri*. În versurile, însă, din *Cîntece din trecut* şi *Casa amintirii* influenţa Parisului şi a diferitelor şcoli literare, parnasiene ori simboliste, a diferitelor peisagii occidentale sau orientale (o călătorie revelatoare a Constantinopolului, în toamna 1909, a Stambulului de atunci, păstrînd tot coloritul său de *1001 de nopţi*) nu prinseseră încă a se manifesta şi a acoperi cu tencuiala lor străină icoanele priveliştilor şi experienţelor natale.

Parisul mi-a influenţat astfel poezia nu atît prin el însuşi, ci ca un exponent viu de diferite culturi. Re-

marc aici că la Paris am citit în original tot atîta literatură (mai ales poezie) germană şi engleză, cît franceză. Aici i-am citit de pildă mai întîi pe Hugo von Hofmannsthal, Rainer Maria Rilke şi Stefan George, la a căror recitire am rămas şi azi. Mai trebuie să adaug că, făcîndu-mi liceul în Franţa, am intrat în literatura franceză ca un francez, adică am început cu începutul şi am sfîrşit cu sfîrşitul, citind pe Ronsard şi Racine înaintea lui Baudelaire, şi pe Hugo şi Lamartine înaintea lui Verlaine şi Mallarmé. Străinii de obicei fac inversul şi am cunoscut poeţi români cari au învăţat franţuzeşte în Rimbaud şi Lautréamont spre nenorocirea limbei lui Molière dar şi a celei române. Căci după umila mea experienţă de admirator al lui Baudelaire şi Mallarmé, fără cunoaşterea adîncă a lui Racine e greu să le pătrunzi poezia în ceea ce are ea mai tăinuit. Primele mele versuri (din *Visări păgîne*) au fost mai ales influenţate de parnasieni (Leconte de Lisle, Heredia), apoi, pe lîngă muzica lui Verlaine (vezi *Cîntec nocturn* din *Eternităţi de-o clipă*), de Henri de Régnier în ciclul *Centaurilor.* Motivul acesta al centaurilor, care m-a urmărit mult timp ca o obsesie, are la origină citirea măreţei poeme în proză *Le Centaure* a lui Maurice de Guérin — pe care am tradus-o în româneşte după război, fără să o public pe atunci — dar, mai ales, se datoreşte unui vis straniu avut o noapte, la Paris, în 1911, în care mă vedeam şi mă simţeam trăind sub altă formă : jumătate zeu şi jumătate cadruped. Goneam nebun printr-o pădure cu copaci înalţi şi rari — auriţi de toamnă — printre cari se zărea marea sudică într-o lumină orbitoare. Goneam nebuneşte de-a lungul ţărmului înalt, speriat de răsunetul fatidic al copitelor mele, lovind în cadenţă surdă pămîntul uscat şi căptuşit cu frunze moarte... Să tălmăcească alţii, „freudian“ sau nu, acest vis ciudat. Eu însă i-am trăit adînc realitatea, şi acei

critici, care în poemul *Centaurii* n-ar vedea decît un motiv literar, s-ar înşela după mine cu totul. În întîile mele volume s-ar putea distinge şi multe motive sau înrîuriri din literatura engleză, din Edgar Poe *(Sarcofagele, Cutezătorul)*, din Robert Browning *(Pictor Ignotus, Un monah orb vorbeşte* etc.), din Swinburne şi Dante Gabriele Rosetti chiar *(Madonna mia)*. Catrenele lui Omar Kaiyam, traduse în englezeşte de Fitzgerald, împreună cu impresiile vii ale călătoriei recente pe Bosfor (Constantinopolul feeriei arabe şi persane, pe care o puteai trăi pe atunci aievea) formau substratul oriental al *Visărilor păgîne*. Operele lui Lafcadio Hearn *(Kokoro, Unknow'n Japan)* şi citiri din Burnouf îmi ofereau temelia *Visărilor budiste* şi ciclului din *Samisen* al aceluiaşi volum. Dacă mai adaug numele lui Heine din *Romanzero* pentru versurile din *Divan din Brussa, Basra* şi *Bagdad*, pe Maurice Barrès din *Du sang, de la volupté et de la mort* pentru poeziile intitulate *Năzuinţi* şi atmosfera lui d'Annunzio din primele sale romane, sau a lui André Gide din *Nourritures terrestres* — vă veţi putea da seamă de influenţele multiple, variate, disparate adesea şi străine, care acopereau cu apele lor revărsate albia autohtonă a inspiraţiei din volumele mele de debut. Pentru partea simbolică a *Grădinei între ziduri*, pentru poezii ca : *Satan, Leda, Mînăstire, Narcis* — voi mai cita numele lui : Baudelaire, Mallarmé şi Paul Valéry în prima sa manieră, cunoscut din *Antologia* lui Ad. Van Bever şi Paul Léautaud, de la „Mercure de France".

Voi completa lista cu influenţa muzicei şi artelor plastice. *Noapte pe stepă* a fost compusă, pe un vechi motiv sufletesc, în timpul executării bucăţii simfonice *Dans les steppes de l'Asie Centrale* de Borodin, într-o sală de concerte din Paris, şi scrisă cu creionul pe dosul programului muzical. *Sarcofagele* din *Eternităţi*

de-o clipă sînt replica, nereuşită, ale celor antice văzute de mine la Muzeul Imperial, pe atunci, din Stambul.

Am putea continua la infinit acest mic joc inocent de note şi notiţe, de nu l-aş găsi inutil şi fastidios — aş vrea să reţineţi numai că de la 1910 pînă la 1918 — poezia mea a fost deviată din matca ei naturală printr-o transplantare bruscă şi un aport străin. Vinul turburat trebuia de-acum să odihnească în pivniţele cele mai adînci ale sufletului, ca decantat şi limpezit să-şi regăsească vechiul buchet şi virtutea lui deplină.

S-aşteptăm să se prefacă mustul fără preţ, în vin,
Şi cotnarul amintirii în pahare să ne toarne.

Această aşezare lentă, această decantare sufletească, a unor emoţii vii şi adînci personale, dar care, ca să devie poezie, trebuiesc rechemate în linişte (*„recolected in tranquility"*, cum spune undeva Wordsworth), iată toată taina poeziei mele de mai tîrziu şi a oricărei poezii de altminteri.

Războiul — spulberînd din suflete tot ce are spoială inutilă şi nelăsîndu-ne decît cu ce culesesem, nu din cărţile citite dar din zilele noastre trăite — a desăvîrşit un proces fatal, deşi inconştient şi de care nu mi-am dat seama decît mult mai tîrziu, după ce scrisesem poeziile din *Pe Argeş în sus.*

Şi fiindcă aici vine vorba de diferitele faze ale poeziei mele — ţin să observ că ele, curios, au urmat parcă aceeaşi evoluţie ca însuşi actul la mine al creaţiei fiecărei poezii în parte. O poezie e înainte de toate, judecînd după mine, o experienţă vitală (*„ein Erlebniss"*), dar o experienţă vitală de un fel anumit — dezbărată de orice contingenţă logică, care îmi cutremură sufletul deodată, muzicalizînd priveliştile şi dînd plasticitate sunetelor. E un fior brusc, urmat puţin în urmă de o stare de detaşare de viaţă, de o

distracţie stranie, aceeaşi pe care o resimt în genere în vis. Dacă încerc să scriu atunci, din cauza vibrării prea mari sufleteşti şi a amplitudinei excesive pe care o dă această vibrare materialului verbal întrebuinţat, poezia nu reuşeşte să se sincronizeze decît cu propriul meu suflet şi cu sufletul meu numai din clipa aceea, ea nu reuşeşte să trăiască valabil şi pentru altul, a cărui lungime normală de undă sufletească (vă rog scuzaţi-mi aceşti termeni de radiodifuziune pe care îi întrebuinţez ca să înţelegeţi mai bine) n-o poate prinde. Mai mult, dacă recitesc poezia scrisă atunci, peste cîteva zile, nici propria mea undă de cititor normal n-o mai poate prinde, şi observ cu stupoare că versurile, ritmul şi vorbele nu îmi mai produc aceeaşi echivalenţă sentimentală, ci rămîn alături de ea. Poezia e ratată, nu prin lipsă de sinceritate a inspiraţiei sau prin execuţie tehnică greşită, ci prin lipsă de transmisibilitate. Dacă, din contra, las emoţia mea poetică să cadă, dacă o uit parcă pentru totdeauna, sau mai bine zis dacă mi se pare că am uitat-o, căci ea trăieşte viaţa ei adevărată tăinuit şi se coace ca un rod deplin în subconştient, o bună zi — după săptămîni, luni, ani de zile chiar — un eveniment oarecare, pentru altul de nici o importanţă, deodată o recheamă în sferele conştiinţei, ca să fie culeasă valabil şi rodită acum pentru toţi, ca fructul acela din *Palme* despre care Paul Valéry a spus :

Patience, patience,
Patience dans l'azur !
Chaque atome de silence
Est la chanc d'un fruit mûr !
Viendra l'heureuse surprise :
Une colombe, la brise,
L'ébranlement le plus doux...

E faza a doua o creației. După faza întîi de fecundare, numai plăcere și înfiorări — e faza nașterii, a acelei munci dureros de necesare. Poezia o simți de-acum, nu din afară înăuntru năpădindu-te ca întîia oară — ci făcîndu-și drum, spre expresia ei verbală, din năuntru, din suflet, din subconștient, spre viață. Poezia te depășește și tot efortul creatorului e s-o lași liniștită să se desăvîrșească. Inspirația devine astfel o necesitate organică a sufletului supus unor anumite condițiuni de atmosferă creatoare. E în această fază o parte de automatism psihologic, precum există și în faza întîia o parte de inconștiență.

Poezia atunci o scriu deodată — fără ca să mă opresc, chiar de aș trebui să lucrez o noapte întreagă — căci știu, de aș întrerupe-o, de aș ieși, voit sau nu, din starea aceasta de aproape autosugestiune somnabulică — n-aș mai putea s-o reiau decît pe planul logic și aș trebui s-o compun, s-o fac din bucăți, în loc de a o naște organic.

Acum abia vine a treia fază — tot atît de necesară : munca de exactă ajustare verbală a expresiei poetice, de subtilă muzică interioară, de colorit, de simplificare sau de lărgire a rezonanței, de relief — într-un cuvînt, de meșteșug literar. Și aici, numai aici, cuvîntul lui Boileau își păstrează eternul adevăr : „*Cent fois sur le métier remettez votre ouvrage*“. Dacă faza a doua a fost cea mai dureroasă, aceasta e cea mai trudnică, cea mai istovitoare în orice caz, căci acum tot procesul scrisului e conștient și gustul estetic și logica își recapătă toate drepturile.

Sînt convins că cine încearcă să nu fie sincer cu propria lui inspirație nu poate fi poet. Aceasta nu înseamnă că sinceritatea e suficientă în arta poetică — dar că lipsa ei distruge orice poezie. Am avut întotdeauna oroare de actul scrisului și mare teamă, lucru mai explicabil, de tipar.

Cel dintîi critic căruia am arătat versurile mele a fost Titu Maiorescu şi tot Titu Maiorescu mi le-a tipărit pentru prima oară, în *Convorbiri literare*, în toamna 1911. Erau, mi se pare, *Centaurii* şi *Pictor Ignotus*. Cînd spun că le-am arătat lui Titu Maiorescu mint, căci timiditatea mea de atunci (aveam 19 ani), n-ar fi îndrăznit cu nci un preţ să înfrunte verdictul, pe care îl ştiam sever pentru poezia nouă, a celebrului critic. Mai ales că pe atunci, ministru de externe în cabinetul lui Petre Carp, Maiorescu se găsea în plină desfăşurare a războiului turco-italian şi cu ameninţarea unui eventual război balcanic, care a şi izbucnit peste cîteva luni. Dar o nepoată a criticului poseda un caiet cu versurile mele şi, deşi îi recomandasem să nu le arate nimănui, bineînţeles le arătase, şi cui? tocmai lui Maiorescu. Pînă acuma povestea n-are nimic neobişnuit. Dar lucrul extraordinar într-adevăr — şi astăzi cînd cunosc puţin mai bine oamenii politici, lucrul îmi pare şi mai fenomenal: Titu Maiorescu citeşte versurile, le păstrează şi îmi trimite vorbă prin nepoată-sa, să mă prezint la dînsul ca să le discutăm împreună. Eram mort — şi, ca orice debutant curajos, nu m-am dus. Ca să mă scuz faţă de mine însumi, mi-am spus că probabil nepoata exagerase sau că unchiul ei îi spusese aşa o vorbă în vînt. Care nu-mi fu deci ruşinea cînd, a doua zi, mă pomenesc cu o carte de vizită a lui Titu Maiorescu, pe care scrisese cu mîna lui că mă aşteptase şi mă va aştepta din nou la dînsul acasă, fixîndu-mi ora şi ziua. Nu mai aveam, vorba românului, pe unde să scot cămaşa. La ora fixată am sunat deci, cu inima cît un purice, la poarta casei din strada Mercur. Revăd şi astăzi, după 20 de ani, cu ochii minţii biblioteca, masa de lucru, biroul sever, statuia aceea în bronz a Venerei din Milo, senină şi clasică în frumuseţe ca idealul de artă al marelui critic. Maiorescu drapat în

redingota lui neagră, rigid şi doctoral, dar cu o politeţă desăvîrşită pe care noile generaţii au uitat-o, mă primi cu afabilitatea proprie spiritelor superioare. Avea sub sprîncene foarte stufoase ochi de o vioiciune care contrasta cu toată atitudinea lui magistral de rece. Mi se spusese că auzea foarte greu şi să vorbesc tare. Am început deci să ţip ca unui surd spre a-mi scuza absenţa nemotivată. Îmi răspunse foarte clar şi liniştit că aude perfect şi că pot vorbi mai încet. Demontat pe loc, lovit ca de-o măciucă drept în cap, la un gest amabil al amfitrionului mă prăbuşii pe un scaun, scos definitiv din luptă. Poate acestei circumstanţe, timidităţii, tăcerii mele care cu efort nu reuşea să fie decît aprobativă mereu, le datorese norocul unei conversaţii devenită un lung soliloc, o admirabilă conferinţă despre poezie, pe care — îmi dau seamă acuma — Maiorescu o ţinea nu pentru mine, ci de dragul poeziei înseşi, fericit că poate, cu un caiet de versuri în mîini, să evadeze pentr-o clipă din viaţa politică şi din grijile zilei. Îmi vorbea de clasicism, îmi indica pericolul lui Baudelaire, pe care, de altfel, îmi pare că nu l-a înţeles niciodată, văzînd în el doar pe poetul din *Une Charogne*. Îmi arăta drepturile imprescriptibile ale formei, indicîndu-mi greşelile de ritm şi de rimă pe care, cu mînă proprie, le îndreptase — schimbîndu-mi unele versuri complet. Ca să-mi liniştească emoţia de poet în faţa unor refaceri atît de radicale — mi-a spus, textual : „Aşa făceam şi cu versurile lui Eminescu". Bietul Eminescu ! — dar fericitul Pillat ! De altminteri, ca să vă arăt cu cîtă pasiune insista Maiorescu asupra poeziei, să povestesc ce s-a întîmplat atunci. El avea tocmai o întîlnire cu Petre Carp. Uşa se deschise şi intră Carp : conu Petrache, cu monoclu şi mănuşi, cu capul său impasibil şi impresionant. Cînd îl vede pe Maiorescu citind versuri, îi face semn că ar vrea să-i comunice ceva şi să

termine mai iute cu mine. Însă Maiorescu îi face, la rîndul lui, semn să se aşeze şi-i spune : „Stai, acum poezia primează !" Primul ministru de atunci se vede silit să treacă în salonul din fund, lucru pe care îl face cu o neplăcere vădită, pe cînd, liniştit, Maiorescu reia caietul meu de versuri. Eu, foarte jenat, mă scol. Dar Maiorescu îmi zice : „Stai, poezia primează !" La un moment dat, Carp întredeschide uşa ; îi văd capul. Îmi spun : „Nu mai merge, trebuie să plec !" În fine, m-am sculat. Maiorescu, cu politeţea lui legendară, mă conduce pînă la uşă şi cum protestam jenat, mă linişti : „Eşti în casa mea". Era, la dînsul, un fel de urbanitate de *„grand seigneur"*.

Ştiu că această convorbire cu Maiorescu mi-a folosit foarte mult şi m-a făcut să dau o deosebită atenţie formei. Pînă atunci credeam că o rimă poate foarte bine să nu rimeze iar un picior de vers să nu aibă silabele cerute. Desigur, acest fel de a judeca, dacă nu nu e decisiv pentru opera unui poet matur, poate fi grav cînd e vorba de un debutant.

Versurile mele plăcuseră lui Maiorescu. Cîteva zile mai tîrziu apăreau, corectate, în *Convorbiri literare*, la al căror cenaclu participam cîteodată.

Şedinţele literare ale *Convorbirilor* mi-au părut, pe atunci, foarte searbede şi reci, lipsite de orice spontaneitate. Bietul debutant în picioare citea cu glas tremurător. Pe urmă venea o critică, bazată numai pe criterii logice, aşa de nemiloasă încît din toată poezia nu rămînea nimic. Astăzi mi se pare că era prea multă pedanterie în aceste verdicte şi prea puţină înţelegere adevărată. Chiar un Duiliu Zamfirescu, atît de spontan în versul său, a rămas în judecata lui critică la această atmosferă a *Convorbirilor*. Şi îmi aduc aminte că, în timpul războiului, la Iaşi, cum mă rugase să-i citesc nişte versuri, i-am spus o poezie din *Grădina între ziduri*, intitulată *Logodnă mistică*, în care com-

param puritatea unui suflet de fecioară cu alba scînteiere a zăpezii călcată de îngeri în noaptea de Crăciun. Pentru mine, o triplă idee de ingenuitate: îngerii, zăpada, seara de Crăciun. Mi-a luat poezia Duiliu Zamfirescu și mi-a disecat-o un ceas: „Cum se poate ca îngerii să umble în seara de Crăciun pe zăpadă?" Atunci i-am replicat că n-am făcut decît să urmez o veche legendă norvegiană. De fapt nu era nici o legendă norvegiană, era ceva din capul meu. Şi-l văd atunci pe Duiliu Zamfirescu aprobînd repede: „Atunci e foarte interesant". O citez ca un exemplu pentru atmosfera rece și criticismul dogmatic al *Convorbirilor literare* din anii dinaintea războiului mondial. Acest spirit, indiferent de cenaclul unde l-am găsit, eu personal nu l-am gustat niciodată. Același Duiliu Zamfirescu era însă un *causeur* emerit. El putea să-ți vorbească minunat despre frumusețile clasice, pentru care a arătat totdeauna înclinare și înțelegere de poet desăvîrșit.

De atunci am colaborat la mai toate revistele românești, dar cele de care m-am simțit legat mai mult sufletește au fost, înainte de război: *Flacăra* lui C. Banu, după război: *Cugetul românesc*, dar mai ales *Gîndirea*, al cărui fidel colaborator am rămas din primul an al apariției sale.

Ceasul e prea înaintat ca să vă mai vorbesc despre scriitorii români sau străini pe care i-am cunoscut personal. Dintre scriitorii români morți am cunoscut mai ales pe Alexandru Macedonski, la cercul căruia am participat în 1912, an cînd, împreună cu Horia Furtună, am publicat *Florile sacre* ale maestrului. Cenaclul lui Macedonski suferea de boala contrarie celui de la *Convorbiri*. Acolo o rigiditate solemnă și dogmatică, de veșnici profesori, aici o boemă puerilă și supărătoare de studenți eterni. La *Convorbiri* poezia dispărea sub gheața criticii, la Macedonski se volati-

liza sub jocul unei laude excesive. Astăzi amîndouă îmi apar tot atît de primejdioase pentru un debutant ; atunci însă preferam frigoriferului, flacăra.

Am cunoscut şi pe Duiliu Zamfirescu, cu al cărui fiu, Alexandru, mi-am făcut licenţa în litere la Paris. Poezia lor, mai ales a lui Macedonski, mi-a influenţat primele volume, dar mult mai puţin decît se crede. N-o spun ca să micşorez o poezie pentru care păstrez o caldă admiraţie şi azi.

Din poeţii noştri în viaţă îi cunosc pe toţi şi cu unii din ei mă leagă sau m-au legat nu numai strînse prietenii dar şi colaborări literare. Influenţa poeziei lor în opera mea sau poeziei mele în opera lor ? S-o descopere alţii, dacă există.

Şi acum, în concluzie, o observaţie pe care o cred capitală, deşi am uitat s-o fac în cursul acestor dezlînate amintiri şi sugestii : influenţa idealului de artă clasic — a Acropolei şi a Parthenonului. Călătoria mea în Grecia datează din 1927 şi a fost o revelaţie sufletească. Am impresia că nu va rămîne fără ecou pentru arta mea viitoare. E o chestie de aşteptare : „maturare“ cum a spus-o Monsieur Teste şi cum a repetat-o, după dînsul, Paul Valéry.

ADAOS (decemvrie 1941). Citesc, în vederea publicării, textul conferinţei mele de acum zece ani şi mă simt nevoit să dau aici cîteva lămuriri, poate necesare. Constat mai întîi că am vorbit aproape numai de debuturile poeziei mele, adică de primele volume : *Visări păgîne* (1912), *Eternităţi de-o clipă* (1914), *Amăgiri* (1916) şi *Grădina între ziduri* (1919), căci ceea ce mi se cerea să explic atunci erau tocmai anii mei de tinereţe şi de formaţiune literară. În schimb, dacă am dat unele desluşiri asupra izvoarelor de inspiraţie ale ciclului *Florica* din *Pe Argeş în sus* (1923), am pomenit prea sumar, sau de loc de : *Satul meu* (1925), *Biserică*

de altădată (1926) şi *Limpezimi* (1928), care, cîte patru volumele, îmi par mult mai realizate decît cele dintîi.

Mai constat că, de la 1932 şi pînă azi, am scris şi publicat: *Caietul verde* (1932), *Scutul Minervei* (1933), *Poeme într-un vers* (1936), *Ţărm pierdut* (1937), *Umbra timpului* (1940), *Balcic* (1940), şi mai ales sonetele din *Împlinire*, încă inedite ca volum — adică tocmai etapa care o socot eu mai rodnică în creaţii originale şi în strădania de a da un stil clasic sau neoclasic — eticheta nu importă — valabil pentru poezia română. Dacă în 1932 relevam incidental călătoria mea la Athena şi revelaţia Acropolei, adăugînd numai: „Am impresia că nu va rămîne fără ecou pentru arta mea viitoare“ — nu mă înşelam. Iniţierea mea grecească, de Paşti 1927, a fost urmată de o alta, mai lungă şi mai completă, exact zece ani mai tîrziu — care mă ducea nu numai la Athena şi împrejurimi, dar şi în Peloponez pînă la Epidaur, Sparta şi Olympia, urmată de o altă excursie la neuitatul Delfi.

Aceste călătorii, vizitarea templelor şi a muzeelor din Athena, Acrocorint, Olympia şi Delfi, a teatrului din Epidaur, a coloanelor de pe capul Sunium, a ruinelor ciclopeene de la Mykene — privelişte Helladei, a Mării Egee şi a insulelor sale, toate aceste minuni, deşi sorbite cu patimă şi trăite cu intensitatea neofitului, nu s-ar fi adîncit atît de mult în sufletul meu, de n-aş fi avut pentru ele comprehensiunea mai matură a vîrstei; căci arta clasică, în opoziţie cu cea romantică fecundată de vis, îţi pretinde experienţa vieţii reale şi se cere pregătită şi desăvîrşită prin studii şi lecturi. Descoperirea Helladei şi a artei sale, a sculpturei eline şi a templului grec, în special, a fost un eveniment capital în viaţa mea. Îndrăznesc să cred că am trăit-o cu o prospeţime şi cu un entuziasm mai aproape de acela al unui contimporan al Renaşterii decît al unuia

din epoca noastră. Mi-am regăsit sentimentele de atuncea, deschizînd, mult mai tîrziu, *Italienische Reise* a lui Goethe. Cred că toată poezia mea, de la *Caietul verde* încoace, a fost influențată de miracolul elin. Grație lui, idealul clasic și-a scuturat pentru mine colbul didactic și rece de pe băncile școlii sau din sălile muzeelor europene. Nu pot uita tristețea frizelor lui Fidias din Muzeul Britanic, privite prin cețurile londoneze! Clasicismul și-a lepădat, astfel, vechimea posomorîtă luată din manuale, ca să-și recapete veșnica și glorioasa tinerețe, la căldura soarelui egeic, invietor pentru mine de mitologii.

Acestei influențe eline i se suprapune, în poezia mea, peisajul, mediteranean și cu atîtea înrudiri de linii și de lumină, al Balcicului nostru, al vechiului Dionysopolis grecesc. Peisajul său clasic, sudic și marin, s-a integrat, de la sine și armonios, cel din urmă, dar nu și cel mai puțin prețuit, în tripticul: Florica, Miorcani, Balcic, izvor fiecare de lirice realizări. Balcicul mi-a fost ca o Helladă trăită la mine acasă, căci îmi ridicasem acolo, chiar pe malul golfului, un cămin unde puteam — înainte de septembrie 1940 — să mă simt mai aproape de ce visasem aieve.

Dacă adolescența și tinerețea mi-au stat sub vraja codrului și a Carpaților, cei din urmă 10—12 ani i-am trăit mai mult sub farmecul albastru al mării ce scaldă Coasta de argint, cu veșnică iluzie egeică... La Balcic am scris mai toate versurile din volumul cu același nume și multe altele; el a ispirat soției mele, pe lîngă ilustrațiile cărții, luminoase acvarele.

Recitind ce am spus în 1932 despre poezia mea, mai constat că nu citez printre influențele literare, decît acelea primite în volumele de debut, pînă la *Grădină între ziduri* inclusiv. Ori aceste influențe, parnasiene și simboliste, atît de bătătoare la ochi, tocmai fiindcă erau exterioare inspirației mele firești, n-au avut decît

o viață trecătoare și trebuiau în curînd să dispară de tot. În perioada a doua a poeziei mele, cea numită îndeobște: „tradițională“, de la *Pe Argeș în sus* și pînă la *Limpezimi*, critica a relevat influența lui Francis Jammes (din care am tradus, cu N. I. Herescu, un volum de *Poezii alese*, apărut în 1926) și aceea a lui Rainer Maria Rilke (din care am dat, prin 1922, o versiune românească a *Cornetului* și, mai tîrziu, mai multe poeme). Cred că nu se poate vorbi aici de o influență, în sensul celor din primele mele volume, ci mai curînd de o asimilare de motive sau, mai precis, de o înrudire de inspirație.

De pildă — afară de subiect și de înșirarea, în parte, a scenelor din *Povestea Maicii Domnului* (publicată în *Biserică de altădată*), ce se găsesc de altminteri în *Biblie* ca și în tablourile primitivilor flamanzi ori italieni — nu prea văd ce legătură, de la cauză la efect ar putea fi între *Marienleben* al lui Rilke, de o inspirație atît de catolică și de germană, mistică și muzicală totodată, și propria mea interpretare a vieții Mariei, românească pînă la localizarea ei în ținuturile Argeșului și ale „mușcelelor“, atît de ortodoxă în plastica sa de icoană țărănească, dacă nu și în eresiile străvechi ale motivelor populare împrumutate. Dacă am avut aici un model, n-a fost Rilke, ci poezia poporului și folclorul nostru, lucru pe care l-a trădat involuntar critica atunci cînd m-a învinuit că a lipsit aici tocmai misticismul transcedental al poetului german, ceea ce nu mă împiedică de loc de a prețui foarte mult poemul lui Rilke.

Și, fiindcă mă ocup de influențe, sau mai bine zis de prețuire, trebuie să mărturisesc că, paralel cu prețuirea mea, mereu sporită de la 1927 încoace, pentru arta elină și idealul clasic — a crescut și crește mereu admirația ce o port lui Goethe, cel mai mare poet al vremurilor moderne — atît în opera cît și în viața sa.

Grecia m-a făcut să gust cum se cuvine al doilea Faust. După o anumită vîrstă, mai mult decît stelele schimbătoare și trecătoare ale modernilor, ceea ce te recheamă mereu sînt lucirile mai depărtate, dar care nu pier nicicînd, ale marilor literaturi clasice de totdeauna. Din acest punct de vedere Homer și Sofocle, Virgiliu și Horațiu, *Divina Comedie* a lui Dante, *Sonetele* sau *Hamletul* lui Shakespeare, *Don Quijote* al lui Cervantes, teatrul lui Racine, fabulele lui La Fontaine, *Westöstlicher Divan* al lui Goethe și imnurile neterminate ale lui Hölderlin, s-au propus tîrziu, dar cu atît mai trainic, admirației mele.

Toată producția mea poetică din urmă, mai ales cea din ultima decadă, mi se pare fecundată de îndoitul aport al artei clasice și al celei populare. Neavînd nici o tradiție literară cultă, care să fi dat poeziei române o Renaștere glorioasă ori vreun Secol de aur al clasicismului național, cum s-a întîmplat cu toate cele din Occident, era firesc să caut în poezia noastră populară, de o desăvîrșire artistică și de o adîncime lirică neîntrecută, izvorul unei inspirații românești valabile. Numai pe această temelie și în spiritul artei grecolatine poezia română, cred eu, va putea da roade. Cu cît va reuși această poezie să fie mai specifică și va oglindi mai limpede sufletul nostru adevărat, cu atît ea va crea valori mai sigure și de un interes uman universal.

INDICE ALFABETIC AL POEZIILOR

(după titlu)

A

B

C

D

E

F

G

H

I

I

J

L

M

N

O

P

R

S

T

Ţ

U

V

Z

CUPRINS

LIMPEZIMI

CAIETUL VERDE

ȚĂRM PIERDUT

SCUTUL MINERVEI

BALCIC

POEME ÎNTR-UN VERS

VERSURI REGĂSITE

UMBRA TIMPULUI

ÎMPLINIRE

CUMPĂNA DREAPTĂ

Redactor responsabil : NICOLAE TEICĂ
Tehnoredactor : TRAIAN ARGETOIANU

Dat la cules 25.05.1967. Bun de tipar 11.08 1967. Apărut 1967. Tiraj 60.160 ex. broşate. Hîrtie ziar de 50 g/m². Format 700×920/32. Coli ed. 7,89. Coli tipar 10,5. A. nr. 6516/1967. C.Z. pentru bibliotecile mari 8R. C.Z. pentru bibliotecile mici 8R—1.

Tiparul executat sub comanda nr. 70.364 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti — Republica Socialistă România